

***”ON PAIKKA PERHEESSÄ JUMALAN” – VAI ONKO?
SEKSUAALIVÄHEMMISTÖIHIN KUULUVIEN
KOKEMUKSIA, TOIVEITA JA ODOTUKSIA
SEURAKUNNASTA***

Marianne Rönkkö-Miinalainen
Päättötyö
Seksuaalineuvoja
Seksologian perusteet 15 op
Pohjois-Karjalan Opisto
Niittylahti
lokakuu 2007

TIIVISTELMÄ

Rönkkö-Miinalainen Marianne
 diakoni, sosionomi (AMK), työnohjaaja (AMK)
 Pohjois-Karjalan Opisto, Niittylahti
 Seksologian perusteet
 Seksuaalineuvoja

Kartoituksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia kokemuksia, toiveita ja odotuksia seksuaalivähemmistöihin kuuluvilla on seurakunnasta. Tarkoitus oli tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää seurakunnissa suunniteltaessa niiden toimintaa huomioiden myös seksuaalivähemmistöihin kuuluvat seurakunnan jäsenet ja heidän tarpeensa. Kartoitus toteutettiin kyselylomakkeen avulla. Kartoitukseen osallistuivat seksuaalivähemmistöihin kuuluvat homot, lesbot ja biseksuaalit sekä kaksi sukupuolivähemmistöön kuuluvaa henkilöä. Kysely toteutettiin heinä-elokuun 2007 aikana. Kyselyyn vastasi 26 henkilöä, joista homoja oli kuusi, lesboja kahdeksan ja biseksuaaleja 10 sekä kaksi transsukupuolista henkilöä. Vastaajien keski-ikä oli 35,6 vuotta.

Lähes jokainen kartoitukseen osallistuva oli kokenut jo lapsuudessaan ja nuoruudessaan poikkeavansa jollakin tapaa valtaväestöstä. Alkuun ei ymmärretty, mistä oli kysymys, kunnes vähitellen alettiin oivaltaa oma homoseksuaalinen suuntautuneisuus tai biseksuaalien kohdalla se, että ihastumisen tunteet kohdistuivat sekä samaa että eri sukupuolta oleviin ihmisiin. Heidän kohdallaan ihastumisen ja rakkauden tunteet eivät katsoneet sukupuolta, vaan ihmisen olemusta. Käytiin pitkä, tuskainen ja ahdistusta herättävä tutkimusmatka omaan sisimpään ja lopulta alettiin hyväksyä oma seksuaalinen suuntautuneisuus. Pelkoa herätti läheisten ja ympäristön suhtautuminen. Vastaajien kokemusten mukaan ihminen ei voi itse valita omaa seksuaalista suuntautuneisuuttaan, vaan se on osa ihmisen biologista ja psyykkistä perimää, joskin myös ympäristötekijöillä ja kasvatuksella katsottiin olevan merkitystä suuntautuneisuuden syntymisessä.

Kokemukset seurakunnan suhtautumisessa vastaajien seksuaaliseen suuntautuneisuuteen vaihtelivat positiivisesta negatiiviseen. Osa vastaajista ei ollut paljastanut seurakunnassa suuntautuneisuuttaan ja piti matalaa profiilia, koska ei osattu ennustaa, miten heihin suhtauduttaisiin. Nämä vastaajat odottavat varautuneesti kirkon yleistä kantaa homoseksuaalisuuteen ja rekisteröidyn parisuhteen siunaamiseen. Toivottiin, että viimeinkin he saisivat virallisen luvan olemassa ololleen kirkossa. Lain parisuhteen siunaamisesta odotetaan toteutuvan. Kirkon piirissä käytävää keskustelua homoseksuaalisuudessa pidettiin hyvänä, kunhan se johtaisi tuloksiin. Joskin ilmaistiin myös kyynistä suhtautumista käynnissä olevaan keskusteluun johtuen siihen kuluneeseen pitkään aikaan ja kielteisiin kannanottoihin homoseksuaalisuudesta.

Toiveina ja odotuksina seurakuntaa kohtaan esitettiin halu tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on. Odotettiin julkista hyväksyntää kirkon päättävältä taholta. Osa vastaajista haluaisi omia ryhmiä ja tilaisuuksia seksuaalivähemmistöihin kuuluville, mutta myös erottelematonta toimintaa kaivattiin. Tällä tarkoitettiin sitä, että kaikki voisivat osallistua tervetulleina ja hyväksytyinä tilaisuuksiin tarvitsematta salailia omaa seksuaali-identiteettiään tai pelätä syrjintää.

Kirkkoon kuuluvat vastaajat haluavat pysyä seurakunnan jäseninä seksuaalivähemmistöihin kohdistuvasta kielteisestä arvostelusta ja mielipiteistä huolimatta. Useimmat heistä olivat pettyneitä seurakuntaan, mutta kokivat uskoon liittyvät asiat ja uskon Jumalaan silti tärkeiksi arvoiksi elämässään. Omaa seksuaalisuutta oli jouduttu pohtimaan syvällisemmin kuin monikaan hetero joutuu koko elämänsä aikana tekemään. Kartoitukseen osallistuneet olivat joutuneet olemaan rehellisiä itseään kohtaan. Ihminen ei ole onnellinen, jos pettää itseään ja omaa minuuttaan yrittämällä olla jotain muuta kuin mitä todellisuudessa on – eli yrittämällä olla hetero homoseksuaalina.

Tämän kartoituksen tulosten seurauksena herää kysymys, onko kirkolla oikeutta syrjäyttää ja asettaa toisarvoiseen asemaan ne seksuaalivähemmistöihin kuluvat jäsenensä, jotka itse haluavat olla osa Jumalan perhettä?

Avainsanat: seksuaalisuus, seksuaalinen suuntautuneisuus, seksuaali-identiteetti seksuaalivähemmistöt, kirkko, seurakunta.

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
1 SEKSUAALISUUS	7
1.1 Mitä seksuaalisuus on	7
1.2 Seksuaalisuuden ulottuvuudet	8
1.3 Sukupuoli-identiteetti ja seksuaalinen suuntautuneisuus	9
2 SEKSUAALI- JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖT	11
2.1 Mitä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöillä tarkoitetaan?	11
2.2 Teorioita seksuaalisesta suuntautuneisuudesta	12
3 LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA OIKEUKSIA	15
3.1 Lainsäädäntöä Suomessa	16
3.2 Syrjinnän kieltävät lait	17
3.3 Seksuaalioikeuksien julistus	19
3.4 Järjestöjä ja liikkeitä	20
4 KRISTINUSKO JA SEKSUAALISUUS	22
4.1 Historiaa	22
4.2 Kirkko ja seksuaalisuus tänään	28
4.3 Homoseksuaalisuus ja raamatullisuus	31
4.4 Erilaisia Raamattukäsityksiä	36
4.5 Homoseksuaalinen kristitty	39
4.6 Eheytyслиike ja muutoterapiat	41
5 KARTOITUKSEN TOTEUTUS	44
6 KARTOITUKSEN TULOKSET	45
6.1 Sukupuoli, ikä, perhesuhde, seksuaalivähemmistöryhmä, tiedonsaanti kartoituksesta	45

6.2	Tietoisuuden herääminen omasta seksuaalisesta suuntautuneisuudesta. Tunteet, joita se herätti	46
6.3	Oman seksuaali-identiteetin hyväksyminen. Suuntautuneisuuteen vaikuttavat tekijät. Voiko itse valita suuntautuneisuutensa?	51
6.4	Lapsuus	53
6.5	Sinkkuna elämisen syyt	54
6.6	Suunnitelmat parisuhteen rekisteröinnistä ja siunauksesta	55
6.7	Kenelle vastaaja on kertonut seksuaalisesta suuntautuneisuudestaan? Miten siihen on suhtauduttu?	56
6.8	Seurakunnan jäsenyys. Osallistuminen seurakunnan toimintaan. Suhde uskontoon. Kokemuksia seurakunnasta	57
6.9	Toiveita ja odotuksia seurakunnasta	63
6.10	Mielipide kirkossa käynnissä olevasta keskustelusta suhtautumisessa homoseksuaalisuuteen	66
6.11	Osallistumishalukkuus parisuhdekurssille	69
6.12	Kuuluminen seksuaalivähemmistöjen asioita ajaviin järjestöihin ja yhdistyksiin sekä osallistuminen niiden toimintaan	70
7	TULOSTEN TARKASTELUA	71
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	77
	LÄHTEET	81
	LIITTEET	83

JOHDANTO

Opiskelen seksuaalineuvojaksi Pohjois-Karjalan Ammattiopistossa. Tähän opiskeluuni liittyvän päättötyöni aiheeksi valitsin ”*On paikka perheessä Jumalan*” - vai onko? *Seksuaalivähemmistöihin kuuluvien kokemuksia, toiveita ja odotuksia seurakunnasta.*

Tutkimukseni tarkoituksena oli kartoittaa seksuaaliseen vähemmistöihin kuuluvien kokemuksia yhteydestään seurakuntaan sekä seurakunnan työntekijöiden ja seurakuntalaisten suhtautumista heihin. Lisäksi halusin selvittää millaisia toiveita ja odotuksia seksuaalivähemmistöihin kuuluvilla on suhteessa seurakuntaan. Miten seurakunnat voisivat ottaa toiminnassaan huomioon heidät ja millaista toimintaa odotetaan järjestettävän?

Evankelis-luterilaisessa kirkossa käydään parhaillaan keskustelua siitä, miten suhtautua homoseksuaalisuuteen ja maaliskuussa 2002 voimaan asuneeseen lakiin samaa sukupuolta olevien parisuhteen rekisteröinnistä. Kirkolliskokoukselle on tehty aloite, jossa pyydetään parisuhteensa rekisteröineille siunaamiskaavaa kirkkokäsikirjaan ja heidän kotiensa siunaamista. Kirkolliskokous päätti vuonna 2003 jättää aloitteen raukeamaan ja lähetti ”parisuhteen rekisteröinnin seurauksia kirkossa” – asian piispainkokoukselle siihen liittyvien teologisten ja juridisten näkökulmien selvittämiseksi. Piispainkokous asetti syksyllä 2005 työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää edellä mainittua ja laatia asiasta mietintö vuoden 2008 loppuun mennessä.

Seksuaalineuvojaopintojeni aikana tietouteni seksuaalisuuden moninaisuudesta ja sen ilmenemismuodoista on lisääntynyt laajasti. Opintojeni aikana minua alkoi entistä enemmän kiinnostaa ilmiönä ihmisen seksuaalinen suuntautuneisuus ja halusin perehtyä laajemmin tähän aihealueeseen sekä siihen, millaisia kokemuksia, toiveita ja odotuksia seksuaalivähemmistöihin kuuluvilla on seurakunnasta. Miten kirkossa suhtaudutaan homoseksuaalisuuteen ja samaa sukupuolta olevien parisuhteensa virallistaneiden siunaamiseen? Mikä tulee olemaan kirkon virallinen kanta asiaan? Luonnollisesti tämä aihe kiinnostaa minua siksikin, koska toimin työkseni kirkon virassa.

Kartoitukseni teoriaosuudessa luvuissa yksi ja kaksi käsittelem kysymystä, mitä seksuaalisuus on ja mitä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöillä tarkoitetaan. Luvussa kolme kerron keskeisestä lainsäädännöstä ja oikeuksista sekä järjestöistä ja liikkeistä koskien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä. Luvussa neljä ”Kristinusko ja seksuaalisuus” kartoitan historiaa ja sitä, mitä kirkossa ajatellaan seksuaalisuudesta tänään sekä käsittelem aiheita homoseksuaalisuus ja raamatullisuus, erilaisia raamattukäsityksiä, mitä ongelmia homoseksuaalinen kristitty voi joutua kohtaamaan ja kerron, mikä on eheytyслиike ja mielipiteitä siitä. Luvussa viisi ja kuusi kerron, miten toteutin kartoituksen ja esittelen kartoituksen tuloksia. Luvuissa seitsemän ja kahdeksan tarkastelen tuloksia ja teen niistä johtopäätöksiä. Kartoituksen lopusta löytyvät lähdeluettelosta teoriaosuudessa käytetty kirjallisuus, lehtiartikkelit ja internetsivustot sekä kyselylomake, jolla vastukset kerättiin.

Kartoitus toteutettiin kyselylomakkeen avulla. Ilmoitus kartoituksesta julkaistiin kaksi kertaa Joensuun seudulla ilmestyvässä Kirkkotie-lehdessä, Yhteys-liikkeen sähköpostilistalla ja SETA:n internetsivustoilla.

Kyselyyn tuli vastauksia kaikista seksuaalivähemmistöön kuuluvista ryhmistä: homot, lesbot ja biseksuaalit sekä kaksi transsukupuolista henkilöä. Kysymykset olivat niin sanottuja avoimia kysymyksiä, joten kartoitukseni tuloksia-lukuun olen kirjannut melko suurin lainauksin vastaajien kokemuksia elämästään seksuaalivähemmistöihin kuuluvana, heidän mielipiteitään sekä toiveitaan ja odotuksiaan seurakunnasta.

1 SEKSUAALISUUS

1.1 Mitä seksuaalisuus on?

Seksuaalisuus on ihmisen ikivanhaa bioloista perintöä, joka on ihmisen osalta alkanut arviolta neljä miljoonaa vuotta sitten ja suvullisen lisääntymisen osalta yli miljardi vuotta sitten (Virtanen 2002, 24). Se ei siis ole mikään uusi asia ihmisen historiassa, joskin itse sanalla seksuaalisuus on varsin lyhyt historia. Se otettiin käyttöön vasta 1800-luvulla luonnontieteiden kehityksen ja naisaktiivisuuden nousun myötä. Naisaktivistit toivat seksuaalisuuden julkiseen keskusteluun alkaen protestoida vuosituhansia kestänyttä perinnettä, jossa vaadittiin naisilta neitsyyttä ennen avioliittoa, mutta miehiltä ei. Myös korkeampaa seksuaalimoraalia ajaneet miehet ja naiset pitivät epäkohtia esillä vastustaen esimerkiksi prostituutiota. Tuosta alkaen seksuaalisuuteen liittyvät asiat ovat olleet esillä tavalla tai toisella julkisessa keskustelussa. (Ahola, Antikainen, Salmesvuori 2006, 8.)

Suomen Väestöliiton määritelmän mukaan seksuaalisuus on jokaisen ihmisen sisäinen ominaisuus. Ihminen on seksuaalinen olento syntymästään aina kuolemaansa asti. Se on osa ihmisyyttä. Sitä ei voida erottaa ihmisen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta olemuksesta. Seksuaalisuus sisältää seksuaalisen kehityksen, biologisen sukupuolen, sosiaalisen sukupuoli-identiteetin ja sen mukaisen roolin, seksuaalisen suuntautuneisuuden, eroottisen mielenkiinnon, nautinnon ja intiimiyden sekä suvun jatkamisen.

Seksuaalisuus kehittyy portaittain koko elämän ajan. Sitä koetaan ja ilmaistaan eri tavoin: ajatuksin, fantasioin, haluin uskomuksin, asentein, arvoin, käyttäytymisessä, rooleissa ja parisuhteissa.

Seksuaalisuus muuttaa ilmenemistään ja tarkoitustaan elämäkokemuksen ja -tilanteiden mukaan. Käsitteemme seksuaalisuudesta vaikuttaa aika, yhteiskunta, historia, kulttuuri, uskonto ja ne elämäolosuhteet, joissa elämme. Nämä vaikuttavat myös siihen, miten koemme itsemme tyttönä tai poikana naisena tai miehenä. Seksuaalisuutta voidaan ajatella välineenä, jonka avulla jokaiselle löytyy oma tapa elää

ja olla olemassa, ilmaista itseään, ymmärtää elämää ja rakastaa. Se on siis osittain näkyvää ja osittain näkymätöntä.

Seksi on tapa toteuttaa seksuaalisuutta käyttäytymisen ja toiminnan kautta sekä tuntein ja ajatuksin. Jokainen ihminen kokee kiihottumista ja nautintoa omalla tavallaan ja siksi määrittelee omalla tavallaan mikä on seksiä. (www.vaestoliitto.fi.)

1.2 Seksuaalisuuden ulottuvuudet

Seksuaalisuutta voidaan tarkastella erilaisista viitekehyksistä. Seksuaalisuus ilmenee evoluution tuottamana biologisena viettitoimintana ja sukupuolielinten toimintana sekä lisääntymiseen liittyvänä käyttäytymisenä. Se liittyy olennaisena osana ihmisen persoonallisuuteen, läheisyyden tarpeeseen ja sen tyydyttämiseen. Seksuaalisuuden kautta ihminen saa seksuaalista tyydytystä, nautintoa ja mielihyvää. Seksuaalisuutta ei voi nähdä kulttuurista irrallisena. Suhtautuminen siihen riippuu myös tieteenalasta ja ihmiskäsityksestä. Tarkastelutavoissa ihminen voidaan nähdä eläimenä, luonnonolentona, ihmisenä tai rationaalisenä, tiedostavana kulttuuriolentona. (Kurssimuistiinpanot.)

Seksuaalisuutta voidaan tarkastella neljästä eri ulottuvuudesta: biologinen, psyykinen, eettinen ja kulttuurinen.

Biologinen: lisääntyminen, hedelmällisyyden kontrollointi, seksuaalinen kiihottuminen, kasvaminen ja kehittyminen, fyysisyys ja fyysinen olemus.

Psyykinen: mielikuvat seksuaalisuudesta, tunteet, kokemukset, käsitys omasta itsestä seksuaalisena olentona, opitut asenteet ja opittu käyttäytyminen.

Eettinen: ihanteet, uskonnolliset asenteet, uskomukset, mielipiteet moraalista ja toiminnasta sekä arvot.

Kulttuurinen: perheen kulttuuri, naapurit, ikätoverit, asuinalue, koulu, avioliitto, lait, tavat, sukupuoliroolit. (Kurssimuistiinpanot.)

Synnymme sukupuolisina olentoina. Biologisesti saamme puolet mieheltä ja puolet naiselta. Sen sijaan, että näemme sukupuolet erillisinä, voimme tarkastella myös

mieheyttä ja naiseutta, maskuliinisuutta ja feminiinisyttä, jokaisen yksin ominaisuuksia. (Kurssimuistiinpanot.)

Lapsuudessa syntyvät perusteet seksuaaliselle minäkuvalle ja kehitykselle, josta muodostuu perusta jokaisen yksilöllisille voimavaroille. Lapsuudessa ja nuoruudessa hankitaan läheisyyteen, hellyyteen, kehon tuntemiseen, vuorovaikutukseen ja nautinnon tavoitteluun liittyviä valmiuksia. Seksuaalisuus vaikuttaa ihmisessä koko elämänsä ajan, mutta sen ilmentymät vaihtelevat eri ikäkausina ja yksilöstä toiseen. (Kurssimuistiinpanot.)

Ihmisen perustarpeita ovat fyysiset, turvallisuuden, rakastamisen ja rakastetuksi tuleminen tarpeet, arvostustarpeet, luovan toiminnan ja osallistumisen tarpeet sekä huippukokemuksen tarpeet (Maslow). Seksuaalisuus on olemassa ruumiillisena tarpeena ja muiden tarpeiden kanavana. Sen kautta ilmaistaan myös muihin tarpeisiin liittyviä tunteita. Elimistö säätelee ruumiillisia tarpeita automaattisesti. Elimistö kestää eri tarpeiden tyydyttämättömyyttä eri pituisia aikoja. Mikäli säätely ei onnistu, elimistö sairastuu ja kuolee. Fyysisenä tarpeena seksuaalisuus on erikoinen, koska sen tarpeen tyydyttämättömyyteen ei kuole. Seksi on se osa seksuaalisuutta, jonka avulla tyydytetään ihmisen luonnollinen seksuaalisen tyydytyksen tarve. (Kurssimuistiinpanot.)

1.3 Sukupuoli-identiteetti ja seksuaalinen suuntautuneisuus

Sukupuolessa voidaan erottaa biologinen, psyykinen ja sosiaalinen sukupuoli. Biologinen sukupuoli on syntymähetkellä määritelty sukupuoli. Lapsi on joko tyttö tai poika. Määrittely perustuu ulkoisiin sukupuolielimiin. Psyykinen sukupuoli on minuuteen liittyvä kokemus, eikä sitä voida muuttaa. Sosiaalinen sukupuoli on yhteiskunnan määrittelemä käsitys siitä, mitä on olla mies tai nainen. Sosiaalinen sukupuoli on vaihdettavissa. (Kurssimuistiinpanot.)

Sukupuoli ajatellaan yleensä kaksinapaiseksi: olemme joko miehiä tai naisia. Sukupuoli on kuitenkin, kuten seksuaalisuuskin, jatkumo. Osa ihmisistä asettuu jatkumon

ääripäihin, osa taas eri kohtiin ääripäiden välille. Sukupuoli ja seksuaalisuus eivät ole mustavalkoisia, vaan niiden moninaisuudessa ovat läsnä kaikki sateenkaaren värit. Sukupuoli ei ole jotain, mitä olemme, vaan mitä teemme. Naiseksi ja mieheksi tuleminen on sen opettelua, miten naista ja miestä esitetään. Synnymme kylläkin tytöiksi tai pojiksi, mutta oleellisempaa on sukupuolen sosiaalinen ja kulttuurien tuottaminen. (Lehtonen ja Mustola 2004, 18 ja 21.)

Jokaisella ihmisellä on sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti. Tällä tarkoitetaan yksilön sisäistä kokemusta ja tietoisuutta siitä, onko hän mies vai nainen. Tämä kokemus voi olla selkeä ja pysyvä tai epävarma ja vaihteleva. Transihmisillä tämä kokemus voi sijoittua myös nainen-mies-kokemuksen ulkopuolelle. (Virtanen 2004, 48.)

Seksuaali-identiteetti koostuu kolmesta osa-alueesta

- 1) Ensimmäisinä ikävuosina lapselle kehittyy *ydinseksuaali-identiteetti*, jonka kautta lapsi muodostaa käsitykset naisena ja miehenä olemisesta sekä omasta sukupuolestaan.
- 2) Ihmiselle katsotaan kuuluvaksi *sukupuolirooli*, mikä on yhteisön asettama normi, jonka mukaan yksilön odotetaan käyttäytyvän. Rooli sisältää yksilön kaiken toiminnan, pukeutumisen, käyttäytymisen, puheen, arvojen ilmaisun, leikin, työn, harrastukset ja sen, miten hän ilmaisee itselleen ja muille olevansa nainen tai mies tai jotain muuta. Yhteisön odotusten mukainen normatiivinen rooli on seksuaalisuuden etiketti, joka määrittelee sukupuolisuuden ilmaisemisen ja sen reunaehdot.
- 3) Ihmisellä on *seksuaalinen orientaatio eli suuntautuminen*, johon kuuluvat hetero-, homo- ja biseksuaalisuus. (Virtanen 2002, 48-49.)

Jokaisella ihmisellä on seksuaalinen suuntautuneisuus. Seksuaalinen halumme suuntautuu joko samaa, vastakkaista tai molempia sukupuolta oleviin (hetero-, homo tai biseksuaalisuus) tai ei kehenkään. Seksuaalinen suuntautuminen voi muuttua ja saada erilaisia merkityksiä ihmisen elämänkulun aikana. Seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti ovat toisistaan riippumattomia. Hetero-, homo- ja biseksuaalisesti suuntautunut henkilö ilmaisee sukupuoltaan eriasteisesti naisellinen-miehinen jatkumolla. Transsukupuolisen henkilön seksuaalinen halu suuntautuu joko hetero-, homo- tai biseksuaalisesti. (Lehtonen ja Mustola 2004 20-21.)

Seksuaalista kirjoa lisää se, että osa naisista, joilla on rakkaus- tai seksisuhde naisen kanssa ja osa miehistä, joilla on tämä suhde miehen kanssa, ei miellä itseään homo- tai biseksuaaliksi. Toisaalta osalla lesboksi, homoksi tai bi-seksuaaliksi itsensä nimeävillä ei ole seksiä tai parisuhdetta samaa sukupuolta olevien kanssa. Jotkut heistä saattavat elää parisuhteessa eri sukupuolta olevan kanssa. (Lehtonen ja Mustola 2004, 21.)

2 SEKSUAALI- JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖT

2.1 Mitä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöillä tarkoitetaan?

Yhteiskunnassamme vallitsee seksuaalisuuteen *heteronormatiivinen näkökulma*, mikä on kulttuurisesti ja sosiaalisesti tuotettua. Heteroseksuaalisuudella tarkoitetaan sitä, että ihminen on kiinnostunut tunteiden, toiminnan ja/tai fantasian tasolla pääasiallisesti vastakkaiseksi kokemastaan sukupuolesta. Seksuaalivähemmistöillä tarkoitetaan ihmisiä, jotka rikkovat tätä näkökulmaa. Heihin kuuluvat homot, lesbot ja biseksuaalit. Sukupuolivähemmistöihin kuuluvat transsukupuoliset, transvestiitit, transgenderihmiset ja intersukupuoliset. (Lehtonen ja Mustola 2004, 22.)

Kontulan ja Haavio-Mannilan vuonna 1993 tekemän haastattelututkimuksen mukaan (1146 naista ja 1104 miestä) suomalaisista miehistä oli yksinomaan heteroseksuaalisia 93.3%, homoseksuaalisia 0.9% ja biseksuaalisia 5.8%. Vastaavat luvut naisista olivat 93.5%, 0.6% ja 5.9%. Kansainvälisissä tutkimuksissa on saatu samansuuntaisia esiintyvyyksiä. (Virtanen 2002, 51)

Homoseksuaalisuus

Kyky olla kiinnostunut tunteiden, toiminnan ja/tai fantasian tasolla pääasiallisesti omaan sukupuoleen kuuluvista.

Biseksuaalisuus

Kyky olla kiinnostunut tunteiden, toiminnan ja/tai fantasian tasolla molemmista sukupuolista tai sukupuolesta riippumatta.

Transsukupuolisuus

Ristiriitakokemus oman kehollisuuden, sukupuolisamastumisen, ja sosiaalisten rooliodotusten kanssa.

Transvestisyys

Tarve ilmaista mies- ja naissukupuolta itsessään ja tulla kohdatuksi vaihdellen näissä sukupuolissa. Suomessa on arviolta noin 50 000 transvestiittiä, myös naisia.

Transgenderiys

Kumpikaan sukupuoli ei tunnu täydellisesti omalta tai molemmat ovat omia. Samaistuminen enemmän ei-biologiseen sukupuoleensa. Mieheyden ja naiseuden rajalla, välillä tai ulkopuolella.

Intersukupuolisuus

Yleisnimi tiloille, joissa yksilön fyysiset, sukupuolta määrittävät tekijät eivät ole yksiselitteisesti miehen tai naisen. Suomessa syntyy vuosittain noin 24 intersukupuolista lasta. (Kurssimuistiinpanot.)

2.2 Teorioita seksuaalisesta suuntautuneisuudesta

Mikä määrää seksuaalisen suuntautuneisuuden – sen, onko ihminen hetero- tai homoseksuaali? Onko kyseessä luonnollinen variaatio vai poikkeavuus? Juutalais-kristillinen perinne on aina 1900- ja 2000 luvulle asti pitänyt heteroseksuaalisuutta ainoana luonnollisena suuntauksena. Tähän on jossain määrin vaikuttanut myös Aristoteleen luonto- ja luonnollisuus-käsite. Vielä 1900-luvulle asti lääketiedekin hyväksyi vain heteroseksuaalisuuden oikeaksi ja luokitteli muut suuntaukset sairauksiksi, kehityshäiriöiksi tai perversioiksi. Suomessa homous poistettiin tautiluokituksesta vuonna 1981. Sinne jätettiin ainoastaan kohta ”itseä häiritsevä homoseksuaalisuus”. Yhdysvalloissa homoseksuaalisuus poistettiin tautiluokituksesta 1974. Transsukupuolisuus puolestaan on edelleen tautiluokituksessa nimellä *Sukupuoli-identiteetin häiriöt* (F64), joita ovat transseksuaalisuus, kaksoisroolien vastakkaiseksi sukupuoleksi pukeutumisen halu, lapsuuden sukupuolisuuden identiteetin häiriö, muut määritetyt sukupuoli-identiteetin häiriöt ja määrittämättömät sukupuoli-identiteetin häiriöt. (Virtanen 2002, 51-52)

Biologiset teoriat

- *Hormonaaliset teoriat* selittävät seksuaalisen suuntautumisen joko raskaudenaikaisella hormonivaikutuksella sikiön aivojen erilaistumiskehitykseen tai aikuisiän hormonipitoisuuksien vaihtelulla. Raskausvuorokausina 80.-120. sikiön aivojen on todettu oleva erittäin herkkiä hormonistimulaatiolle, joka vaikuttaa keskushermoston feminisoitumiseen tai maskulisoitumiseen ja myöhemmin kehittyvään seksuaaliseen orientaatioon. Joissakin tapauksissa tämän on oletettu johtaneen homoseksuaaliseen suuntautuneisuuteen. Aivojen sikiöaikaisen kehityksen on todettu joskus johtavan samanaikaisesti sekä feminisaatioon että maskulinisaatioon ja saattavan liittyä biseksuaaliseen suuntaukseen.
- Vuonna 1991 julkaistussa tutkimuksessa raportoitiin *eroja hetero- ja homoseksuaalisten miesten aivoissa*. Salk-instituutin tutkija Simon LeVay tutki 19 homoseksuaalisen ja 16 heteroseksuaalisen miehen sekä 6 heteroseksuaalisen naisen aivot ruumiinavausten yhteydessä. Seksuaalikäyttäytymiseen vaikuttava hypotalmuksen etuosa oli heteromiehillä kaksi kertaa suurempi kuin homomiehillä ja naisilla. Myöhemmät tutkimukset ovat antaneet samansuuntaista näyttöä.
- Seksuaalista suuntausta on pyritty selittämään myös *geneettisillä tutkimuksilla*. Kaksostutkimuksilla on saatu näyttöä geneettisen määräytymisen puolesta. Tutkimuksissa miehet jaettiin kolmeen ryhmään: samanmunaiset kaksoset, erimunaiset kaksoset ja kaksosparit, joista toinen kaksonen oli adoptoitu. Tuloksena oli, että jos toinen kaksosista oli homoseksuaali, niin identtisistä kaksospareista 52%, erimunaisista kaksospareista 22% ja adoptiopareista 11% oli myös homoseksuaalisia. Samansuuntaista näyttöä on saatu myös naisten homoseksuaalisuuden kohdalla. Eräät tutkijat, kuten Holden (1992) olettavat LeVayn löytämien aivojen eroavuuksien johtuvan geneettisistä syistä.
- Joissakin tutkimuksissa on todettu homoseksuaalisilla ihmisillä esiintyneen jo lapsena *biologis-anatomisen sukupuolensa vastaisia kokemuksia*. Tätä ristiriitakokemusta kutsutaan lapsuuden gendeeriseksi sopeutumattomuudeksi. Useat tutkimukset ovat osoittaneet nais- ja miespuolisilla homoseksuaaleilla selvästi enemmän tähän liittyviä kokemuksia jo lapsuudessa kuin heteroseksuaaleilla. Homoseksuaalisista miehistä 50% ja naisista 80% kertoo kokeneensa sukupuolista ristiriitaa lapsuudessaan. Laaja, 15 vuotta kestänyt

pitkittäistutkimus seksuaalisen orientaatiokehittämisestä antoi vahvasti samansuuntaisia tuloksia. Lisäksi homomiesten kognitiivisen rakenteen on todettu avaruudellisten ja verbaalisten kykyjen osalta muistuttavan paljon enemmän heteronaisten kuin heteromiesten ominaisuuksia, mikä vahvistaa käsitystä aivojen eroavuuksista. (Virtanen 2002, 54-56.)

Psykososiaaliset teoriat

- *Luopumisteorian* mukaan epäonnistumiset ja dramatisoituminen heteroseksuaalisissa suhteissa voivat saada yksilön luopumaan heteroseksuaalisuudesta ja valitsemaan vastakkaisen suunnan. Tämä ei kuitenkaan näytä pitävän paikkaansa, koska tutkimuksissa on todettu monilla lesbonaisilla olevan myönteisiä seksuaalikokemuksia miesten kanssa ilman, että kyseessä oli biseksuaalisuus. Bell kumppaneineen (1981) toteaa, ettei hetero- ja homoseksuaaleilla ole merkittäviä eroja tyytyväisyydessä seksikokemuksiinsa. Bellin tutkimukset kumoavat myös niin sanotun *viettelyteorian*, jonka mukaan homoseksuaalinen henkilö voi houkutella heteroihmisen kääntymää homoseksuaaliksi. Hänen tutkimuksensa kumoavat myös *tartuntateorian*, jonka mukaan varhaislapsuudessa koettu homoseksuaalinen vaikutus voi johtaa heterolapsien kehityksen vääristymiseen ja homoseksuaalisuuteen.
- *Psykoanalyttisen teorian* mukaan normaaliin yksilökehitykseen liittyy aina myös homoseksuaalinen vaihe (Freud, 1905). Perheen sisäinen psykodynaamikka, vanhempien keskinäiset suhteet sekä vanhempien suhde vaikuttavat tämän homoeroottisen suhteen läpikäymiseen. Pojat voivat fiksoitua tähän homoeroottiseen vaiheeseen. Vaikuttavina psykodynaamisina häiriönä olisi heikko isäsuhde ja ylikorostunut suhde äitiin. Vastaavasti tytön lesboutta on selitetty *tytön kehittämällä peniskateudella*, jota hän ei kykene onnistuneesti käsittelemään. Myöhemmillä tutkimuksilla kuitenkin kumottiin tämä Freudin näkemys ja selitettiin homoseksuaalisuus *heteroseksuaaliseen vuorovaikutukseen liittyvillä peloilla*. Vaikka joillakin homoseksuaaleilla voikin olla edellä mainittu tausta, myöhemmät tutkimukset eivät ole kiistatta osoittaneet psykoanalyttisten näkemysten todenperäisyyttä.
- *Oppimisteorian* mukaan seksuaalinen suuntautuneisuus olisi opittua käyttäytymistä. Se alkaisi määräytyä jo varhaislapsuudessa vanhempien taholta ilmenevän lapsen seksuaalikäyttäytymisen ja ajattelun vahvistamisen tai

rankaisemisen muodossa. Heteroseksuaalisuutta pidetään normaalina kehityssuuntana, mutta korostuneet myönteiset homoeroottiset kontaktit ja kokemukset tai korostuneet kielteiset heterokokemukset ohjaisivat kehityksen Mastersin ja Johanssonin (1979) mielestä homoseksuaaliseen suuntaan.

- Psykologi Daryl Bem (1995) kehittämän teorian mukaan seksuaalinen suuntautuneisuus perustuu malliin ”*eksoottinen on eroottista*”. Lapsi pyrkii leikkimään itsensä kaltaisten, samoin leikkivien ja toimivien lasten kanssa. Tämä perustuu perusturvallisuuteen. Murrosiän ja aikuistumiskehityksen myötä seksuaalisen mielenkiinnon ja kiihottumisen ehdoksi muodostuukin erilaisuuden kohtaamisesta syntymä jännitys. Erilaisuudesta tulee eroottista ja useimmiten erilaisuudeksi koetaan vastakkainen sukupuoli. Jotkut lapset leikkivät jo varhaisiällä sukupuolelleen vastakkaisia leikkejä, kuten pojat nukeilla ja tytöt autoilla oppien pitämään sitä sukupuolelleen kuuluvana normaaliutena. Kun myöhemmin seksuaalikehityksen käynnistämä aktiivisempi sukupuolisuus alkaa etsiä erilaisuuden tuomaa eroottisuutta, jännitys ohjaa seksuaalisen mielenkiinnon samaan sukupuoleen. (Virtanen 2002, 52-54.)

Homoseksuaalisuuden syitä on pyritty selvittämään erilaisilla tutkimuksilla, mutta yleispätevää selitystä siihen ei ole löydetty. Emme siis tiedä varmuudella, miksi joku on hetero- tai homoseksuaali. Syynä saattavat ainakin osittain olla geneettiset tekijät ja jo ennen syntymää tapahtuneet hormonaaliset vaihtelut. Seksuaalista suuntautuneisuutta ja sen kehittymistä on pyritty selittämään eri teorioin, mutta niiden tieteellinen näyttö ei ole kiistaton. Geneettinen viitekehys yhdistyneenä alkio- ja sikiövaiheen erilaistumiseen sekä syntymän jälkeinen kehitys ja oppiminen luovat seksuaalisen yksilön, joka ilmentää seksuaalisuuttaan monin eritavoin. (Heusala 2003, 299; Virtanen 2002, 47.)

3 LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA OIKEUKSIA

Eurooppalaisen seksuaalikäsitteiden viitekehystenä toimii Aristoteleen käsitys luonnosta ja luonnollisuudesta. Kaikella piti olla luonnollinen tehtävä. Seksuaalisuuden tehtävä oli lisääntyminen. Kaikki muu seksuaalisuus oli luonnotonta. Kirkon tulkinnan mukaan se oli vielä Jumalan tahdon vastaista ja jos kyseessä oli tietoinen toiminta, se

julistettiin synniksi. Seurauksena tästä oli miljoonien ihmisten sukupuolisen identiteetin, suuntautumisen ja seksuaalikäyttäytymisen tulkitseminen vääristyneeksi, luonnottomaksi ja epänormaaliksi. Sen perusteella ihmisiä syyllistettiin, kriminalisoitiin, tuomittiin ja jopa surmattiin. Keskiajalla kohdistettiin noitavainoja ”sukupuolisesti arveluttaviin”. 1930-1940-luvulla natsit tuhosivat järjestelmällisesti eurooppalaisia homoseksuaaleja ikään, uskontoon ja ”rotuun” katsomatta arviolta 300 000-500 000. Seksuaalisen identiteetin ilmaisemisen ja seksuaalisen suuntautuneisuuden historia on viimeisen 2000 vuoden ajalta ollut synkkää. Varhaisemmista ajoista meillä on vain vähän tietoa. (Virtanen 2002, 47-48.)

3.1 Lainsäädäntöä Suomessa

1500-1600: Maalaissa oli kuolemanrangaistus haureudesta, väkisinmakaamisesta, kaksinnaimisesta ja eläimiin sekaantumisesta. Naiset olivat holhouksen alaisia.

1734: Laissa säilyi kuolemanrangaistus haureudesta, sukurutsaan syyllistynyt teloitettiin eikä häntä haudattu kirkkomaahan.

1889: Laki määräsi rangaistuksen salavuoteudesta, sukurutsasta, eläimiin sekaantumisesta, homoseksuaalisuudesta, väkisinmakaamisesta ja aviorikoksesta.

1897: Kotilääkärikirjan mukaan itsetyydytys johtaa näön heikkenemiseen, ymmärryksen tylsistymiseen, kaatumatautiin ja ennenaikaiseen, kurjaan kuolemaan.

1926: Naimattomien sukupuolisuhte ei enää ollut rikos.

1948: Aviollinen uskottomuus ei enää ollut rikos.

1965: ”Seksivallankumous” alkoi opiskelijalehdissä.

1969: Naimattomat saivat yöpyä samassa hotellihuoneessa. Seksuaalipoliittinen yhdistys SEXPO perustettiin.

1971: Homoseksuaalisuus ei enää ollut rikos. Pornografiasäädökset lievenivät.

1974: SETA ry. perustettiin edistämään seksuaalisten vähemmistöjen tasa-arvoa.

1981: Homoseksuaalisuus ei enää ollut sairaus.

1994: SETA perusti TRANS-tukipisteen transvestiiteille ja transseksuaaleille.

1999: Seksuaalilainsäädännön uudistus astui voimaan. Homoseksuaalisten tekojen erityiskohtelu rikoslaisissa (korkeammat suojaikärajat ja kehotuskielto) päättyy.

2001: Parisuhdelaista äänestettiin eduskunnassa. Laki hyväksyttiin äänin 99-84 28.9.2001, yksi äänesti tyhjää.

2002: Uusi parisuhdelaki samaa sukupuolta olevien parisuhteen rekisteröinnistä astui voimaan 1.3.2002. Heille turvattiin lähes samat oikeudet kuin avioliitossa. Vain adoptio-oikeus jätettiin lain ulkopuolelle. (www.sexpo.fi)

Homoseksuaalisuus poistui Suomessa rikoslaista vuonna 1971 ja tautiluokituksesta 1981. Euroopan unionin jäsenmaissa on lainsäädäntöteitse määritelty tasavertaisuus kaikille riippumatta seksuaalisesta suuntautuneisuudesta. Tästä huolimatta tasavertaisuus on vain osittain toteutunut maassamme. Enemmistön keskuudessa on edelleen erilaisia perinteisiä kielteisiä käsityksiä ja uskomuksia heteroseksuaalisuuden normaaliudesta. Muihin seksuaalisiin suuntauksiin kohdistuu ennakkoluuloja ja kielteistä suhtautumista. Tätä ilmenee jossain määrin myös ammatillisessa toiminnassa terveydenhuollossa, viranomaisten keskuudessa ja hallinnossa. Myönteisten mallien sensuroiminen julkisuudesta sekä väkivaltaiseksi ja sairaaksi leimaaminen ovat aiheuttaneet seksuaalisen suuntautuneisuuden salaamista. Tämä on johtanut joiden homo- ja biseksuaalien kohdalla vaikeuksiin luoda ihmissuhteita. Seurauksena on ollut moninainen kärsitys mielenterveysongelmineen ja jopa itsemurhineen. (Virtanen 2002, 56.)

3.2 Syrjinnän kieltävät lait

Uudistettu hallitusmuoto vuonna 1995 ja perustuslaki vuonna 2000

Nämä lait korostavat ihmisen yhdenvertaisuutta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Muu henkilöön liittyvä syy voi hallituksen esityksen mukaan olla esimerkiksi seksuaalinen suuntautuminen.

(HE 309/1993).

Uudistettu rikoslaki vuonna 1995

Työsopimuslaki vuonna 2001

Molemmissa laissa on mainittu siitä, että syrjintä työssä tai työhönotossa on kielletty seksuaalisen suuntautuneisuuden perusteella. Seksuaalisella suuntautuneisuudella tarkoitetaan hetero-, homo- ja biseksuaalisuutta. Transihmisten syrjintä on Suomessa ja EU:ssa omaksutun linjan mukaan kielletty sukupuoleen kohdistuvana syrjintänä.

Laki yhdenmukaisuuden turvaamisesta vuonna 2004

Lain tarkoituksena on edistää ja turvata yhdenvertaisuuden toteutumista sekä kieltää ikään, alkuperään, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautuneisuuteen ja muuhun henkilöön liittyvään syyhyn perustuva syrjintä.

Syrjinnällä tarkoitetaan seuraavia asioita:

1. sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä)
2. sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailukohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (välillinen syrjintä)
3. henkilön tai ihmisryhmän arvon koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri (häirintä)
4. ohjetta tai käskyä syrjiä.

Transihmisten syrjintäsuojan toteutuminen turvataan naisten ja miesten välistä tasa-arvoa koskevan lain perusteella (609/1986). (Lehtonen ja Mustola 2004, 19-20.)

3.3 Seksuaalioikeuksien julistus

WAS – World Association for Sexology – Seksologian maailmanjärjestö

Hong Kong:

Seksuaalisuus on olennainen osa jokaisen ihmisyksilön persoonallisuudesta. Sen täysi kehittyminen riippuu siitä, miten inhimilliset perustarpeet tyydyttyvät. Näitä ovat kaipuu ja halu kontaktiin, läheiseen suhteeseen, tunneilmaisuun, mielihyvään, hellyyteen ja rakkauteen.

Seksuaalisuus rakentuu yksilön ja sosiaalisten rakenteiden välisessä vuorovaikutuksessa. Seksuaalisuuden täysi kehittyminen on välttämätöntä yksilölliselle, ihmisten väliselle ja yhteiskunnalliselle hyvinvoinnille.

Seksuaalioikeudet ovat universaaleja ihmisoikeuksia, jotka perustuvat kaikille ihmisyksilöille luonnostaan kuuluvaan vapauteen, arvoon ja tasavertaisuuteen. Koska terveys on perustava ihmisoikeus, tulee myös seksuaaliterveyden olla perusoikeus. Voidaksemme varmistaa sen, että ihmiset ja yhteiskunnat kehittävät tervettä seksuaalisuutta, seuraavat seksuaalioikeudet tulee hyväksyä ja niitä tulee edistää, kunnioittaa ja puolustaa kaikissa yhteiskunnissa ja kaikin keinoin. Seksuaaliterveys on tuloksena elinympäristöstä, joka tunnustaa, kunnioittaa ja toteuttaa näitä seksuaalioikeuksia.

1. Oikeus seksuaaliseen vapauteen

Seksuaalinen vapaus sisältää yksilöiden oikeuden ilmaista seksuaalisuuttaan täydesti. Se kuitenkin sulkee pois seksuaalisen väkivallan, hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston. Oikeus seksuaaliseen itsemääräämisoikeuteen, seksuaaliseen loukkaamattomuuteen ja fyysiseen turvallisuuteen. Tämä oikeus sisältää kyvyn tehdä itsenäisiä päätöksiä omasta seksuaalielämästä oman henkilökohtaisen ja yhteisön etiikan mukaisesti. Siihen sisältyy myös oman kehon hallinta ja nautinto vapaana kidutuksesta, silpomisesta ja mistä hyvänsä väkivallasta.

2. Oikeus seksuaaliseen oikeudenmukaisuuteen

Tämä tarkoittaa vapautta kaikesta syrjinnästä sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, rodun, sosiaaliluokan, uskonnon ja fyysiseen tai psyykkiseen vammaan vuoksi.

3. Oikeus seksuaaliseen mielihyvään

Seksuaalinen mielihyvä, mukaan lukien itse-erotiikka, on fyysisen, psyykkisen, älyllisen ja henkisen hyvinvoinnin lähde.

4. Oikeus seksuaalisten tunteiden ilmaisuun

Seksuaalinen ilmaisu on enemmän kuin eroottista mielihyvää ja seksuaalista toimintaa. Yksilöillä on oikeus ilmaista seksuaalisuuttaan kommunikoidulla, koskettamalla, ilmaisemalla tunteita ja rakastamalla.

5. Oikeus vapaaseen seksuaaliseen liittymiseen

Tämä tarkoittaa mahdollisuutta mennä naimisiin tai olla menemättä, mahdollisuutta erota ja mahdollisuutta solmia muunlaisia vastuullisia seksuaalisia liittoja.

6. Oikeus tehdä vapaita ja vastuullisia ehkäisyvalintoja

Tämä sisältää oikeuden päättää siitä hankkiiko lapsia vaiko ei, päättää lasten lukumäärästä ja ajoituksesta sekä täydet oikeudet syntyvyyden säännöstelyyn.

7. Oikeus seksuaalisuutta koskevaan tieteellisesti perusteltuun tietoon

Tämä oikeus sisältää periaatteen, että seksuaalitiedot tuotetaan riippumattoman ja tieteellisesti eettisen tutkimusprosessin avulla ja että tätä tietoa jaetaan sopivilla tavoilla yhteiskunnan kaikille tahoille.

8. Oikeus monipuoliseen seksuaalikasvatukseen ja valistukseen

Tämä on elämän pituinen prosessi syntymästä läpi elämänkaaren ja sen tulisi koskea yhteiskunnan kaikkia instituutioita.

9. Oikeus seksuaaliterveyspalveluihin

Seksuaaliterveyspalveluiden tulisi olla käytettävissä kaikissa seksuaalisuuteen liittyvissä huolenaiheissa, ongelmassa niiden ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.

Seksuaalioikeudet ovat perustavaa laatua olevia ja yleismaailmallisia ihmisoikeuksia.

(www.sexpo.fi)

3.4 Järjestöjä ja liikkeitä

SETA Seksuaalinen tasavertaisuus ry – Sexuellt likaberättigande

Valtakunnallinen ihmisoikeus- ja sosiaalialan kansalaisjärjestö, joka on perustettu vuonna 1974. Lähes kolmenkymmenen vuoden aikana SETA:sta on muodostanut

valtakunnallinen organisaatio, jolla on 16 aktiivista jäsenjärjestöä eri puolilla maata (tilanne vuonna 2003).

SETA:n periaatteena on nimensä mukaisesti ollut yhteiskunnallinen tasavertaisuus riippumatta ihmisen seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuoliroolikäyttäytymisestä tai –identiteetistä. Käytännössä SETA:n toiminnan piiriin kuuluvat lesbot, homot, biseksuaalit, transvestiitit ja transseksuaalit. (www.seta.fi)

Malkus

Helsingin SETA:n kristillinen ja elämäkatsomuksellinen ryhmä (ei tunnustuksellinen) seksuaalivähemmistöihin kuuluville ja heidän läheisilleen. (www.heseta.fi/malkus).

Arcus

Ryhmä seksuaalivähemmistöihin kuuluville evankelis-luterilaisen kirkon työntekijöille, teologian opiskelijoille ym. ammatillisesti ev.lut kirkkoa lähellä oleville. (www.arcusfinland.net)

Sosiaali- ja terveysalan lesbo- ja homotyöntekijät STEAM ry.

Sosiaali- ja terveysalalla toimivien homo-, lesbo, bi- ja transtyöntekijöiden järjestö, joka tukee jäsentensä keskinäistä ammatillista verkostoitumista, työnohjausta ja kouluttautumista sekä järjestää myös ulospäin suuntautuvaa koulutusta. (www.koti.welho.com/jnissine/steam.htm)

Yhteys-liike

Rajat ylittävä solidaarisuus- ja tukiryhmä joka

- puolustaa ja edistää ihmisarvoista ja kristillistä tapaa suhtautua seksuaali- ja sukupuolivähemmistöryhmiin
- vastustaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistön syrjintää yhteiskunnassa ja kirkossa ja
- edistää asiallista ja eri osapuolta kunnioittavaa keskustelua ja vuorovaikutusta.

Tavoitteet

- homo- ja lesboparien kodit siunataan pyydettyäessä
- myös kirkoissa työskentelevät homot ja lesbot voivat halutessaan rekisteröidä parisuhteensa pelkäämättä seurauksia

- kirkoissa ryhdytään toimiin, jotta homo- ja lesboparit halutessaan voivat saada rekisteröidylle parisuhteelleen kirkollisen siunauksen.

Yhteysliikkeen taustajärjestönä toimii Ekumeeninen Yhteys-liikkeen tuki ry.

(www.yhteys.org/)

Aslan ry

Kirkkokuntiin sitoutumaton kristillinen palvelujärjestö. Pyrkii antamaan raamatullisen tuen niille, jotka haluavat kasvaa ja eheytyä tunne- ja seksuaalielämän alueilla.

Aslanin tavoitteet: ”Tuemme raamatulliselta pohjalta niitä, jotka haluavat kasvaa ihmissuhteiden, tunne- ja seksuaalielämän alueilla. Palvelemme myös seurakuntia ja järjestöjä, jotta ne voisivat kohdata armollisesti seksuaalisten ongelmien kanssa kamppailevia ihmisiä.”

Aslan tarjoaa: Eheyttämisseminaareja ja eheytymisryhmien koordinoointia. Koulutusta seurakunnille ja kristillisille järjestöille seksuaalisen ja tunne-elämän rikkinäisyyden kohtaamisesta ja eheytymisestä. (www.aslan.fi)

4 KRISTINUSKO JA SEKSUAALISUUS

4.1 Historiaa

Länsimainen ajattelumme ja suhtautumisemme seksuaalisuuteen nousee *juutalais-kristillisestä perinteestä sekä kreikkalaisesta ja roomalaisesta kulttuurista ajanlaskumme alussa*. Tästä historiasta juontavat juurensa vielä nykyäänkin arvomme, normimme, uskomuksemme, tabumme, ennakkoluulomme ja pelkomme. Länsimainen ihminen on koko historiansa ajan ollut *Homo Eroticus*, seksuaalinen ihminen. Seksi on tarjonnut mahdollisuuden maanpäälliseen mielihyvään, onneen ja vapauteen, mutta samalla se on myös elämellisyytensä vuoksi demonisoitu ja sekä pyritty tukahduttamaan ja kuolettamaan. Tämä on ollut vahvasti sidoksissa kristinuskon ilmentymiin, tulkintoihin ja siitä kumpuvaan yhteiskunnalliseen moraaliin. Kyseessä lienee kuitenkin useimmiten ollut ihmisen tulkinta eikä niinkään kristinuskon perimmäinen sanoma. (Virtanen 2002, 29.)

Antiikin Kreikassa seksuaalisuudella ja erotiikalla oli monimuotoisen myönteinen merkitys ihmisen elämässä. Ne sallittiin ja niitä arvostettiin eri muodoissa. Seksuaalisuuteen ei kohdistettu moraalista tuomiota, joskaan sitä ei pidetty myöskään rajattoman vapauden alueena. Sukupuolielämää ohjailtiin filosofian ja lainsäädännön avulla. Uskonnolliseen moraaliiin perustuva säätely oli sille vierasta seksuaalielämän alueella. Ihmisen sukupuolikäyttäytyminen ei kuulunut jumalille eikä se siten ollut heidän kannaltaan sen enempää oikein kuin väärinkään. Synnin käsitettä ei tunnettu. (Virtanen 2002, 29.)

Kirjoitetun historian alkuaikoina homoseksuaalisuuta ei pidetty mitenkään eriskummallisena tai outona asiana. Homoseksuaalisuudesta tuli synty vasta kristinuskon leviämisen myötä. Antiikin Kreikassa ja Roomassa homoseksuaalisuus oli sallittua ja arvostettua. Se oli pikemminkin normi kuin poikkeus. Avioliitot kahden miehen välillä olivat laillisia ja hyväksytyjä erityisesti ylemmissä yhteiskuntaluokissa. Kreikassa miespuolisen opettajan oppilaan välistä homoseksuaalista suhdetta jopa suosittiin. Filosofit Platon (427-347 eKr.) oli erityisen mieltynyt opettajaansa Sokratesiin (470-399 eKr.). Myös Aristoteles (384-322 eKr.) eli seksisuhteessa miesten kanssa. Myös Rooman imperiumin aikana homoseksuaalinen käyttäytyminen oli yleistä. Julius Caesar (100-44 eKr.) oli biseksuaali, koska hän oli kolme kertaa naimisissa naisen kanssa ja lisäksi hänellä oli seksisuhteita miehiin, esimerkiksi kuningas Nikodeemukseen. Keisari Caiuksella, joka tunnetaan paremmin nimellä Caligula (hallitsi 37-41 jKr.), oli suhteita miesten kanssa. Nerolla (hallitsi 54-68 jKr.) oli homoseksuaalisia suhteita ja tiettävästi hän oli naimisissakin miehen kanssa. (Heusala 2003, 285-287.)

Vanhan testamentin käsityksen mukaan ruumis ja sielu sekä henki ovat yhtä, eikä niitä voi erottaa toisistaan. Näin ollen ihminen on tarkoitettu nauttimaan Luojan monipuolisista antimista. Pitkä ikä, hyvinvointi, vauraus säännöllinen sukupuolielämä ovat positiivisia asioita, joita ihmisen on lupa toivoa itselleen. Hyvinvoinnin kritiikkiä aiheuttaa kuitenkin vastuuton öykkäröinti ja lähimmäisen tarpeiden laiminlyönti, joka estää jokaista saamasta omaa osaansa Luojan antimista (Aam.5:7-12, 6:17 ym.). Askeettisuus on Vanhassa testamentissa lähes tuntematon asenne, eikä sitä esitetä yleiseksi ihanteeksi. Askeettista elämänasennetta ja seksuaalista asketismia alettiin ihannoita yleisesti vasta toiselta vuosisadalta lähtien varhaiskristillisyydessä. Tuon ajan kirjallisuudessa seksi on ensinnäkin saastuttavaa ja se nähdään jollain tavoin ruumista

uhkaavana vaarana. Toiseksi kuva avioliitosta ja lasten saamisesta on synkkä. Perhe tuo mukanaan onnettomuutta ja tuskaa. Siksi seksistä ja avioliitosta pidättäytyminen tarjoaa ihmiselle vapauden ja paremman elämän. Tosin myös joillakin antiikin kirjoittajilla (filosofi Epikuros, 341-271 eKr.) esiintyi samanlaisia näkemyksiä. Teologi ja Hippon piispa Augustinus (354-430 jKr.) piti selibaattia itselleen parhaana kääntymyksen kristityksi. Hän kuvaa seksuaalista halua kielteiseksi ja valitti sen haittaavan järjenkäyttöä ja täydellistä antautumista Jumalalle. Augustinuksen ja hänen kanssaan samalla tavalla ajatteleiden teologien suhtautuminen on vaikuttanut seksikielteen teologian syntymiseen (Nissinen 2006, 20; Uro 2006, 60-61; Ahola ym. 2006, 7.)

Keskiajalla kirkko oli seksiä vastaan ja määräsi, että seksi on luvallista vain avioliitossa ja silloinkin hyvin kyseenalaista. Kirkon miehet kamppailivat itse selibaatin kanssa ja siksi laativat rajoitteita muullekin kansalle. Kansalaiset eivät näistä määräyksistä kuitenkaan aina piitanneet, vaan suhtautuivat seksiasioihin maanläheisesti. Kaksi yleistystä tuon ajan seksuaalisesta ajattelusta voi tehdä: *Jos seksi on syntiä, on se syntistä erityisesti naisille. Jos se on nautinnollista, se on sitä erityisesti miehille.* Tosin osa opettajista, joista suurin osa oli teologeja, opettivat seksuaalisuudesta eri tavoin ja joskus jopa sama henkilö opetti ristiriitaisesti. Keskiajalla heteroseksuaalisuus oli itsestään selvää, vaikka sanana sitä ei tunnettu. Laissa ja ohjeissa puhuttiin vain oikeista ja vääristä seksiin liittyvistä teoista. Rippikirjat paljastavat ihanteen ja käytännön ristiriidan; ihanneseksi kuului avioliittoon, mutta harva pystyi siihen.. Tämän vuoksi käsikirjat ovat täynnä ihanteesta poikkeavien seksisuhteiden kuvauksia. Mystisessä yhtymisessä Jumalaan mystikko lakkaa olemasta minä, mies tai nainen. Syntynyt tyhjiö täytetään Jumalan rakkaudella. Viipyminen tässä tunteessa on nautinnon läpikäymistä, hintana on luopuminen minuudesta ja kaikesta inhimillisestä. (Salmesvuori 2006, 97-116.)

Alkukirkon aikana kirkonmiehillä sai olla vaimo ja perhe. Raamattu ei kiellä pappeja naimisesta tai hankkimasta lapsia. Katolisen kirkon paavit alkoivat toisen vuosituhannen alussa olla huolestuneita siitä, että kirkon miehillä ei ollut riittävästi aikaa seurakunnalle, joten tuolloin annettiin määräykset pappien ja luostariväen naimattomuudesta. Enemmistö papeista ei mieltynyt tähän määräykseen, koska he olivat tähän asti voineet olla naimisissa. Pohjoismaissa oli lähes sääntö, että papeilla oli vaimo ja lapsia. Kirkko ei kuitenkaan virallisesti hyväksynyt tätä käytöstä. Piispa

Hemming antoikin lausunnon 1300-luvulla, että papit eivät enää saaneet kasvattaa jälkeläisiään pappilassa kirkon varoilla. Kaikki kirkonmiehet eivät kuitenkaan pystyneet elämään selibaatissa, joten heillä saattoi olla naisystäviä tai satunnaisia suhteita tai he kävivät maksullisissa naisissa. Keskiajalla syntyikin suuri määrä aviottomia lapsia, joista osan aviottomuus oli välillisesti kirkon syytä. Aviottomat lapset eivät voineet ryhtyä papeiksi kirkon määräysten mukaan. Vuosien 1449-1533 aikana kuitenkin 37 916 aviotonta lasta anoi kirkolta erityisoikeutta pappeuteen. Noin 21 000 heistä arvioidaan olleen kirkonmiesten jälkeläisiä. (Salonen 2006, 118-121.)

Renessanssiaikana kirkon askeettinen perinne alkoi säröillä. Monet alkoivat ajatella, että maallikot pystyvät toteuttamaan kristinuskon ihanteita paremmin kuin nunnat ja munkit. Samalla kuitenkin levisi elämänasenne, että maallikonkin tuli elää niin askeettisesti kuin pystyi. Kirkko antoi uusia säädöksiä, joilla pyrittiin vähentämään aviopuolisoiden seksuaalista kanssakäymistä ja varsinkin nautintoa. (Arffman 2006, 176)

Reformaatit joutuivat ottamaan kantaa ajan kysymyksiin ja löysivätkin uusia, monen mielestä päteviä ratkaisuja. Asioita tarkasteltiin yhteisön kannalta. Seksuaalisuus ei ollut vain kahden yksilön keskinäinen asia. Se oli nähtävä elämän kokonaisuuden ja jatkumisen näkökulmasta. Jumala oli asettanut avioliiton sen toteuttamispaikaksi. Reformaatit kohottivatkin avioliiton ainoaksi arvostetuksi elämänmuodoksi. Protestanttisen uskon omaksuneilla alueilla luostarien ovet sulkeutuivat. (Arffman 2006, 177-178.)

Martin Luther päätyi 1520-luvun alussa näkemään uskon ja maailman suhteen uudella tavalla. Hänen mielestään myös aineellinen maailma on Jumalan lahja, jota hän tahtoo ihmisten käyttävän. Ihmisen ei tarvitse kieltäytyä ruumiillisista nautinnoista, koska nekin ovat Jumalan lahja ihmiselle. Aineellisuuden tasolta ei tarvitse nousta rakastamaan henkistä Jumalaa, vaan ihmisen rakkaus saa suuntautua täyttämään lähimmäisen ruumiillisia ja henkisiä tarpeita. Jumalan lahjoista nauttiminen ei ole syntiä eikä niistä kieltäytyminen ole hurskautta ja uskon tiellä etenemistä. Syntiä on se, ettei ota vastaan Jumalan suomia lahjoja eikä käytä niitä hänen kunniakseen ja lähimmäistensä parhaaksi. Seksikin on Jumalan lahjaa ihmiselle ja siitä saa nauttia. Ihmisen ”järki” ei ole sen lähempänä Jumalaa kuin ruumiskaan. Seksuaalisuus on

ihmisessä eikä siitä voi päästä irti. On Jumalan lahjojen halveksuntaa ja kieltämistä kieltää seksuaalisuus ja tavoitella ei-seksuaalista, ”hengellisempää” elämää. Luther ei kuitenkaan nähnyt parisuhdetta vain seksisuhteena. Hän katsoi hienosävyisen erotiikan kuuluvan avioliittoon. Hän tarkasteli seksuaalisuutta uskon kautta. Uskova ihminen käyttäytyy puolisoaan kohtaan armollisesti. Aviosuhde on parhaimmillaan uskon yhteyttä. (Arffman 2006, 177-178.)

Renessanssiajalla suhtauduttiin suvaitsevasti aistillisuuteen ja nautintoihin. Vähitellen viimeistään uuden ajan alussa Euroopassa asennoituminen seksuaalisuuteen muuttui jyrkästi ja se alettiin kokea vaaralliseksi ja torjuttavaksi. Seksuaalisuus miellettiin nyt ”haureudeksi ja hekumaksi”, josta oli syytä vakavasti varoittaa ja rangaista. Ihanteiksi nousivat neitseys, siveys, häpeämättömyyden välttäminen ja pidättyväisyys. Seksuaalisuuden kontrollointi Ruotsi-Suomessa tapahtui lainsäädännön ja saarnojen kautta. Avioliiton ulkopuolella tapahtuvat sukupuoli-suhteet kriminalisoitiin 1500-luvulla. Syntyi *radikaalipietismi*, jossa yhdistyivät aikakauden jyrkän askeettinen suhtautuminen seksuaalisuuteen ja toisaalta spekulatiivinen mystiikka. Tämä vastakkainasettelu johti jopa samojen ryhmien parissa sekä jyrkkään seksuaalisuuden torjumiseen että hillittömään seksuaaliseen hurjasteluun. Poikkeuksellisen käyttäytymisen syynä voidaan nähdä myös 1600-luvulla vallinnut pessimistinen ilmapiiri maailmanlopun ja viimeisen tuomion odotuksineen. Luultavaa on myös, että radikaalipietistien keskuudessa eli poikkeuksellisen herkkiä tai jopa mielenterveysongelmista kärsiviä henkilöitä. Toki radikaalipietismillä oli myös aitoja uskonnollisia syitä. Yleensä ottaen he pyrkivät vapauttamaan sielun aineen kahleista patoamalla seksuaalisuuden. Lopputulos oli kuitenkin usein päinvastainen – kaikkien pidäkkeiden murtuminen. (Laine 2006, 207-208.)

Suomalaisen uskonnollisuuden erityispiirteitä on selitetty 1700-luvun kansanherätyksen ja 1800-luvulla muotoutuneiden herätysliikkeiden vaikutuksesta. Nuo *herätysliikkeet* ovat pysyneet lähes poikkeuksetta luterilaisen kirkon sisällä. *Rukoilevaisuudella, herännäisyydellä, evankelisuudella, ja lestadiolaisuudella onkin ollut suuri merkitys suomalaisten seksuaalikäsityksiin ja -asenteisiin*. Niiden historiassa seksuaalisuus tulee esille kielteisin käsittein. Pietistipappien saarnoissa ei korostettu rakkauselämää Jumalan ihmiselle antaman lahjana, vaan useimmiten noissa saarnoissa kovisteltiin kansaa sen siveettömän tilan johdosta. Yhteisön kannalta oli tärkeää, että avioliitolla

ylläpidettiin ja vahvistettiin taloudellisia ja valtapoliittisia suhteita. Avioliitto ei näin ollen perustunut tunteisiin. Aiemmin esiaviolliset suhteet ja avioliiton ulkopuoliset suhteet saivat kukoistaa melko rauhassa, ellei niillä loukattu naittajan oikeuksia. Tällaiset suhteet enemminkin täydensivät kuin loukkasivat avioliittoa. Syntyvän kansallisvaltion ja reformaation myötä valtion kontrollipolitiikka ulottui nopeasti sukupuolielämän ja avioliittoinstituution valvontaan. Käytännössä valvonnan suoritti kirkko. Tämä johti siihen, että seksuaalirikokset olivat 1600-luvun Ruotsi-Suomessa yleisin rikostyyppi. 1700-luvulla rankaistiin kuudesta eri seksuaalirikoksesta, kuten salavuoteus, yhdenpuolinen ja kahdenpuolinen huoruus, kaksinnaiminen, väkisinmakaaminen, vaimonryöstö ja sukurutsa. Kirkko määräsi sakkoja lapsen saamisesta ennen vihkiäisiä, ennenaikaisesta vuodeyhteydestä, vihkimisen viivyttämisestä, avioepäsovusta ja siveän morsiamen puvun väärinkäytännöstä. (Huhta 2006, 209-210.)

Sodan jälkeinen aika Suomessa oli sen kansalle kivuliasta aikaa. Elämän perusasiat, kuten perheen perustaminen eivät olleet kaikkien ulottuvilla. Suomalaisilla avioliittomarkkinoilla oli yli 100 000 miehen vaje. Porvoon suomalaisen seurakunnan kirkkoherran Erkki Niinivaaran mukaan papit eivät tunteneet ihmisten todellisia ongelmia. Aikana, jolloin tuhannet naiset jäivät naimattomiksi ja lapsettomiksi ilman omaa syytän, avioliitto oli kirkossa edelleen samastettu pelastuksen välineeksi. Niinivaaran pureutui kirkon seksuaalietiikan kypsymättömyyteen ja naisen seksuaalisuuden kontrolloimattomuuteen yhteiskunnallisena ongelmana. Laittomia abortteja tehtiin 20 000 vuodessa ja sukupuolitaudit vaivasivat jopa 10%:a väestöstä. Pika-avioliitot olivat tuoneet tullessaan avioerojen suman. Pitkäaikainen ero oli vieraannuttanut puoliset toisistaan ja yhteiselämän käynnistäminen saattoi olla vaikeaa. Kirkossa törmättiin siihen, miten suhtautua avioeroon ja eronneiden uudelleen vihkimiseen. Tuolloin syntyi kirkon perheneuvonta pastori Matti Joensuun aloittamana. Uudentyyppinen kirkollinen seksuaalietiikka lähti kehittymään hitaasti ja sykäyksittäin, usein yksittäisten ongelmien ratkomisena, kuten esimerkiksi naispappeuden hyväksyminen 1980-luvulla. (Ahola 2006, 241-242, 247.)

4.2 Kirkko ja seksuaalisuus tänään

Kristillisissä kirkkoissa käydään parhaillaan useita seksuaalisuuteen ja sukupuolisuuteen liittyviä keskusteluja. Ajankohtaisia aiheita ovat aidsin nostattama keskustelu ehkäisyvälineiden käytöstä, kiistely naispappeudesta sekä suhtautuminen homoseksuaalisuuteen. Seksuaalietiikkaan liittyvät näkemykset poikkeavat suuresti toisistaan niin kirkkojen välillä kuin niiden sisälläkin. Luterilaisessa maailmanliitossa on tekeillä selvitys eri kirkkojen näkemyksistä perheeseen, avioliittoon ja seksuaalisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Kirkkoja jakaviin kysymyksiin etsitään dialogin avulla yhteistä ymmärrystä. Kirkkojen Maailmanneuvostossa seksuaalieettisten teemojen, erityisesti homoseksuaalisuuden, käsittely on hiertänyt kirkkojen välejä. Myös näkemykset homoseksuaalien asemasta vaihtelevat. Homoseksuaalisuus on tullut lailliseksi länsimaissa varsin myöhään ja monissa maissa sitä pidetään edelleen rikoksena tai sairautena. Useissa lännen protestanttisissa kirkkoissa homoseksuaalisten asemaa pidetään ihmisoikeuskysymyksenä ja halutaan edistää vähemmistöjen oikeuksia. Monille ortodokseille ja evankelisille kirkkoille se ei ole ihmisoikeuskysymys, vaan ne tukeutuvat perinteiseen seksuaalietiikkaan, jossa homoseksuaalisuus tuomitaan. Kirkot ovat erilaisessa suhteessa valtioon. Joissakin maissa kirkot voivat vaikuttaa lainsäädäntöön siihen, millaista seksuaalikäyttäytymistä sallitaan. Ne pyrkivät vaikuttamaan siihen, että kristilliset ihanteet ja eettiset periaatteet ilmenevät lainsäädännössä. Kaikilla kirkkoilla ei ole tällaista vaikutusmahdollisuutta. Kirkkojen erilaiset suhteet ovatkin vaikeuttaneet kirkkojen välillä käytävää keskustelua. (Salomäki 2006, 302.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kantaa seksuaalieettisissä kysymyksissä on vaikea määritellä. Näihin kysymyksiin liittyy myös suhtautuminen seksuaalisiin vähemmistöihin. Dokumentoituja asiakirjoja seksuaalieettisistä kannanotoista on ilmestynyt harvoin. Vuonna 1966 ilmestyi *piispojen ohjekirja Ajankohtainen asia* ja vuonna 1984 *piispojen kannanotto Kasvamaa yhdessä*. Nämä kannanotot suhtautuvat kielteisesti esiaviollisiin suhteisiin ja homoseksuaalisuuteen tukeutuen siten vahvasti perinteiseen seksuaalietiikkaan. *Kannanotossaan Kasvamaan yhdessä* homoseksuaalisuutta pidetään *poikkeavana ilmiönä, joka on seurausta yhteisöjen vammoista eikä sitä yleensä pysty muuttamaan. Homoseksuaali ei kannanoton mukaan*

kuitenkaan ole itse vastuussa poikkeavuudestaan eikä häntä voida pitää muita huonompana. Poikkeavaa henkilöä pitää tukea hyväksymään poikkeavuutensa ja elämään selibaatissa. Uudempia laaja-alaisia kannanottoja kirkko ei ole julkaissut. Lieneekö kyseessä epä tietoisuus seksuaalieettisen opetuksen suhteen, haluttomuutta lausua ääneen kirkon kanta vai eikö kirkossa mielletä olevan sellaista yksittäistä tahoaa, joka voisi sanoa edustavansa kirkon ääntä? (Salomäki 2006, 304-305; www.heseta.fi/malkus/homokristillisuus.)

Laki samaa sukupuolta olevien parisuhteen rekisteröinnistä astui Suomessa voimaan vuonna 2002. Kirkon edustajien kannanotot tästä ovat olleet keskenään ristiriitaisia. Se on jakanut mielipiteitä piispakunnassa. Kirkolliskokouksessa, joka on kirkon ylin päättävä elin, on esitetty samaa sukupuolta olevien parisuhteen siunaamisesta. Piispoista ainoastaan Wille Riekkinen on ilmoittanut kannattavansa homojen ja lesbojen parisuhteen siunaamisen kaavaa kirkkokäsikirjaan. Arkkipiispa Jukka Paarma mukaan Raamatussa suhtaudutaan kielteisesti muihin kuin heteroseksuaalisiin suhteisiin. Eri mieltä ollaan kuitenkin siitä, mitä nämä raamatunkohdat nykyään tarkoittavat. ”*Jos tietäisimme, miten Jeesus olisi menetellyt, noudattaisimme sitä tukka putkella. Jeesus kohtasi sairaita ja eettisesti leimattuja. Heille hän sanoi, että tehkää parannus, rakastakaa ja kunnioittakaa ihmisiä*”, on Paarma todennut. (Salomäki 2006, 305.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sisällä toimii useita herätysliikkeitä. Näistä lestadiolaisuuden, evankelisuuden, rukoilevaisuuden ja uuspietististen (Kansanlähetys, Suomen Raamattuopisto, Kansan Raamattuseura) kanta homoseksuaalisuuteen on enimmäkseen kielteinen – Kansan Raamattuseuran jonkin verran myönteisempi. Herännäisyyden (körttiläisyys) kanta on neutraali tai myönteinen. Muiden kristillisten yhteisöjen, kuten Yhteys-liike, Suomen kristillinen ylioppilasliitto ja Kirkon perheasiain neuvottelukeskus suhtautuvat homoseksuaalisuuteen myönteisesti. (www.heseta.fi/malkus/homokristillisuus.)

Kirkolliskokous on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ylin päättävä toimielin. ***Kirkolliskokousaloitteita vuonna 2003:*** Esitetään kirkkojärjestykseen lisättäväksi kohta, ”*että samaa sukupuolta olevan parisuhteen rekisteröinyt henkilö ei voi toimia kirkon viranhaltijana tai työntekijänä*” (edustaja –aloite 3/2002). Esitetään, *että ”kirkolliskokous antaisi lakivaliokunnalle tehtäväksi valmistaa muutamia vaihtoehtoisia*

siunauskaavoja mainittuja tilanteita varten; parisuhteen siunaaminen tai heidän kotinsa siunaaminen” (edustaja-aloite 4/2002).

Edellä mainittujen aloitteiden eteneminen kirkossa:

Perustelakivaliokunnan mietintö 2/2003

Parisuhteen rekisteröinnin seuraukset kirkossa, rekisteröidyn parisuhteen siunaaminen sekä parisuhteensa virallistaneiden kodin siunaaminen.

Kirkolliskokouksen päätös 2003

Aloitteet jätettiin raukeamaan. Samalla kirkolliskokous päätti ”lähettää parisuhteenrekisteröinnin seurauksia kirkossa koskevan asian piispainkokoukselle siihen liittyvien teologisten ja juridisten näkökohtien selvittämiseksi”.

Piispainkokous 2005

Perusti työryhmän, jonka tehtävänä oli ”laatia 30.11.2006 mennessä ehdotus piispainkokouksen selvitykseksi parisuhdelain rekisteröinnin seurauksiin liittyvistä teologisista ja juridisistä näkökohdista kirkossa”.

Työryhmän työn aloittaminen

Työryhmä totesi, että piispainkokouksen kaavailema aikataulu on liian nopea. Muiden kirkkojen kokemukset osoittavat, että selvittelyyn on varattava aikaa. Selvityksen keskeiset kysymykset työryhmä kiteytti seuraavaan muotoon:

- Luodaanko samaa sukupuolta olevien parisuhteen siunaustoimitus (tai vihkitoimitus)?
- Voiko samaa sukupuolta olevan kanssa parisuhteessa elävä toimia kirkon työntekijänä?
- Halutaanko tunnustaa kirkon yhteinen missio, vaikka tässä kysymyksessä on erilaisia näkemyksiä?

Työryhmä esitti, että se saisi aikaa mietinnölleen vuoden 2008 loppuun. Piispainkokous hyväksyi aikataulun kevään 2006 istunnossa.

Työryhmän työskentely 2006

Ryhmä kuuli vuoden 2006 aikana eksegetiikan, systemaattisen teologian, teologisen etiikan, käytännöllisen teologian ja lääketieteen edustajia. Juridiikan asiantuntijoita kuullaan kevään 2007 aikana. Piispainkokouksen käyttöön valmistui vuoden 2006 aikana selvitys muiden kirkkojen käymästä keskustelusta. Keväällä 2007 valmistuu muiden kirkkojen käymän keskustelun argumentaatioanalyysi. Työryhmä on avannut

yhdessä Kirkon tutkimuskeskuksen kanssa verkkosivuston. Sivuille on koottu laaja aineisto kirkkojen suhtautumisesta homoseksuaalisuuteen

Seminaarit 2007

Seminaarien tarkoitus on pohjustaa keskustelua ja vaihtaa näkemyksiä parisuhteen rekisteröinnin merkityksestä kirkolle. Seminaarin asiantuntijat on valittu puolueettomina tutkijoina. Heiltä ei odoteta kannanottoja, vaan tutkimuksellista objektiivisuutta. Työryhmä tekee johtopäätökset ja kannanotot arvioituaan asiantuntijoiden näkemyksiä. Lopullisesta mietinnöstä vastaa yksinomaan työryhmä. Ensimmäinen parisuhdeseminaari kokoontui Helsingissä 15.-17.1.2007 ja seuraava kokoontuu marraskuussa 2007. (www.evl.fi/kirkotjahomoseksuaalisuus.)

4.3 Homoseksuaalisuus ja raamatullisuus

Homoseksuaalisuuden vastustajat kirkossa perustavat kantansa sille, että Raamatussa yksiselitteisesti kielletään homoseksuaalisuus luonnottomana ja se on Jumalan luomistyön vastaista. Missään kohden Raamattua sitä ei hyväksytä. Jumala on luonut ihmisen mieheksi ja naiseksi käskien heidän ”lisääntyä ja täyttää maa”. Muu kuin heteroseksuaalinen suuntautuneisuus on syntiä ja Jumalan tahdon vastaista.

Homoseksuaalisuuden kieltäviä ja torjuvia Raamatunkohtia:

3.Moos.18:22. ”Älä makaa miehen kanssa niin kuin naisen kanssa maataan, sillä se on kauhistuttava teko.”

3.Moos.20:13. ”Jos mies makaa miehen kanssa niin kuin naisen kanssa maataan, he ovat molemmat tehneet kauhistuttavan teon ja heidät on surmattava. He ovat itse ansainneet kuolemansa.”

Room.1:26-27. ”Naiset ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteyden luonnonvastaiseen, ja miehet ovat samoin luopuneet luonnollisesta yhteydestä naisiin ja heissä on syntynyt himo toisiaan kohtaan. Miehet ovat harhautuneet harjoittamaan keskenään säädyttömyyttä ja saavat ansaitsemansa palkan.”

1. Kor.6:9. ”Jumalan valtakunnan perillisiä eivät ole siveettömyyden harjoittajat eivätkä epäjumalien palvelijat, eivät aviorikkojat, eivät miesten kanssa makaavat miehet, eivät varkaat eivätkä ahneet, eivät juomarit, pilkkaajat eivätkä riistäjät.”

1.Tim.1:9-10. ”Eihän lakia ole säädetty kunnon ihmisten takia, vaan lain ja järjestyksen rikkojien, jumalattomien ja syntisten, rienaajien ja pyhänhäpäisijöiden, isän ja äidin murhaajien, tappajien, siveettömien, miesten kanssa makaavien miesten, ihmisten sieppaajien, valehtelijoiden, valapattojen, ja ylipäänsä kaiken sellaisen takia, jotka toimivat vastoin tervettä oppia.”

Hiippakuntadekaani, dosentti Kai Peltonen käsitteli aihetta **Homoseksuaalisuus ja raamatullisuus Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa** Kirkon parisuhdelakiseminaarissa 15.1.2007. Tästä tiivistelmästä ilmenevät pääpiirteissään ne seikat, joihin homoseksuaalisuuden hyväksyvät perustavat kantansa (suora lainaus Kai Peltosen tiivistelmästä):

1) Seinän ja tapetin välissä

Jos Suomen evankelis-luterilainen kirkko siunaa rekisteröidyt parisuhteet sekä hyväksyy eri tehtäviinsä pappetta myöten henkilöt, jotka elävät samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa.

Pulmia:

- Raamattu, Mooses, Jeesus ja Paavali olisivat eri mieltä.
- Raamatussa ei ole tarkoitettu sitä, mitä siellä on sanottu.
- Monet aktiiviset ja vaikutusvaltaisen kirkon jäsenet vastustaisivat.
- Monet papit ja kanttorit vastustaisivat.
- Kirkko joutuisi vaikeuksiin ekumeenisissa yhteyksissä.
- Moni muu Raamatun moraalinormi menisi uudelleentulkintaan.

Tukea, kannatusta ja ymmärrystä

- Ns. yleinen mielipide kannattaisi, mm. nuoret aikuiset.
- Kirkko osoittaisi ottavansa vakavasti kaiken tieteellisen tiedon.
- Kirkon yhteiskunnallinen ja julkioikeudellinen asema selkiytyisi.
- Uusi linjaus nähtäisiin oikeudenmukaisena, esim. verrattuna muuttuneisiin käsityksiin avioerosta.
- Osoittaisi, että kirkko näkee jokaisen ihmisen Jumalan kuvana.

2) Raamattu, homoseksuaalisuus ja kirkko

Raamattu torjuu homoseksuaalisuuden. Raamatullisuuden käsitteessä on kuitenkin tiedostettava, että pyhien tekstien tulkinta tapahtuu aina tietyssä historiallisessa tilanteessa ja tietynlaisten silmälasien läpi. Raamatullisuudella ymmärretään usein raamatunmukaisuutta. Jos jokin asia sanotaan Raamatussa jollakin tavoin eikä sitä toisaalla Raamatussa kiistetä, asia on sitten niin. Kukaan raamatunlukija ei koskaan ole ollut täysin raamatullinen siinä mielessä, että hän olisi noudattanut kaikkea, mitä Raamatussa esitetään noudatettavaksi.

Usein on korostettu, että Paavali - Vanhan testamentin kirjoittajista nyt puhumattakaan - ei tiennyt oikeastaan mitään siitä ilmiöstä, jota me tänään kutsumme homoseksuaalisuudeksi. Hänelle homoseksuaalisuus oli yksinkertaisesti kahden samaa sukupuolta olevan henkilön sukupuoliyhteyttä ja himoa toisiinsa ja kaiken lisäksi nämä olivat valinneet osansa itse vaihtamalla luonnonmukaisen käyttäytymisen luonnonvastaiseen. Moderni pohdinta sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolirooleista oli hänelle täysin vierasta.

On kuitenkin varottava liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Meillä ei ole mitään mahdollisuutta tietää, mitä Paavali taikka 3. Mooseksen kirjan kirjoittaja olisi sanonut, jos hän olisi tiennyt jotakin, mitä hän ei tiennyt. Turvallisinta on pitäytyä siinä, minkä varmuudella tiedämme. Homoseksuaalisuuden kohdalla se tarkoittaa, että silloin kun Raamatusta asiasta jotain sanotaan, sanottu on kielteistä. Jumala ei tällaista hyväksy, ilmeni se millaisessa muodossa tahansa. Se on syntiä.

Miten sitten eteenpäin Raamatun yksioikoisen homoseksuaalisuuden torjunnan kanssa? Onko parasta päättää keskustelu asiasta tähän?

Kristinuskon samoin kuin muutkin uskonnot tarjoaa selityksen siihen, millainen maailma perimiltään on ja miksi se on sellainen kuin on. Selitys rakentuu tietyille postulaateille, oletuksille, jotka ovat uskonvaraisia ja kaiken rationaalisen ja empiirisen todistelun ulkopuolella. Kristinuskossa näitä pyhiä lähtökohtia ovat Jumalan olemassaolo, Jumalan toiminta luomisessa ja Jeesuksessa Kristuksessa, Jumalan puhe Raamatusta ja Jumalan vaikutus keskuudessamme Pyhässä Hengessä.

Ensimmäinen kysymys on, mitä tämä tai tuo postulaatti tarkoittaa tässä ja nyt, pakottaa postulaattien tulkintaan, kielellistämiseen ja mielellistämiseen. Tästä prosessista nousevat uskonnollisen käsittehierarkian alemmat tasot eli aksioomat, tabut, moraalikoodit, säädökset, normit, tavat ja sopimukset. Postulaattien jälkeen tulee teologian vuoro.

Kaikessa teologian harjoittamisessa on myös vaaransa. Se piilee tilanteessa, jossa perimmäisten postulaattien uskonvaraisen uskonnollisen totuuden tilalle asetetaan teologinen ”totuus”. Teologian harjoituksen tulee tässä mielessä tuntea paikkansa. Kristinusko on uskonto, kristillinen usko on uskoa Jumalaan, joka on Kristuksessa tullut keskellemme. Kristinusko ei ole riippuvainen onkin teologisen järjestelmän tuottamasta totuudesta. Teologiat ja teologit voivat olla ilmiriidassa keskenään, mutta kristinusko uskontona, uskona Jumalaan ja Kristukseen pärjäilee hienosti. Perimmäinen kristillinen postulaatti Jumalasta ja Kristuksesta ei seiso eikä kaadu mihinkään suuntaan sen mukana, mitä ajattelemme ihmisen seksuaalisuudesta. Mitä, jos yrittäisimme pohtia, oliko Paavalilla ja muilla Raamatun ajattelijoina syynsä ajatella homoseksuaalisuudesta noin kielteisesti – siis muut kuin puhtaasti uskonnolliset syynsä.

4) *Homoseksuaalisuus sosiokulttuurisena ilmiönä*

Vanhatestamentillisessä kontekstissa se, mitä nimitetään irrationaaliseksi tabuksi homoseksuaalisuudesta, on kokemus ja vakaumus siitä, että miesten keskinäinen homoseksuaalinen käyttäytyminen kumoaa yhteisölle välttämättömän maskuliinisuuden eikä johda lisääntymiseen. Tämä puolestaan merkitsee ihmisyhteisön elinvoiman ja turvallisuuden perustavanlaatuisista vaarantumisista. Mitä primitiivisempi ihmisyhteisö on ollut, mitä turvattommaksi se on itsensä tuntenut, mitä enemmän se on ollut riippuvainen lisääntymispotentiaalistaan, sen homokieleisempi se on epäilemättä ollut. Ja vastaavasti, mitä kehittyneempi, vahvempi ja suurempi yhteisö on ollut, sen helpompaa sen ollut ikään kuin sietää ilmiötä, joka on sen perustarpeiden kannalta vahingollinen.

Meidän ongelmamme ei ole kasvupotentiaalin puute, vaan pikemminkin liiallinen kasvupotentiaali. Meidän olemassaolomme edellytys ei ole mahdollisimman suuri miesvoima; moderneja sotia ei enää ratkaista armeijoiden miesmäärällä. Kysymykset

luonnollisesta ja ei-luonnollisesta arvioidaan nykyään aivan toisenlaisella inhimillisen tietämyksen pohjalta kuin Raamatun maailmassa.

Homoseksuaalisuus ei enää ole todellinen uhka millekään, mikä on aikanaan ollut ihmisyyhteisön primitiivisen olemassaolon, turvan ja kasvun tarpeiden kannalta luovuttamatonta. Jos jotakin primäärirationaalisuutien kaikuja enää on olemassa, ne ovat asenteiden, mielikuvien, ennakkoluulojen ja primitiivisten pelkojen alueella. Nyt olisi korkea aika todeta, että näiden pelkojen ja päämäärien sekä niiden teologisen rationalisaatioiden aika on ohi. Me voisimme ajatella, että tällaisten kysymysten ratkaisemiseen riittävät tätä nykyä historiallinen taju ihmisen ja ihmisyyden sosiokulttuurisesta kehityksestä sekä järki, kokemusperäinen harkinta ja lähimmäisenrakkaus.

Me voimme ja saamme liittyä Raamatun ajan ihmisten Jumala-uskoon, mutta kristillinen usko ei edellytä meiltä sitoutumista siihen teologiseen rationalisaatioon, jota he omasta maailmankuvastaan ja uskomuksistaan harjoittivat tämän ja monen muun eettisen kysymyksen äärellä. Me voimme ajatella toisin, ei siksi, ettemme ota kristillistä uskoa tänä päivänä vakavasti, vaan juuris siksi, että otamme sen tänä päivänä vakavasti. Usko ei ollut sokeaa Raamatun aikana eikä se ole sitä tänäänkään.

5) Teologian tarvetta?

Edellä sanotun jäljiltä tekisi mieli jopa kysyä, onko seksuaalietiikka, homoseksuaalisuus mukaan luettuna, ylipäätään edes uskonnollinen ja sikäli teologian alaan kuuluva kysymys. Useat seikat puhuvat kuitenkin sen puolesta, että teologialla odotetaan olevan jotakin sanottavaa myös ihmisen seksuaaliseen identiteettiin ja käyttäytymiseen liittyvistä asioista., esim. uskontojen moraaliset selitykset, kysymys ihmiskäsityksestä ym.

Homoseksuaalisuus on mielestäni juuri sellainen kysymys, jonka äärellä meidän on myönnettävä, että teologialla me voimme kyllä hallita ja rationalisoida uskonnollisia asioita, mutta koko maailman selitykseksi teologiasta ei enää ole siihen tapaan kuin siitä kenties joskus oli. Me tiedämme maailmastamme jo paljon enemmän, teologian kannalta kenties liikaakin.

Minusta älyllisesti kestävä vaihtoehto on ottaa todesta homoseksuaalisuuteen ja sen torjuntaan liittyvät kulttuuriset ja sosiaaliset funktiot ja niiden muunnelmät ja muutokset ihmiskunnan historiassa. Se vapauttaa meidät tarkastelemaan homoseksuaalisuutta ilmiönä, jota on ollut aina ja kaikkialla ihmisten keskuudessa, joka on ihmislajin säilymis- ja ekspansiovietin kannalta haitallinen, mutta joka samalla on modernille yhteiskunnalle vaaraton. Vähemmän rationaalinen vaihtoehto on päätyä kirkossa Raamatun kannan hylkäämiseen ja homoseksuaalisuuden hyväksymiseen monimutkaisella teologisoinnilla, jossa pyöreä palikka runtataan nelikulmaiseen reikään perusteilla, joita lopulta ei ymmärrä juuri kukaan.

Kysymys homoseksuaalisuudesta ilmiönä on Raamatussa, historiassa, kulttuurissa, uskonnossa ja lopulta kirkon arkisessa elämänmenossa marginaalinen, ei merkityksetön, mutta sivuseikka kuitenkin – siis ilmiönä, ei suinkaan yksittäisen homoseksuaalin ihmisen elämäkokemuksena. Tunnustamalla Raamatun ja perinteisen näkemystensä historia- ja kulttuurisidonnaisuuden kirkko toivon mukaa pääsee keskittymään pääasiansa eli uskonnon ytimeen ja sen selvittämiseen, mitä se tänään on.

Ellei näin käy, niin sitten lienee parasta seistä suoraselkäisesti kirjoitetun sanan takana ja torjua Raamattuun vedoten homoseksuaalisuus kirkosta Jumalan tahdon vastaisena. Johan Ilmestyskirjakin suosittelee, että parempi olla kylmä taikka kuuma kuin oksettavan haalea (Ilm.3: 15-16). (www.evl.fi/homoseksuaalisuusjakirkot)

4.4 Erilaisia raamattukäsityksiä

- Raamattu on kristityille pyhä kirja, johon perustuvaa opetusta he haluava noudattaa. Ei kuitenkaan ole olemassa yksiselitteistä "alkuperäisraamattua", joka olisi vain sanasta sanaan käännetty eri kielille. On vain kymmeniä tai satoja vanhoja käsikirjoituksia, joiden pohjalta tutkijat ovat koonneet aidoimmaksi katsomansa version. Erilaisten alkuperäistekstien lisäksi eroja on käännoksissä. Esimerkiksi suomalaisen kirkkoraamattukäännöksen pohjalla on Vanhan Testamentin hepreankielinen versio, varhaiskristityt käyttivät sen sijaan omana Raamattunaan Vanhan Testamentin kreikaksi käännettyä versiota Septuagintaa, joka poikkeaa monissa kohdin hepreankielisestä.

Kaikilla kristityillä ei siis ole samaa Raamattua, vaan on erilaisista alkuperäisteksteistä tehtyjä erilaisia käännöksiä.

- *Erilaisten tekstien lisäksi samastakin Raamatun tekstistä on erilaisia tulkintoja, jotka heijastavat tulkitsijan peruskäsitystä Raamatusta.* Vaikka Raamattuun vedoten puhutaan usein kristillisestä kannasta eettisiin kysymyksiin, tarkoitetaan tällöin yleensä vain tietyn raamattukäsityksen mukaista näkemystä eikä kaikille kristityille yhteistä näkemystä. *Erilaisista raamattukäsityksistä johtuen kristittyjen on vaikea päästä yksimielisyyteen käytännön elämää koskevista asioista, mm. suhtautumisesta homoseksuaalisuuteen.* Alla on lyhyt luonnehdinta muutamista raamattukäsityksistä.

- *Fundamentalistisen käsityksen mukaan* Raamattu on Pyhän Hengen inspiroimien kirjoittajien kirjoittama, sanasta sanaan johdonmukainen ja ikuisesti totuudeksi tarkoitettu ehjä kokonaisuus, josta löytyy ajaton ratkaisu kaikille elämänalueille. Fundamentalistien mukaan on mahdollista palata puhtaisiin alkuseurakunnan oppeihin, jotka kristikunta on (heidän käsityksensä mukaan) vuosisatojen aikana välillä kadottanut. Käsitys syntyi 1600-luvulla ja voimistui 1800-luvulla vastareaktiona Darwinin evoluutioteorialle ja tieteelliselle raamatuntutkimukselle. Puhtaimmillaan fundamentalismi asettaa Raamatun kirjaimellisen tulkinnan kaiken tieteen ja järkeilyn yläpuolelle. Homoseksuaalisuuteen ja varsinkin homosuhteisiin fundamentalistit suhtautuvat yleensä kielteisesti.

- Valistuksen aikana 1700-luvulla syntyi *tieteellinen raamatuntutkimus*. Ajan filosofit painottivat järjen ja loogisen päättelyn merkitystä myös Raamatun suhteen. Raamattuun alettiin soveltaa samoja tutkimusmenetelmiä kuin mihin tahansa vanhaan tekstiin. 1800-luvun lopulta alkaen alettiin paremmin oivaltaa Raamatun tekstien suhdetta syntyajankohtansa ja kirjoittajiensa käsityksiin. Ne eivät muodosta ehjää ja ikuista kokonaisuutta, vaan vaativat aina uusimpaan tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa tulkintaa. Tämä näkökulma ei yritä selittää pois Raamatun tekstin sisäisiä ristiriitaisuuksia, vaan antaa tekstin lukijalle mahdollisuuden *erilaisiin tulkintoihin, jotka eivät välttämättä sulje toisiaan pois*. Homoseksuaalisuuden osalta tulkinnat voivat olla joko myönteisiä tai kielteisiä.

- Osalle kristityistä (esim. roomalaiskatolisille) Raamatun tulkinta on sidoksissa *kirkon katkeamattomaan perinteeseen* eikä niinkään tieteelliseen tutkimukseen tai Raamatun

loogiseen johdonmukaisuuteen. Raamattu on tärkeä osa perinnettä, mutta pelkästään Raamattua tutkimalla ei voi löytää oikeaa tulkintaa, vaan tulkitsijaksi tarvitaan pappi, joka ottaa huomioon kirkon aiemmat tulkinnat. Perinnesidonnaisuus tarkoittaa usein konservatiivista suhtautumista sukupuolirooleihin ja seksuaalisuuteen. Käytännössä perinteen soveltaminen nykyaikaan on kuitenkin vaikeaa, samoin kuin kirkollisen perinteen erottaminen muusta perinteestä. Siksi syntyy erilaisia tulkintoja.

- ***Vertauskuvallisen käsityksen*** mukaan Raamatun tekstejä ei pidä ottaa kirjaimellisesti, vaan on yritettävä ymmärtää niiden symboloimia syvempiä merkityksiä. Tämä käsitys syntyi jo varhain, mutta sen kukoistuskautta oli keskiaika. Nykyään sitä käytetään lähinnä selittämään sellaisia raamatunkohtia, joita on vaikea selittää muiden käsitysten avulla (esim. Jeesuksen käyttämät vertaukset ja Ilmestyskirja).

- ***Eksistentiaalisen käsityksen*** mukaan Raamattu on käännettävä nykyihmisen maailmankuvaa vastaavalle kielelle. Tässä tulkinnassa keskeistä on henkilökohtainen usko ja Raamatun ydinsanoman vaikutus siihen. Raamatun sanoman julistamista pidetään tärkeänä, vaikkei sen alkuperäistä merkitystä tiedettäisikään.

- ***Pelastushistoriallisen käsityksen*** mukaan Raamattu on todistusta siitä, että Jumala johdattaa maailman tapahtumia alusta loppuun, ennalta määrättyllä tavalla. Tämän käsityksen mukaan Raamattu on kokonaan Jumalan ilmoitusta, mutta Raamatun "punaisena lankana" oleva sanoma pelastuksesta on tärkeämpi kuin yksityiskohdat. Yksityiskohdissa voi olla virheitä, johtuen siitä, että Jumalan ilmoitus tapahtuu ihmisten kautta. Mm. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon virallinen käsitys Raamatusta on pelastushistoriallinen, vaikka kirkon sisällä onkin hyvin erilaisia raamattukäsityksiä. Kysymys homoseksuaalisuudesta kuuluu yksityiskohtiin, joiden suhteen pelastushistoriallinen käsitys antaa paljon liikkumavaraa. (www.heseta/malkus/homokristillisuus.)

4.5 Homoseksuaalinen kristitty

Homoseksuaalisen kristityn ongelmia

Monet homoseksuaalisista kristityistä eivät koe seksuaalisen suuntautumisensa ja uskonsa olevan ristiriidassa. Niillä, joilla tätä ristiriitaa ei ole, voi kuitenkin olla muita ongelmia.

- Vaikeus löytää homokristillistä elämäntapaa (esim. pitääkö olla yksi parisuhde vai voiko olla monta suhdetta), koska valmiita malleja ei oikein ole.
- Kumppani ei välttämättä jaa samoja arvoja. Vaikka löytäisi toisen homokristityn kumppaniksi, uskonnolliset ym. käsitykset voivat käydä pahasti ristiin.

Seurakunnan kielteinen suhtautuminen homosuhteisiin tai pelko siitä.

- Joillakin jumalasuhte on henkilökohtainen, toinen taas kokee yhteyden Jumalaan seurakunnan kautta. Kolmannella se on näitä molempia.
- Se, jolle seurakuntayhteys on tärkeä osa jumalasuhdetta, kärsii tuntiessaan seurakunnan hyväksyvän hänet vain osittain. Seurakunnasta erottaminen voi olla ylitsempääsemätön asia.
- Jos ihminen on sinut itsensä ja seksuaalisuutensa kanssa, henkilökohtainen jumalasuhte voi olla pelastusrenkas, joka auttaa vaikeiden aikojen yli, vaikka seurakunta hylkäisi.

Tunne siitä, että Raamattu ei hyväksy homosuhteita

- Jos oma raamatunkäsitys on sellainen, ettei homoseksuaalisuus ole sallittua, seurauksena on usein syyllisyydentunne.
- Jos homoseksuaaliset tunteet ovat sallittuja, mutta homosuhteet kiellettyjä, ihminen joutuu ristiriitatilanteeseen, jossa on joko taisteltava jatkuvasti itseään vastaan tai muuttaa raamatunkäsitystään helvettiin joutumisen uhallakin.
- Epävarmuus siitä, mikä on Raamatun suhtautuminen omaan seksuaaliseen suuntautumiseen voi estää ihmistä käsittelemästä tunteitaan ja estää häntä löytämästä itseään, koska löytäminen on ehkä mahdollista sieltä, mistä ei saa etsiä.
- Epävarmuus voi myös vaikuttaa epäonnistumisia läheisissä ihmissuhteissa.
- Ihminen voi mieltää itsensä tunne-elämältään sairaaksi, vaikka lääketieteellisessä mielessä niin ei olisi.

Kykenemättömyys kuulua sekä uskonnolliseen yhteisöön että homoyhteisöön.

- Seurakunta saattaa pitää paheksuttavana yhteydenpitoa ei-uskovaisiin, homopiiteistä puhumattakaan.
- Homopiireissä ei välttämättä ymmärretä uskonnollisuutta.
- Henkilö voi esim. raamattukäsityksestään johtuen olla kykenemätön yhdistämään näitä kahta puolta.

Mahdollisia seurauksia uskon ja oman homoseksuaalisuuden välillä koetusta ristiriidasta

- Henkilö *hylkää uskonnon* (ei välttämättä uskoa) ja ryhtyy elämään ”homoelämää”. Ratkaisu voi kypsyä vähitellen tai tulla vastaan yht`äkkiä. Se voi myös jäädä väliaikaiseksi irtiotoksi, jonka jälkeen henkilö löytää uskonnon uudelleen, usein erilaisena ja homomyönteisempänä kuin aiemmin.
- Henkilö *kykenee yhdistämään homosuhteet ja kristillisyyden*. Tällöin hän todennäköisesti ryhtyy painimaan samanlaisten ihmissuhde- ym. ongelmien kanssa kuin monet muutkin. Toisaalta läpikäyty kriisi voi syventää henkilön jumalasuhdetta ja auttaa häntä selviämään arjen ongelmista.
- Henkilö *yrittää muuttua heteroseksuaaliseksi eheytysterapian avulla*, yleensä kylläkin huonolla menestyksellä. Kun seksuaalinen suuntautuminen ei muutukaan, hän päätyy todennäköisesti ennen pitkää johonkin muuhun tässä mainituista vaihtoehdoista.
- *Henkilö kykenee hyväksymään seksuaalisen suuntautumisensa, muttei homosuhteita ja päätyy elämään selibaatissa*. Tämä voi kaventaa tunne-elämää ja aiheuttaa turhautuneisuutta, jos päätös on tehty vastoin omia tunteita. Toisaalta tällä tavalla voi välttyä kohtaamasta läheisiin ihmissuhteisiin liittyviä ongelmia ja pelkoja.
- Henkilö *kykenee ajoittain hyväksymään homoseksuaalisen suuntautumisensa ja mahdollisesti harrastaa myös homosuhteita, mutta ajoittain kokee voimakasta syyllisyyttä*. Tässä tapauksessa henkilöllä voi olla vuorotellen ”hurskaita kausia” ja ”homokausia”, mutta ei yleensä samanaikaisesti. Tällöin kaksijakoisuus voi aiheuttaa tunteiden voimakasta heilahtelua ääripäästä toiseen.
- *Henkilö ei kykene hyväksymään seksuaalista suuntautumistaan eikä homosuhteita*. Seurauksena voi olla melkein mitä tahansa (esim. pakeneminen avioliittoon, itsetuhoisuus, anonyymi seksi, mielenterveysongelmat tai homovihamielisyys). (www.heseta/malkus/homokristillisuus.)

4.6 Eheytyksiike ja muutosterapiat

Kristillis-yhteiskunnallinen viikkosanomalehti **Kotimaa** on kirjoittanut eheytyksiikkeestä ja muutosterapioista 16.8.2007 (n:o 33). Kirjoituksen otsakkeena on ”*Kirkko joutuu ottamaan kantaa eheytyksiikkeeseen*” (Taneli Kylätasku). Referoin seuraavaksi Kotimaan kirjoitusta:

Jyväskylän yliopistosta valmistui keväällä 2007 **Katrina Lumikallion** tekemä naistutkimuksen alan kuuluva pro gradu-tutkimus, joka analysoi eheytyksiikkeen euskonnollisia argumentteja. Lumikallion mukaan *torjuvaa suhtautumista homoseksuaalisuuteen perustellaan sekoittamalla keskenään uskonnollisia ja psykologisia näkemyksiä. Eheytyksiikkeen lähtökohtana on homoseksuaalisuuden pitäminen ongelmana. Sitä pidetään kypsymättömyytenä, kehityshäiriönä, rikkinäisyytenä, neuroosina tai riippuvuushäiriönä. Homoseksuaalisuus nähdään syntiinlankeemuksen seurauksena ja toisaalta kehityshäiriönä, jonka parantaminen on mahdollista korjaavan terapian avulla. Aiheuttajaa homoseksuaalisuuteen etsitään lapsuuden kasvuympäristöstä. Eheytyksiikkeen opetuksen mukaan homoseksuaalin muuttaminen heteroseksuaaliksi on mahdollista.*

Suomessa eheytyksiikkeen päämääriä ajaa **Aslan ry**, joka on kirkkokuntiin sitoutumaton järjestö. Aslan ry:n hallituksen jäsen ja kouluttaja **Ari Puonti** kertoo, *että Aslanin itseapuryhmät ja seminaarit on suunnattu ”kaikille mieheydessä ja naiseudessa ja seksuaalisuudessa rikkinäisille”*. Hänen mukaansa järjestöllä on tukijoita ja yhteistyökumppaneita erityisesti vapaissa suunnissa, mutta myös kirkon viidesläisen herätysliikkeen ja evankelisen liikkeen piirissä.

Eheytyksajattelun kansainvälistä keskustelua on selvittänyt pastori **Antti Saarelma**. Hänen mukaansa *”seurakunnissa on sekä eheytyksajattelun edistäjiä että sitä jyrkästi vastustavia. Kysymys ei ole yksinkertainen, sillä se liittyy kristillisen ihmiskäsityksen perusteisiin. Yhdysvalloissa luterilaisen kirkon sisällä löytyy erilaisia käsityksiä ja toimintamalleja ääripäät mukaan lukien. Ruotsin luterilaisen kirkon kirkolliskokous on tehnyt päätöksen, jonka mukaan kirkon piirissä ei saa harjoittaa seksuaalisen identiteetin muuttamiseen tähtäävää sielunhoitoa. Katolisessa kirkossa vatikaani*

edustaa vastakkaista linjaa tuomitsemalla seurakuntatyön, jossa homoseksuaalista käyttäytymistä ei tuomita. Kummankin kirkon keskelle kuuluu toisenlaistakin ajattelua.” Saarelman mukaan *”luterilaiseen etiikkaan kuuluu pikemminkin kyselevä suhtautuminen ihmiselämän kysymyksiin kuin vahva oikeassa oleminen ja toisinajattelevien tuomitseminen.”*

Kirkon perheasian neuvottelukeskukseen johtaja **Martti Eskon** mukaan *seksuaali-identiteetti ei ole sosiaalinen rooli, vaan herkin ja tärkein osa jokaisen ihmisen persoonallisuutta. Sen muuttaminen ja tai edes muokkaaminen on aina suuri terveysriski, jonka vaikutukset ovat usein kohtalokkaat. Osa kirkkokunnista pitää edelleenkin homoseksuaalisuutta sairautena, joka voidaan muuttaa esimerkiksi psykoterapian avulla. Luotettavat asiantuntijalausunnnot ovat kuitenkin sitä mieltä, ettei terapialla voida aikaansaada pysyvää ja tyydyttävää muutosta ihmisen seksuaali-identiteettiin. Seksuaalisen suuntautumisen muutosterapiat eivät ole saavuttaneet maailmalla lääketieteellisesti hyväksyttävää asemaa. Esimerkiksi Yhdysvaltain psykiatriyhdistys APA on suositellut lääketieteen harjoittajille niistä pidättäytymistä.* Esko toteaa myös, että *Suomen luterilaisen kirkon piispat ovat antaneet sielunhoitajille ”erillisvapauden” seksuaalisen moninaisuuden kohtaamiseen. Tämän vuoksi kirkon opillinen linja ja sielunhoitajien työnäkemykset saattavat joskus vaikuttaa ristiriitaisilta.*

Kotimaa-lehden mielipidepalstalla 7.6.2007 kirjoitti rovasti, missiologian tri **Seppo Väisänen** *kirkon todellisesta huolenaiheesta, jona hän piti homo- ja lesboparien kirkollista siunaamista.* Hänen mielestään homoseksuaalisuuteen suuntautuneet ihmiset tulee hyväksyä Jumalan luomina ja arvokkaina, mutta heidän tapansa toteuttaa seksuaalisuuttaan ei pidä hyväksyä. Tähän kirjoitukseen vastasi rovasti, ekumeenisen Yhteys-liikkeen puheenjohtaja Liisa Tuovinen: *”Siitä voidaan olla yksimielisiä, että Raamattu puhuu homoseksuaalisesta aktista kielteisesti. Mutta mistä niissä Raamatun kohdissa on kyse? Ne tulevat maailmasta, jossa tempeliprostituutio, uskonnolliset orgiat, orjuus ja siihen liittyvä hyväksikäyttö olivat maan tapoja. Kunnioitettavat Raamatun tutkijat ovat suuresti yksimielisiä siitä, että homoseksuaalisesta suhteesta sellaisena kuin me sen tunnemme, kahden aikuisen vapaaehtoisena liittymisenä toisiinsa, ei Raamatussa ole ainuttakaan mainintaa. Kun Paavali puhuu niistä, jotka ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteytensä toiseen, hän puhuu niistä, joille vaihtamisen tekeminen on mahdollista. Niillä homoilla ja lesboilla, joilla on pitkä, usein*

tuskallinen ja syvästi ahdistava tie kohti oman todellisuuden tunnustamista, ei ole mitään mahdollisuutta vaihtamiseen. Oma minuus on yhtäläillä kyselemättä annettu kuin sukupuoli ja rotukin. Oleellista onkin, että on kysymys minuudesta, ei teoista. Minuus on Jumalan antama, ei itse valittu. Käsityksemme siitä, millaisen maailman Jumala on luonut ja mitä elämän eri ilmiöt ovat, on suunnattomasti muuttunut ja monimutkaistunut vuosituhansien kuluessa. Ihmisen seksuaalisuuteen liittyvä tieto on suurelta osin hyvin uutta ihan perusasioissakin.” Tuovinen kysyy kirjoituksessaan, ”mitä silloin siunataan, kun samaa sukupuolta olevien parisuhde siunataan? Silloin siunataan heidän rakkautensa, tahtonsa jakaa huolenpito ja vastuu uskollisessa, elinikäisessä suhteessa. Keitä tämä uhkaa? Miksi meidän pitäisi kokea uhkana se, että he, joilla ei ole mitään mahdollisuutta heterosuhteeseen, haluavat kulkea rakkauden tietä. Eikö se ole vastaamista Kristuksen vakavaan kutsuun?” (Kotimaa 5.7.2007.)

Väisänen kirjoitti vastineen Tuovisen mielipidekirjoitukseen. Siinä hän kysyy, miten Raamatun kohdat: *”ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteytensä luonnottomaan, ovat harhautuneet harjoittamaan keskinäistä säädyttömyyttä ja siten keskinäisissä suhteissaan häpäisevät oman ruumiinsa”* eroaa nykyisistä homo- ja lesbosuhteista? Väisäsen mukaan väite, ettei homoilla ja lesboilla ole mahdollisuutta muuttua heteroiksi, ei pidä paikkaansa lukuisten entisten homo- ja lesboaktivistien kokemuksen valossa. *”Homoaktivistien itsensäkin keskuudessa ns. synnynnäisyysajattelu – että homoseksuaalisuus on osa biologiaa, Jumalan luomaa perimää – on jo menneen talven lumia. Myös heidän piireissään tunnustetaan laajasti käsitys, että sosiaaliset ja ympäristötekijät vaikuttavat mitä suuremmassa määrin homoseksuaalisen suuntautumisen syntymiseen”*, toteaa Väisänen. Mitä silloin siunataan, kun rekisteröity homo- tai lesbosuhde siunataan? Väisäsen mukaan silloin *”siunataan synti ja luonnonvastaisuus. Eikö rakkaus ennemminkin edellytä meitä pitäytymään totuuteen?”* Lopuksi Väisänen kirjoittaa: *”Moni on minullekin sanonut, että mikäli kirkkomme päättää Ruotsin kirkon tavoin ryhtyä siunaamaan homo- ja lesbopareja, se on ”viimeinen pisara”, joka saa nämä ruohonjuuritason vastuunkantajat eroamaan kirkosta. Tätäkö homo- ja lesbosuhteiden siunaamista vaativat ehkä haluavatkin?”* (Kotimaa 23.8.2007.)

5 KARTOITUKSEN TOTEUTUS

Kartoitus toteutettiin kyselylomakkeen avulla. Suurin osa kysymyksistä oli niin sanottuja avoimia kysymyksiä tarkoittaen sitä, että kartoitukseen osallistuja sai kertoa vastauksissaan sen, mitä itse piti tarpeellisena kertoa. Kyselylomakkeen alkuun oli liitetty kartoitusta selvittävä sivu, jossa kerrottiin kartoituksen tarkoitus. Kyselylomake on tämän työn liitteenä.

Kysely oli suunnattu seksuaalivähemmistöihin kuuluville, joilla tarkoitetaan homoja, lesboja ja biseksuaaleja. Kyselyyn vastasi myös kaksi sukupuolivähemmistöön kuuluvaa transsukupuolista henkilöä. Ilmoitus kartoituksesta julkaistiin kaksi kertaa Joensuun seudulla ilmestyvässä Kirkkotie-lehdessä 18.7.07 ja 15.8.07, Yhteysliikkeen sähköpostilistalla sekä SETA:n internetsivustoilla.

Ilmoituksessa pyydettiin kartoituksesta kiinnostuneita seksuaalivähemmistöihin kuuluvia lähettämään minulle yhteystietonsa; sähköpostiosoitteensa, puhelinnumerosa tai osoitteensa, lähettääkseni heille kyselylomakkeen täytettäväksi ja palautettavaksi vastattuina takaisin. Lähes kaikki vastaukset sain sähköpostitse, paitsi kahta kartoitukseen osallistunutta haastattelin puhelimitse. Aineisto kerättiin heinä – elokuun 2007 aikana.

Aineiston analysoinnissa ryhmiteltiin vastaukset seksuaalivähemmistöryhmittäin; homot, lesbot, biseksuaalit ja transsukupuoliset. Osa vastauksista esitetään lukumäärinä. Suurin osa vastuksista kerättiin referoimalla vastauksia lähes suoraan kyselylomakkeista. Näistä esitän tarkempaa määrittelyä kartoituksen luvussa Tulosten tarkastelua.

6 KARTOITUKSEN TULOKSET

6.1 Sukupuoli, ikä, perhesuhde, seksuaalivähemmistöryhmä, tiedon saanti kartoituksesta

Kyselyyn vastasi 26 henkilöä. Vastaajista oli naisia 18 ja miehiä 8. Ikäjakauma oli naisilla 18 – 46 vuotta ja miehillä 21 – 63 vuotta. Vastaajien keskiarvoikä oli 35.6 vuotta, naisten 33.7 vuotta ja miesten 40 vuotta. Vastaajista asui Joensuun seudulla 9 henkilöä, Helsingin seudulla 8, Turun seudulla 3, Jyväskylän seudulla 2, Hartolassa 1, Kajaanissa 1, Oulussa 1 ja Saksassa 1 henkilö.

Vastaajista kertoi 10 olevansa biseksuaaleja, 8 lesboja, 6 homoja ja 2 transsukupuolista. Yksi homoista kertoi olevansa myös jonkin verran biseksuaali ja kaksi biseksuaalia olivat epävarmoja suuntautuneisuudestaan eli siitä, mihin ryhmään lukeutuvat Biseksuaaleista kaikki vastaajat olivat naisia.

Vastaajista kertoi 11 olevansa sinkkuja, 5 elävänsä avoliitossa, 4 rekisteröidyssä parisuhteessa, 3 seurustelevansa, 2 olevansa avioliitossa ja 1 ei mitään mainituista vaihtoehtoista.

Homoista 1 elää rekisteröidyssä parisuhteessa miehen kanssa, 1 avoliitossa miehen kanssa ja 1 seurustelee miehen kanssa. 3 kertoi olevansa sinkkuja.

Lesboista 3 elää rekisteröidyssä parisuhteessa, 1 avoliitossa naisen kanssa ja 1 seurustelee naisen kanssa. 4 kertoi olevansa sinkkuja. 1 ei kerro perhesuhdettaan.

Biseksuaaleista 1 nainen elää avioliitossa miehen kanssa. 3 naista elää avoliitossa: 2 miehen kanssa ja 1 naisen kanssa. 3 kertoi olevansa sinkkuja.

Transsukupuolisista miehistä toinen kertoi olevansa sinkku ja toinen avioliitossa naisen kanssa.

Lesboista kertoi 2 naista ja biseksuaaleita 1 nainen olleensa aiemmin naimisissa miehen kanssa. 1 biseksuaalinainen kertoi elävänsä edelleen avioliitossa. Transsukupuolisista toinen mies oli ollut naimisissa kaksi kertaa, mutta eronnut molemmista liitoista ja toinen elää edelleen avioliitossa naisen kanssa.

Tiedon kartoituksesta oli saanut Yhteys-liikkeen sähköpostin kautta 9 henkilöä, SETA:n kautta 5, Kirkkotie-lehden ilmoituksesta 5, ystävältä 4, Arcusin kautta 1, naisopiskelijajärjestön kautta 1 ja seurakunnan työntekijän kautta 1 henkilö.

6.2 Tietoisuuden herääminen omasta seksuaalisesta suuntautuneisuudesta. Tunteet, joita se herätti

Minkä ikäisenä syntyi oivallus seksuaalisesta suuntautuneisuudesta?

Homot: 4 lapsena ja 2 murrosiässä.

Lesbot: 3 lapsena, 2 murrosiässä ja 3 nuorena aikuisena.

Biseksuaalit: 3 lapsena, 2 murrosiässä, 2 nuorena aikuisena ja 3 lähellä keski-ikää.

Trassukupuoliset: molemmilla lapsuusiässä.

Homot

- Se on jotenkin ollut aina tiedossani, että olen poikkeava. Yhteys seurakuntaan sai minut kieltämään itseni ja yritin parantua, mutta en onnistunut siinä. Se herätti epätoivoa ja olin surullinen. Jotenkin elämältä putosi pohja pois. Onneksi niihin aikoihin opiskelutovereissa oli lesboja ja sieltä sain voimaa. Kävin kamppailua itseni kanssa silti, mutta en ollut täysin murtunut. (24-vuotias mies.)

- Oivalsin homouteni 14-vuotiaana. Mielenkiintoni alkoi kohdistua enemmän samaa sukupuolta oleviin. Se herätti osittain mielenkiinnon tunteita, mutta myös häpeä. (23-vuotias mies)

- Olen ollut 5 vuotta homo. Ei se alussa helppoa ollut, mutta pikkuhiljaa sen itselleen myönsi ja elämä on sen myötä parantunut. Yritin olla tyttöjen kanssa, mutta ei siitä mitään tullut. Oli tunne, että petin vain itseäni. Pelotti ajatus, mitä lähipiiri ajattelee, mutta ei se niin kauheaa ollut. (21-vuotias mies.)

- Olen aina eronnut heteroväestä ja minua on pidetty jo lapsesta lähtien erikoisena. Homouteni varmistui 14-vuotiaana, jolloin saatoin puhua identiteetistäni ja koin täysin avoimen ilmapirin teeman osalta. Perheeni ja lähisukulaiseni hyväksyntä johti siihen, että homouteni ei muodostunut miksikään erityisesti käsiteltäväksi aiheeksi. Hyvin Raamattua lukeneena tiesin ne kohdat, jotka yleisesti liitetään aihepiiriin homous.

Minulle oli käsittämätöntä, että jumala näin koettelisi minua olemuksessani. Katsoin kuitenkin Jumalan tahdon noudattamisen tärkeämmäksi kuin omani. Tunteeni olivat siis hyvin ristiriitaiset. (41-vuotias mies.)

- Jo 11-vuotiaana olin tietoinen elämäni suunasta. Koin pelkästään positiivisia tunteita. (50-vuotias mies.)

- Esitietoinen kiintymys poikiin jo 9-vuotiaana. Ensimmäiset hapuilevat yritykset luokkakavereiden kanssa 12-vuotiaana. Se oli sellaista poikien leikkiä. Ensimmäinen teinirakkaus poikaan 17-vuotiaana. Sen jälkeen toistakymmentä vuotta lähes selibaatissa ja taistelua omia tunteitani vastaan. Minua yrittivät eheyttää heteroksi seurakunnan perheterapeutti, pappi-psykiatri Stenbäck Hesperian sairaalassa sekä psykoanalyttikko neljän vuoden ajan neljä kertaa viikossa. Olin asettanut tavoitteeksi muuttua heteroksi ennen 30. ikävuottani tai tappa itseni. SETA perustettiin kaksi viikkoa ennen suunniteltua itsemurhapäivää. (63-vuotias mies.)

Lesbot

- Jo lapsena, alakouluikäisenä. En tiedostanut sukupuoliisuutta sinänsä, mutta sen, että minussa on jotain kummallista ja se pitää salata. Se hävetti. (55-vuotias nainen.)

- Olin myöhään heräävä. Kristillisissä piireissä kun se on syntiä, niin ihminen tekee kaikkensa, että voi itsekkin luulla olevansa normaali. Ne tyypilliset homoseksuaalisuuden heräämisen merkit osataan tulkita vasta jälkeenpäin, jos prosessi on onnistunut eikä jää kaappihomoksi. Olin yli 30-vuotias ja itsekkin vastustanut homoutta raamatunvastaisena. Ekan varsinaisen suhteeni kautta naiseen heräsin ajattelemaan asiaa syvällisemmin, kun hän antoi asialle nimen semmoisena kuin se on ja sanoi olevansa lesbo. Se pakotti minut pysähtymään ja siihen, että olin itselleni rehellinen ja – hyppäsin! Se herätti paljon pelkoa, mutta myös uteliaisuutta ja kiinnostusta. Luin silloin paljon ja onneksi löysin Saksasta hyvää, myös hengellistä kirjallisuutta aiheesta. (41-vuotias nainen.)

- Yläasteen 8.luokalla tapasin tytön, joka välitti minusta ja minä hänestä eri tavalla kuin muut. Olin otettu, onnellinen ja valmis. En ajatellut sitä, kenen kanssa seurustelin (mies vai nainen), vaan minkälaisesta ihmisestä ja tunteista oli kyse. (18-vuotias nainen.)

- Aluksi 18-vuotiaana luulin sen olevan vain yhteen ihmiseen sidoksissa. Lopulta hyväksyin ja tajusin 22-vuotiaana, enkä edes yrittänyt seurustella miesten kanssa. Kesti vuosia hyväksyä itsensä pitkän pohdinnan jälkeen ja tunnustaa avoimesti lesboutensa. (37-vuotias nainen.)

- Epäilin sitä jo opiskeluaikani 21-26-vuotiaana, mutta en halunnut hyväksyä sitä. Opiskelinhan papiksi, olin seurakuntanuori ja uskis. Eihän tällainen asia ollut ollenkaan hyväksyttyä saati normaalia. Se oli epänormaalia ja kiellettyä ja syntiä. Naisystäväni tunnusti olevansa lesbo ja silloin minäkin sen oivalsin. Asia herätti kiukkuja, pettymystä Jumalaa kohtaan, suuttumusta, tunnetta olevani epäonnistunut jne. (34-vuotias nainen.)
- Olen tuntenut kiinnostusta samaa sukupuolta oleviin aina, mutta nuoruudessani ei ollut lupaa edes ajatella mitään normista poikkeavaa. Kirkon asenne oli ”mies on perheen pää, nainen vaietkoon seurakunnassa”. Omaksuin lukioikäisenä Kristuksen elämäni ja koin aitoa hyväksyntää nuorisiohjaajan taholta, mutta sitten hän kuoli, enkä voinut enää kenenkään kanssa käsitellä asiaan liittyviä tuntemuksiani. Seksuaalisen suuntautumiseni tiedostaminen on ollut pitkä prosessi ja aloinkin kysellä identiteettini perään vasta lähestyessäni 40-vuotta. Erosin avioliitosta. Suuntautumiseni herättämät tunteet ovat olleet moninaiset. Kaapista ulos tuleminen on ollut vaiheittaista. Ensin itselle ulos kaapista, asian tiedostaminen, myöntäminen ja hyväksyminen. Sitten seurusteluyritykset, joissa vaikeuksia joko kumppanin kaapissaolohalun/tarpeen vuoksi tai itseni takia. (46-vuotias nainen.)
- Kun joskus murrosiän kynnyksellä seksuaalisuus heräsi, tiesin heti olevani normaaliksi käsitetyistä erilainen, koska kiinnostukseni kohdistui alusta alkaen vain samaa sukupuolta oleviin. Ihastuin naispuoliseen opettajaani ja sitten luokkakaveriini. Ymmärsin, että mahdollisuus saada vastakaikua pienellä paikkakunnalla oli olematon. Varovainen itsensä suojaaminen ei mielestäni liity niinkään suuntautuneisuuteen kuin itsensä kunnioittamiseen ja suojaamiseen ylipäänsä. Tiesin siis odottaa, että vasta aikuisena tutustuisin opiskelu- ja työmaailmassa muihin lesboihin. Varovainen ja rauhallinen muistan aina olleeni. Olen saanut sellaisen kasvatuksen, missä on tuettu erilaisuuden suvaitsevuuksiin ja pyrkimystä aktiiviseen, itsenäiseen ajatteluun ja vahvaan oikeuteen olemaan oma itsensä. (41-vuotias nainen.)
- Olen ollut noin 10-vuotiaasta asti tietoinen, että olen kiinnostunut vain tytöistä, joskin osasin nimetä lesbouteni joskus teini-iässä. Se on ollut läsnä aina elämässäni. Siksi kai se ei ole herättänyt minussa sen kummempia tunteita. Toki olen ajatellut, että konservatiiviset helluntalaisvanhempani olisivat olleet enemmän mieleissään heterolapsesta. (30-vuotias nainen.)

Biseksuaalit

- 27-vuotiaana menin opiskelemaan diakonissaksi. Ihastuin naispuoliseen opiskelutoveriin. Olin jo naimisissa ja yksivuotiaan tytön äiti. Ihastuminen aiheutti voimakkaan tunnemylläkän. Mieheni suhtautui ymmärtävästi ja suvaitsevasti pohdintoihini. Olin uskossa ja kasvanut hyvin suppeassa esikoislestadiolaisessa perheessä. Pohdin, onko tällainen suuntautuneisuus sallittua vai syntiä. Miksi olen tällainen jne. (37-vuotias nainen.)
- Teini-iässä en koskaan tuntenut tarvetta määritellä seksuaalista suuntautuneisuuttani eikä seksuaalisuus ollut tärkeä osa identiteettiäni. 19-vuotiaana ystäväni kertoi olevansa biseksuaali, jolloin aloin miettimään omaa suuntautuneisuuttani. Biseksuaalisuus tuntui luonnolliselta määritelmältä itsestäni, koska en ollut koskaan ehdottomasti suuntautunut kumpaankaan sukupuolen. Pysin suhtautumaan ihmisiin ensisijaisesti ihmisinä – sukupuoli tuntui toisarvoiselta. Oli helpotus pystyä määrittelemään itsensä tällä tavoin, vaikka alussa epäröin ja mietin asiaa kauan. Pelkäsin kuitenkin, miten muut asiaan suhtautuisivat. (21-vuotias nainen.)
- Eka kerran aloin epäillä sitä lukioikäisenä, kun huomasin katselevani lehdistä ilmoituksia ”nainen etsii naista”. Samaan aikaan ihastuin naispuoliseen tuttavaani. Aloin käydä seksuaalisille vähemmistöille suunnatuilla klubeilla. Aika sekavia ja ristiriitaisia tunteita risteili mielessä, epäilyksiäkin. Siinä iässä valitsin suuntaukseni. (34-vuotias nainen.)
- 16-vuotiaana aloin pohtia suuntautumistani ja tulin siihen tuloksen, etten ole koskaan ihastunut tai rakastunut sukupuoleen, vaan ihmiseen ja persoonaan. Oivallukseni jälkeen olen tuntenut itseni vapautuneeksi. Olen oma itseni ja sinut itseni kanssa. (20-vuotias nainen.)
- Olen aina tiennyt ja se on tuntunut luontevalta. (27-vuotias nainen.)
- Tajusin tykkääväni myös tytöistä ala- ja yläasteen vaihteessa. Luulin, ettei niin saisi olla. Vasta muutama vuosi myöhemmin tajusin sen olevan biseksuaalisuutta. En kokenut mitään suuria tunteita. Huomasin vaan, että en pysy erottamaan kiinnostustani erilaisiksi tyttöihin ja poikiin. Kielteiset tunteet liittyivät koulun biologian ja terveystiedon tunteihin, joissa opetettiin vain heteroseksuaalisuutta. Pelkäsin tuottavani perheelleni pettymyksen, jos kerron heille. (23-vuotias nainen.)
- Pienestä pitäen tajusin, että tykkään vain tytöistä. 15-16-vuotiaana huomasin tykkääväni myös pojista. Ei erityisiä tunteita asiasta. (28-vuotias nainen.)

- Kun rakastuin päättömästi 35-vuotiaana naiskollegaani, tajusin, että niitä juttuja oli ollut jo teini-iässä. Tunne oli niin voimakas, etten voinut muuta kuin hyväksyä sen. Minulla ei kuitenkaan koskaan ole ollut fyysistä suhdetta toiseen naiseen. Olin miehen kanssa naimisissa 21 vuotta. Joitakin vuosia myöhemmin rakastuin toiseen naiseen, joka oli hyvä ystäväni. (45-vuotias nainen.)
- Vähitellen. Napsahti puolisen vuotta sitten. Sateenkaariväen mukana jo pitkään asioita kokeneena pälkähti päähän, etten ole itsekään 100 % hetero. Tunteena rikastumisen tunne. (46-vuotias nainen.)
- Työpaikkani juhlassa kolmisen vuotta sitten käsitin yllätyksekseni minun ja erään naispuolisen työkaverini välillä voimakkaan seksuaalisen latauksen. ymmärsin ensimmäistä kertaa, että voisin tuntea jotain enemmänkin naista kohtaan. Tapahtuma herätti sisälläni valtaisan määrän ristiriitaisia tunteita ja sai minut käsittämään itseni ja menneisyyteni aivan uudella tavalla. Tajusin tunteneeni heteroseksuaalisuuden rajat ylittäviä tunteita jo paljon aiemmin elämässäni olleita naisia kohtaan. Tuntui vapauttavalta ja jännittävältä löytää itsestäni niin uusi, vielä lähes koskematon ja kartoittamaton alue. Samalla kaikki vielä tuntematon tuntui pelottavalta ja ahdistavalta. Yhtäkkiä en ollut enää sama ihminen kuin aiemmin ja jopa menneisyyteni näyttäytyi silmissäni erilaisena kuin aiemmin. Mihin voisin elämässäni ja itsessäni luottaa, mikä oli varmaa ja pysyvää? (24-vuotias nainen.)

Transsukupuoliset

- Olen koko ikäni tuntenut olevani enemmän nainen kuin mies. Jo lapsena koin, että minut kasvatettiin väärään sukupuoleen, kun kohdeltiin poikana. Olen joutunut salailemaan sitä koko ikäni. Olen epäonnistunut miesroolissa. Seurauksena on ollut avioerot, alkoholismi ja itsetuhovietti. Asioista ei tullut kunnollista elämässäni, joten pari vuotta olen ollut prosessissa ja hakenut apua. Nyt olen saanut hoitoa ja jonotan sukupuolenvaihdosleikkaukseen. Hyväksyn nyt tilanteeni. (55-vuotias mies.)
- Aloin kokea jo kansakoulussa sukupuolen ristiriitaa. Avioiduin vuonna 1996, mutta koin, etten ole oikeassa roolissa. Painoin kuitenkin tuota tunnetta sivuun. Olin pohtinut sukupuoltani jo aiemminkin. Vuonna 2004 koin seinän, josta en selvinnyt ilman hoitoa. Olen menossa sukupuolenvaihdosleikkaukseen ensi vuonna ja minusta tulee fyysisesti nainen, mutta henkilötunnustani ei voi muuttaa, koska olen naimisissa. Emme halua muuttaa sitä rekisteröidyksi parisuhteeksi, koska vaimoni ei koe olevansa

homoseksuaali. Ymmärrän häntä, mutta se on johtanut outoon tilanteeseen. (43-vuotias mies.)

6.3 Oman seksuaali-identiteetin hyväksyminen. Suuntautuneisuuteen vaikuttavat tekijät. Voiko itse valita suuntautuneisuutensa?

Homoista ja lesboista kertoivat kaikki hyväksyvänsä oman suuntautuneisuutensa.

Biseksuaaleista sen hyväksyi 6 vastaajaa ja 4 kertoi hyväksyvänsä osittain.

Transukupuolisista toinen kertoi nykyisin hyväksyvänsä seksuaalisen identiteettinsä.

Toinen kertoo, ettei edelleenkään tunne vielä omaa identiteettiään tällä alueella.

Homot

- Biologiaa. Pakon edessä voi valita.
- Turhaa spekulointia edes miettiä alkuperää. Ihminen ei voi valita suuntautuneisuuttaan eikä sitä saa pois edes pakon edessä.
- Biologinen tausta. Ihminen voi valita sellaisena kuin se on biologisena. Valintaan vaikuttaa koko muu persoonallisuus.
- Lapsuus ja ympäristö. Ihminen voi valita suuntautuneisuutensa, mutta loppujen lopuksi pettää vain itseään.
- En osaa sanoa. Lapsuuden leikeillä oma tekijänsä. Tavallaan voi ja ei voi vaikuttaa itse.
- Fyysistä, biologista, psyykkistä ja omia valintoja. Ei ihminen pysy itse valitsemaan suuntautumistaan. Se on kuin hiusten väri – muuttaa voi väriä, mutta silloin se ei ole aito Luojan luoma väri.

Lesbot

- En pidä mielekkäänä edes pohtia syitä. Ihminen ei voi itse vaikuttaa suuntautuneisuuteensa.
- Fyysiset ja biologiset syyt sekä perimä. Psyykkisillä syillä on suuri merkitys, kuten perusturva, sylintarve, jakamaton huomio ja ehyt luottamus. Ihminen voi kokeilla vaihtaa, mutta syy on perimässä ja lapsuuden kokemuksissa.

- Saatu syntymässä. Miksi syy pitää löytää? Homoseksuaalisuutta on ollut niin kauan kuin on kirjoitettua historiaa. Ihminen ei voi itse vaikuttaa suuntautuneisuuteensa.
- Synnynnäistä. Suuntautuneisuutta ei voi muuttaa. Yrittää voi ja elää heterosuhteessa.
- Biologiset syyt vahvana, mutta se on kaikkien summa. Ympäristöstä riippuu, miten osaa/voi kuunnella itseään ja toteuttaa mieltymyksiään. Ihminen ei voi valita suuntautuneisuuttaan, mutta voi koettaa elää heterosuhteessa, tuskin kuitenkaan onnellisena.
- Taipumus ollut jo syntyessä ja ympäristö on vahvistanut sitä. Suuntautuneisuus ei ole oma valinta.
- Sosiaaliset tekijät, mutta myös psyykkiset ja fysiologiset. Ympäristön antama palaute itsestä vaikuttaa seksuaali-identiteetin muodostumiseen. Suuntautuneisuutta ei voi itse valita.
- Geneettiset tekijät selvittämättä, kuten kätisyyskin (oikea- ja vasenkätisyys). Silti kätisyyttäkään ei voi muuttaa, vaikka syytä ei tiedetä. Ei voi valita itse suuntautuneisuuttaan. Vaikuttaa voi, jos on biseksuaali.

Biseksuaalit

- Ei ihminen voi muuttaa seksuaalista olemustaan vasten sitä, mitä Luojalta on saanut. Seuraukset olisivat negatiivisia.
- Ei voi valita suuntautuneisuuttaan. Bi voi, jos on ”keskellä bi”, mutta hänkään ei voi valita, kehen rakastuu. Siihen voi vaikuttaa, mitä tekee tunteilleen. Itse menisin naimisiin miehen kanssa yhteiskunnan paineiden takia.
- Todennäköisesti kasvatusta. Suuntautuneisuuttaan voi yrittää muuttaa, mutta kovin kustannuksin.
- Fyysiset, psyykkiset ja biologiset syyt sekä omat valinnat. Osittain voi itse vaikuttaa, mihin antaa itselleen luvan.
- Ei ole sairaus, josta voisi parantua. Suuntautuneisuuteen ei voi itse vaikuttaa.
- Psyykkiset tekijät ja omat valinnat ovat yksilöllisiä. Suuntautuneisuuden voi valita.
- Psyykkiset tekijät. Jotkut voivat vaikuttaa itse suuntautuneisuuteensa, mutta he ovat poikkeuksia. Valtaosa ei voi itse vaikuttaa.
- Fyysiset ja biologiset syyt, mutta kasvatuksella ja sosiaalisella ympäristöllä on suuri vaikutus, miten asian itse käsittelee. Ei voi suoranaisilla valinnoilla itse vaikuttaa suuntautuneisuuteensa. Sen voi valita, miten sen osoittaa tai osoittaako ollenkaan.

- Biologiset ja psyykkiset syyt. Minua on yritetty eheyttää, mutta nyt olen irrottautunut siitä. Uskon, että Jumala on luonut minut tällaiseksi ja että tämä ei ole syntiä.
- Fyysisistä, psyykkisistä ja biologisista syistä johtuvaa, aivan kuten seksuaalisuuskin. Itse en ole valinnut suuntaustani, mutta olen valinnut elää sen mukaan. Seksuaalista suuntautuneisuutta ei ole mahdollista itse valita, mutta on mahdollista kieltäytyä elämästä suuntautuneisuutensa mukaan.

Transsukupuoliset

- Nykyisin hyväksyn oman identiteettini. Arkielämän kokeilua menossa vuoden ajan, esim. pukeutuminen naiseksi. Valintoja on tehtävä ja menen sinne, missä minut hyväksytään. Sukupuoli on synnynnäinen piirre. Se ei ole omien valintojen tulos. Nyt suuntautuneisuuteni kohdistuu naisiin, jatkosta en tiedä.
- En tunne kovinkaan hyvin seksuaalista identiteettiäni, koska transsukupuolisuuteni on estänyt sitä kehittymästä. Jotenkin seksuaalinen subjekti ja objekti on sama, koska olen kokenut voimakkaampana samaistumisen naisiin kuin että olisin kokenut heidät seksuaalisen mielenkiinnon kohteeksi. Voin nähdä miesvartaloissakin seksikkyyttä, mutta en samaistu miehiin. Joten en tiedä vielä mikä kiinnostaa. Avioliittoon menin siksi, että halusin itselleni jälkeläisen ja halusin toteuttaa vanhempieni haaveen malliperheestä. Transsukupuolisuus ei ole valinta, vaan kehityshäiriön luoma tila, joka vaatii lääketieteen väliintuloa.

6.4 Lapsuus

Homoista 5 kertoi lapsuutensa olleen onnellisen, hyvän tai tavallisen. Yksi heistä kertoi äitinsä olleen hyvin matriarkaalisena ja hallitsevana ja halunneena vain tyttöjä. 1 kertoi, ettei lapsuus ollut onnellinen. Hän sai lapsuudessaan kohdata sekä henkistä että fyysistä väkivaltaa eikä isämällä ollut. Tämä on vastaajan mielestä vaikuttanut hänen seksuaalisuuteensa.

Lesboista 5 kertoi lapsuutensa olleen onnellisen, hyvän tai tavallisen. 3 kertoi, ettei lapsuus ollut onnellinen. Yksi heistä kertoi ilmapiirin kotona olleen salailevaa, täynnä puhumattomuutta ja tunteiden tukahduttamista sekä ilmapiirin heilahteluja. Toinen

kertoi kotona olleen jatkuva rahan puute ja äiti oli paljon pois kotoa. Kolmas oli kohdannut elämässään inestiiä isänsä puolelta, äiti oli ollut etäinen ja vanhemmat olivat eronneet.

Biseksuaaleista 7 kertoi lapsuutensa olleen onnellisen, hyvän tai tavallisen. 1 kertoi sen olleen siltä ja väliltä: tiukan uskonnollisuuden sävyttämä ja vailla turvallisuutta. 2 kertoi lapsuutensa olleen onneton. Toinen ei kertonut syitä siihen. Toisen kertoman mukaan hänen kotinsa oli esikoislestadiolainen, fundamentalistinen, tiukan uskonnollinen ja Jumalaa piti pelätä. Äiti oli väkivaltainen. Vastaja oli joutunut ukkinsa hyväksikäyttämäksi. Hän oli kokenut myös koulukiusaamista.

Transsukupuolisista toinen kertoo lapsuutensa olleen onnellisen ja toinen normaalin.

6.5 Sinkkuna elämisen syyt

Homot

Yksi vastaajista kertoi syynä olevan oma valinta, koska edellinen suhde oli päättynyt vasta äskettäin. Toinen vastasi syynä olevan sekä oman valinnan että seksuaalisen suuntautuneisuuden, koska potentiaalista kumppania oli vaikea löytää – homoja ei löydy mistä vain. Hänenkin kohdallaan edellinen seurustelusuhde oli päättynyt hiljattain. Kolmas mies vastasi syynä olevan seksuaalisen suuntautuneisuuden, koska hänen on pidettävä matalaa profiilia eläessään pienellä paikkakunnalla. Hän kertoi saaneensa uhkauksia homoutensa takia.

Lesbot

Yksi vastaajista kertoi syynä olevan oman valinnan. Toinen vastasi sen olevan oma valinta, valitettavasti, sekä elämäntilanteesta johtuvaa. Syynä oli pienellä paikkakunnalla eläminen. Lisäksi hän kertoi, että suuren muutosprosessin keskellä oli vaikea ymmärtää asioiden syitä ja seurauksia. Tilanne lähes liian vaikea itselle, saati sitten toiselle, jonka kanssa seurustelee. Kolmas vastasi, ettei tilanne ole oma valinta. Hän ei vain ole tavannut sopivaa kumppania.

Biseksuaalit

Kaksi kertoi yksin elämisen olevan oma valinta. Toinen heistä oli eronnut nelisen vuotta sitten avioliitosta ja hänellä on kolme lasta. Kaksi muuta kertoi se olevan osittain omaa valintaa ja osittain olosuhteiden tulosta.

Transsukupuolinen vastasi elävänsä yksin omasta valinnastaan, koska ei ole löytänyt kumppania, jonka kanssa voisi ajatella yhteiseloa. Seksuaalinen suuntautuneisuus kohdistuu naisiin.

6.6 Suunnitelmat parisuhteen rekisteröinnistä ja siunauksesta

Homot

- En tiedä, kun yhteiskunta on niin heterosidonnainen. Parasta kai vain pysyä koloissaan ja olla ärsyttämättä muista.
- Rekisteröinti ja siunaus olisi suuri toive.
- Se on oikeutemme!
- Itse haluaisin rekisteröidä, mutta rakkaani arastelee koska on syvästi uskonnollinen eikä ole varma rekisteröinnin uskonnollisista merkityksistä. Siunausta en halua taholta, joka on minut aikoinaan lähes tappanut (yritykset eheyttää ja muuttaa heteroksi).

Lesbot

- Ei ole vielä ajankohtainen emmekä ole vielä miettineet suhteen oikeudellisia merkityksiä.
- Elän rekisteröidyssä parisuhteessa. Voin harkita siunausta.
- Elän rekisteröidyssä parisuhteessa. En enää tässä vaiheessa halua siunausta, koska kirkon olisi pitänyt käsitellä asia jo ajat sitten.
- Tulevaisuudessa kyllä. Siunaus merkitsisi kirkon tukea ja hyväksyntää.
- Jos se olisi toiselle tärkeä, suostuisin kyllä. Itselleni se ei toisi lisää itseisarvoa.
- Elän rekisteröidyssä parisuhteessa. Meillä oli siunausjumalanpalvelus (Saksassa), kylläkin kirkon ulkopuolella ja papin kanssa, joka suostui sen tekemään. Yleisesti se ei ole täälläkään sallittua vielä.

Biseksuaalit

- Aiomme rekisteröidä parisuhteemme lähitulevaisuudessa. ja pyytää siunausta, jos se on mahdollista.
- Jos joskus elän vakavassa parisuhteessa, aion rekisteröidä ja pyytää siunausta, jos se on mahdollista.
- Rekisteröidä kyllä aion, mutta en halua siunausta, koska kirkko ei kuulu elämääni.
- Olen elänyt vuosia rekisteröidyssä parisuhteessa. Toivoisin, että siunaus tulisi viralliseksi.

6.7 Kenelle vastaaja on kertonut seksuaalisesta suuntautuneisuudestaan. Miten siihen on suhtauduttu?

Homoista neljä on kertonut suuntautuneisuudestaan lähisuvulle ja ystävilleen. Kaksi vastasi ”kaikki tietävät”. Neljä kertoo suhtautumisen olleen pääasiallisesti hyväksyvää ja positiivista. Yksi kertoi menettäneensä homoutensa takia työpaikkansa ja olevansa sen takia nyt sairaseläkkeellä. Yksi ei kertonut suhtautumisesta.

Lesboista samoin on kertonut neljä suuntautuneisuudestaan lähisuvulle ja ystävilleen, yksi ystävilleen ja 3 kaikille. Suhtautuminen on ollut pääasiallisesti hyväksyvää ja positiivista. Kaksi kertoo pitävänsä matalaa profiilia asian suhteen ja yksi katsovansa tarkoin, kenelle kertoo. Kolme vastaajista on kertonut suuntautuneisuudestaan työpaikallaan ja yksi heistä kertoo, etteivät kaikki ole häntä hyväksyneet. Kyseessä on työskentely seurakunnassa. Yksi vastaajista toimii psykologina ja hän kertoo, että vapaisiin suuntiin sekä karismaattisiin seurakuntiin kuuluvat karttavat hänen vastaanotolleen tuloa. Hänen mukaansa seurakuntien taholta on kehoitettu sen jäseniä olemaan tulematta hänen vastaanotolleen.

Biseksuaaleista on kertonut suuntautuneisuudestaan ystävilleen kolme ja lähes kaikille neljä vastaajaa. Työtovereilleen on kertonut yksi sekä yhdelle ystävälleen ja sielunhoitajalleen yksi vastaaja. Yksi ei vastannut, onko kertonut kellekään. Suhtautuminen on ollut yleensä positiivista eivätkä suuntautumisestaan kertoneet olleet joutuneet kokemaan syrjintää, paitsi yksi henkilö ex-puolisonsa taholta.

Transsukupuolisista toinen on kertonut tilanteestaan koko suvulle ja muutamalle työkaverilleen, jotka tukivat ja auttoivat. Suvusta osa hyväksyy ja osa ei. Veli häpeää. Toinen vastasi, että ”tässä vaivassa on pakko tulla ulos kaapista, itkien”.

6.8 Seurakunnan jäsenyys. Osallistuminen seurakunnan toimintaan.

Suhde uskontoon. Kokemuksia seurakunnasta

Homot

- Ev.lut. Ihmiset jotka kirkoissa tekevät työtä, elävät itse niin suurta johdatusta ja Jumalan ihmeitä ja sellaista sekavaa koko elämän kattavaa prosessia, että he ovat lähinnä sotkeneet päätäni näiden asioiden suhteen. Kyllähän Raamattu selkeästi homot teilaa. En tiedä pitäisikö homojen teilata raamattu. Itse en ole sitä mieltä, mutta aika monen homot ovat!
- Ev.lut. Olen ollut töissä seurakunnassa pari vuotta mm. kerhon ohjaajana, mutta nykyisin osallistun vain vähän kirkon toimintaan. Suhteeni uskontoon on aika olematon. Seurakunnassa on vaikea toimia jos on homo tai muu vastaava.
- Ev.lut. olen osallistunut jonkin verran. Rippileirin isosena olen ollut muutaman kerran. Uskonto on jonkun verran ollut elämässä mukana, mutta olen kuullut siitäkin, että uskonto ei hyväksy homoja ja lesboja ja kahden samaa sukupuolta olevan suhde on sairas ja jumalan vastaista. On vaikea kuulua sellaiseen yhteisöön, jossa ei ihmistä oteta huomioon sellaisena kuin on. Ihminen ei muutu miksiäkään olipa hän homo tai hetero. Seurakunnassa pitäisi puhua enemmän asiasta ja ottaa huomioon.
- Ev.lut. Käyn messussa säännöllisesti, osallistun kristillisen piirin toimintaan, kirjoitan uskostani blokissani ja kirkolliseen lehteen, rukoilen ja keskustelen paljon ystävieni kanssa uskosta ja teologista. En ole kokenut suoraa syrjintää, mutta en ole voinut kokea tulevani hyväksytyksi kokonaisuena ihmisenä.
- Ev.lut. Olen seurakunnan diakoniatyön vastuuryhmässä ja osallistun kaikkeen mahdolliseen seurakunnassa järjestettävään vapaaehtoistyöhön. Suhteeni uskontoon on realistinen. En ole kokenut seurakunnassa syrjintää, vain hyväksyntää.

- Käyn joskus seurakunnan tapahtumissa, opintopiireissä ja sateenkaarimessussa. Jouduin henkisen ja hengellisen väkivallan kohteeksi ”ehyttämisen” nimissä lapsuuden seurakunnassa, minkä takia erosin kirkosta kahdeksantoistavuotiaana.

Lesbot

- Ev.lut. Olen seurakunnassa töissä. Varovaisuutta ja kuulostelua.

- Ensin olin katolilainen, sitten suomessa vapaakirkossa. Kun muutin Saksaan, ensin katselin ja vertailin ja päädyin sitten tavalliseen evankeliseen ”Landeskirkkoon”.

Olen aina osallistunut seurakunnan toimintaan. Olen uskossa. Vapaakirkosta erosin ennen kuin he erottivat minut, koska rekisteröidyimme. Kotikylän luterilaisessa kirkossa toimimme aktiivisesti, kunnes kaikille selvisi, että elämme lesbosuhteessa. Sitten ”kirkkoraadista” (en tiedä mikä se elin on suomeksi) 2/3 osaa halusi, ettemme enää toimi eturivissä. Sanottiin, että jos lesbo avaa suunsa, niin sen päällä ei voi levätä siunaus. Sitten alkoivat kamppailut – meillä oli paljon myös puolesta taistelijoita. Mutta me lähdimme takaisin alkuperäiseen seurakuntaani, jossa me tiesimme olevamme hyväksytyjä.

- Olen entinen luterilainen, teini vuosinani seurakunnasta eronnut, koska pidin uskonnon julistamaa sanomaa täysin vääränä ja sen lupaa julistaa oikeuttamattomana. Nykyään olen huomannut, että asia ei ole niin yksinkertainen. Tutustuttuani Raamattuun tarkemmin tajusin, että monet sen opeista ovat järkeen käyviä ja arvokkaita. Olen oivaltanut ne myös itse. Suhtautumiseni uskontoon on rauhanomainen. En ole kiinnostunut suurten instituutioiden, kuten kirkon mielipiteistä, vaan pienempien ja minulle tärkeiden ihmisten arvomaailmoista, kun isoäitini kannasta, joka on vahvasti uskontoon sidottu.

- Ev.lut. Nykyisin osallistun vähän. Kävin lasten kanssa monta vuotta perhekerhossa. Suhde uskontoon tullut etäisemmäksi, lapsuudenusko karissut. Molemmat vanhemmat ovat seurakunnan työntekijöitä. Herännäisyys edelleen lähellä sydäntä. Osallistumme vaimoni ja lapsieni kanssa silloin tällöin herättäjä juhlille. Siellä koen, että myös homoseksuaalit hyväksytään. Ei negatiivisia kokemuksia. Aika monet työntekijät tietävät johtuen siitä, että olen monelle lapsuudesta asti tuttu ja äitini on kertonut avoimesti työpaikallaan seurakunnassa elämästäni.

- Ev.lut. En ole toistaiseksi osallistunut kovinkaan paljon heidän toimintaansa. Suhteeni uskontoon on erittäin positiivien. Huom! Suhde uskontoon ei ole sama kuin suhteeni kirkkoon. Pääosa työntekijöistä suhtautuu positiivisesti. Ne, jotka eivät minun

suuntautumisestani tiedä, saattavat kuulleni puhua kriittisesti ja loukkaavasti seksuaalivähemmistöistä. Jotkut ovat myöhemmin pyytäneet anteeksi kuultuaan suuntautumiseni.

- Ev.lut. Osallistun joskus. Suhteeni uskontoon on toisaalta selkeä, toisaalta ristiriitainen. Uskon ydin on selvä. Ristiriitaisuutta aiheuttaa ihmisten pienuus ja inhimillisyys, se miten vähän uskalletaan todella uskoa. Jumala ei saa vaikuttaa ihmisiin kuin vähän, sillä ihmispelko pitää uskovat kaavoissa ja rutiineissa. Rakkaus ei saa olla niin totta kuin se voisi olla, jos ihmiset rohkenisivat rakastaa sisimmässään olevaa Jumalaa kunnioittaen.

- En kuulu mihinkään seurakuntaan. Erosin kirkosta kuultuani papin pitämän saarnan isoisäni hautajaisissa. Se oli viimeinen tippa niistä asenteista. Jokainen etsii sisäisen rauhan ja onnen omalla uskollaan. Heti, jos uskoon sekoitetaan uskontokunnat ja kirkko, saan useimmiten karvani pystyyn siitä asenteellisuudesta ja tekopyhyydestä, mikä toimintaan liittyy. Onnekseni saan tuntea ihmisen, joka osasi avata uskon merkityksen minulle tarpeellisen yksinkertaisella ja syvästi inhimillisellä tavalla – usko on rakkautta! Tähän minäkin nyt uskon.

- En kuulu mihinkään seurakuntaan. Vanhempani ovat helluntalaisia eikä minua siksi liitetty lapsena mihinkään seurakuntaan enkä ole itsekään aikuisena liittynyt. Suhteeni uskoon on mutkaton: olen uskossa. En tarvitse uskoni tueksi minkään seurakunnan tai kirkon seiniä. Miksi haluaisin liittyä johonkin yhteisöön, joka ei todennäköisesti hyväksyisi minua omana itsenäni, jos tuntisi minut kokonaan? Kristinusko ei ole mitenkään erityisen homoseksuaalivastainen uskonto, mistä kertoo mm. kirkon liepeille pesänsä tehneen Aslan ry:n olemassaolo (vaikka se väittääkin olevansa kirkkokuntiin sitoutumaton ”palvelujärjestö”). En halua liittyä yhteisöön, joka ei hyväksy minua, kuten heterojäsentä. Piilottelu olisi valheellista sekä itseäni että seurakuntaa kohtaan. Voisin kuvitella liittyväni korkeintaan Metropolitan Community Church-tyyppiseen kirkkoon, joka hyväksyy avoimesti seksuaalivähemmistöt.

Biseksuaalit

- Ev.lut. Hyvin vähän osallistun sen toimintaan. Pienessä lauluporukassa olen ja raamattupiirissä. Olin aiemmin mukana äärikarismaattisessa eheyttämistyössä ja pienen yhdistyksen puheenjohtaja. Reilu vuosi sitten psyykkinen sairauteni paheni ja jouduin sairaalahoitoon. Irtisanoutuessani vastuutehtävistä ystävinäni pitämäni henkilöt hylkäsivät minut. Se on ollut minulle kova shokki ja nyt olen huomannut asioita, jotka

olivat myös hengellisesti menneet pieleen. Eniten koski se, että olimme paljon puhuneet ihmisten sairauksista ja niiden hyväksymisestä ja pitäneet huolta monista heikoista. Nyt minun kohdallani kaikki olikin vain sanahelinää. Edellä kuvatun takia suhteeni Jumalaan ja uskontoon on joutunut uuteen tarkasteluun. Jumalaa uskon edelleen. Rukoilla olen alkanut uudestaan vasta hiljattain. Vuoteen en ole kärsinyt ajatella hengellisiä asioita. Uskonnollisille yhteisöille olen allerginen. Vaikka luterilainen kirkko on jo aika salliva, en voisi kertoa olevani biseksuaali. En edes pienessä luottamuksellisessa raamattupiirissä. Pelkään, ettei minua ymmärrettäisi ja hyväksyttäisi, varsinkin, kun minulla on diakonissan koulutus, vaikka en sitä työtä teekään. Varsinkin karismaattisuudessa ja vapaissa suunnissa olen kokenut henkeä, että homoudesta pitää parantua. En oikein sulata tällaista oppia.

- Ev.lut. En osallistu sen toimintaan juuri lainkaan. Vaikka lapsuudessa ja teini-iässä uskonto oli minulle itsestään selvä osa elämää, nykyisin sen asema on vähemmän tärkeä. Uskonto on minulle hyvin henkilökohtainen asia, enkä tunne suurta tarvetta jakaa sitä muiden ihmisten kanssa. Nykyään ehkä tärkeintä uskonnossa itselleni ovat osa sen edustamista eettisistä ja moraalisisista arvoista. Kirkossa tunnen, että minua paheksutaan ja niinpä pidän identiteettini täysin piilossa. Emme puolisoni kanssa kirkossa käydessämme koskaan näytä, että olemme pariskunta. Muutaman kerran kirkossa ollessani avopuolisoni kanssa olen tuntenut jonkinlaista epämääräistä häpeän tunnetta siitä, että olen biseksuaali, asun toisen naisen kanssa ja että tulin kuitenkin kirkkoon ja haluaisin uskoa. Tämä johtuu varmaan siitä, että minulla on - riippumatta siitä, miksi kirkon virallinen kanta lopulta muotoutuukaan – joka tapauksessa tunne, identiteettini ja elämäntapani on sittenkin muiden mielestä syntiä.

- Tällä hetkellä en kuulu mihinkään seurakuntaan. Erosin kirkosta parikymppisenä. Uskon, että uskontoja tarvitaan, sillä ihmisen perustarpeisiin kuuluu tietty jatkuvuuden varmistaminen henkisellä tasolla. Lisäksi uskonto antaa vastauksia kysymyksiin, mihin tie ei pysty vastaamaan. Kokemuksia seurakunnan suhtautumisesta minulla ei ole.

- Ev.lut. Olen viimeisen vuoden aikana käynyt sateenkaarimessuissa ja kauneimmat joululaulut-tapahtumassa. Olen miettinyt, pitäisikö minun ottaa kantaa kirkon homofobiaan boikotoimalla kaikkea muuta kirkon toimintaa, paitsi sateenkaarijuttuja. Olen uskossa ja minulla on hyvät välit Yläkertaan. Ainoastaan kirkko välikätenä on toisinaan aiheuttanut ahdistusta, sekä kirkosta aika ajoin tulevat homofobiset kommentit ja kannanotot. Koen, että armo kuuluu kaikille ja tuomitseminen kuuluu yksinomaan Jumalalle. Toisaalta on ollut ihanaa käydä sateenkaarimessuissa ja tavata kirkon

työntekijöitä, jotka ovat valmiita toivottamaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt tervetulleiksi kirkon piiriin.

- En kuulu mihinkään seurakuntaan. En tykkää kristinuskosta, mutta uskon kyllä voimakkaasti Jumalaan. Kokemukseni eivät ole kovin mairittelevia. Koettivat aikoinaan eheyttää.

- Ev.lut. Olen osallistunut paljon varhaisnuoriso- ja nuorisotyöhön. Käyn messussa vähintään kerran kuussa. Olisin itse halunnut jossain vaiheessa papiksi. Tunnen useita pappeja ja heidän kauttaan suhteeni uskontoon on vahva. Tavallaan halveksin fundamentalistisesti uskontoon suhtautuvia. En koe, että minua olisi mitenkään halveksittu suuntautuneisuuteni takia. Toisaalta en edes ole varma, ovatko papit ja nuoriso-ohjaajat tienneet siitä. Vapaamieliseksi he tosin minut tietävät, koska olen asunut samassa taloudessa sekä homon että lesbon kanssa.

- Ev.lut. Aktiivisesti osallistun, kun aikaa riittää. Olen ollut luottamuselimissä. Minulla on kiinteä suhde uskontoon. Olen vahva persoona, joten minua ei ole pystytty teilaamaan. Olen kertonut avoimesti suuntautuneisuudestani ja minusta on ollut juttuja lehdissäkin. Siksi tulin valituksi luottamuselimiinkin. Muutettuani Helsingistä Turkuun, olen kokenut siellä olevan paljon ahdasmielisyyttä. Minulle on puhuttu eheyttämistilaisuuksistakin. Raamattu on ristiriitainen kirja. Onko Jeesus oikeasti sanonut, että homoseksuaalisuus on paha asia? Hän esimerkiksi seurusteli prostituoitujen ja muiden halveksimien ihmisten kanssa.

- Ev.lut. Olen ns. uudestisyntynyt uskova; tulin uskoon 15-vuotiaana. Minulla on myös seurakunnan työntekijän koulutus, vaikkakin olen tehnyt sitä työtä vain muutaman vuoden. Osallistun Kansan Raamattuseuran toimintaan ja luterilaisen kirkon. Minulla on toimintamuoto, joka tavoittaa monia. Jos suuntautuneisuuteni tulisi julki, aiheuttaisi se keskustelua. Koska asia ei ole julkinen, ei kukaan tietenkään ole sanonut mitään. Mutta jos joku alkaa puhua homoja vastaan, ilmaisen selvästi oman kantani, mikä jo aiheuttaa keskustelua. Pari vuotta sitten sattui tilanne, että tuttu pappi lähetti kiertokirjeen, jossa pyysi esirukousta sen puolesta, että julkisesti homosuhteessa elävä työntekijä lähtisi seurakunnastaan. Se suututti ja otin yhteyttä kyseiseen pappiin sekä ilmoitin asiasta kyseiselle työntekijälle, koska minusta oli väärin, että kenenkään henkilökohtaisia asioita levitetään julkisessa kirjeessä. Minulle on ollut valtava apu www.gaychurch.org -sivustojen lesbo ja bi-naisten keskustelupalstasta. Siellä on paljon lesbonaisia, jotka elävät sekä uskoaan todeksi että parisuhteessa naisen kanssa. Siellä ei tule tuomitaksi, vaan kaikesta voi puhua avoimesti.

- En kuulu mihinkään uskonnolliseen järjestöön. Ei kokemuksia.

- Ev.lut. Olen kasvanut kristilliseen hengelliseen elämään ja kirkon yhteyteen vasta vähitellen. Olen käynyt Tuomas-messuissa vuosia. Vuosi sitten ajauduin sattumalta opiskelemaan kirkollista alaa. Sen myötä olen alkanut rakentaa suhdettani Jumalaan ja tietämykseni kristinuskosta on kasvanut. Uskosta on tullut minulle henkilökohtaista ja kokemuksellista. Kurjan vastaanoton seksuaaliseen suuntautuneisuuteeni olen saanut vain uskovilta ihmisiltä ja nimenomaan kristityiltä. Yksi uskovainen ystäväni ei hyväksynyt seksuaalisuuttani. En ymmärtänyt, miten hän voi hyväksyä minut, jos ei hyväksy seksuaalisuuttani. Keskustelumme ajautuivat umpikujaan. Nytemmin olemme oppineet sietämään erilaisuuttamme, syynä tähän on se, että välttelemme keskustelemasta aiheesta. Voimakkaimpien ennakkoluulojen keskelle jouduin aloittaessani opintoni. Opinnot aloitettiin jumalanpalveluksella, jossa pappi julisti homoseksuaalisuuden raamatunvastaisuutta. Koulu edustaa konservatiivista ja fundamentalistista laitaa. Opettajat ja oppilaat jakavat saman ajattelun, ettei homoseksuaalisuus ole hyväksyttävää. Tuntui käsittämättömältä kohdata tällainen suvaitsemattomuus. Mietin, pitäisikö itseni hyväksyä heidän suvaitsemattomuutensa oman suvaitsevaisuuteni nimissä, vaikka koin ne rankan syrjiviksi ja ennakkoluuloiseksi. Lopulta koin ristiriidan niin suureksi, että anoin siirtoa toiseen opiskeluyksikköön.

Transsukupuoliset

- Ev.lut. Yhteen aikaan kävin kirkossa usein ja osallistuin A-kerhoon. Nyt on jäänyt vähemmälle Olen tavallinen uskovainen ja vakaumuksellinen, mutta en kiihko. Olin työllistettynä vapaaseen suuntaan kuuluvassa seurakunnassa, missä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia ei hyväksytty lainkaan. Salasin oman seksuaalisuuteni. Luterilaisen kirkon diakoniatyöntekijä on auttanut minua ja käynyt kotona juttelemassa. Hän myös ohjasi minut keskussairaalaan ja nyt olen menossa sukupuolenvaihdosleikkaukseen.

- Olen kristitty, mutta koen ettei luterilainen kirkko elä opetustensa mukaan. Tarkoitus on palvoa heteroseksuaalisuutta ja kirkkovaltuuston jäsenten ahdasmielisiä tulkintoja maailmasta. Kirkko suhtautui alusta alkaen avioliittoomme yrittäen rikkoa sen. Puolisooni otettiin yhteyttä ja perhekerhossa yhden käyntikerran perusteella tytärtämme väitettiin häiriintyneeksi. Tämän tapauksen seurauksena erosin kirkosta. Erittäin negatiivisia kokemuksia seurakunnasta.

6.9 Toiveita ja odotuksia seurakunnasta

Homot

- Asian ympärillä leijuu niin paljon myrskypilviä, etten ole varma haluanko siihen myrökkään joutua. Periaatteessa voisin olla kiinnostunut osallistumaan – itse asiassa hyvinkin kiinnostunut.
- Tällä hetkellä minulla ei ole tarvetta osallistua toimintaan. Tilaisuudet seksuaalivähemmistöihin kuuluville olisi hyvä asia. Toivon, että meidät hyväksyttäisiin Jumalan perheeseen sellaisina kuin olemme.
- Seurakunnassa pitäisi puhua asiasta enemmän ja ottaa meidätkin huomioon.
- Haluaisin mahdollisuutta homona keskustella sielunhoidollisesti avoimesti ja hyväksyttynä – niin, että hyväksyntä olisi julkisesti ilmoitettua. Ettei tarvitsisi jokaisessa messussa olla kaltaisteni kanssa näkymättömänä vailla yhteistä rientämistä kohti Kristuksen lahjaa.
- Kaikissa Suomen seurakunnissa tulisi järjestää tilaisuuksia, joissa seksuaalisuus on avoimesti esillä; sateenkaarimessuja, luentoja, kurseja yms.
- Olen etsinyt yhteisöä, jossa voisi käsitellä pitkän jatkunutta henkistä ja hengellistä väkivaltaa. Olen löytänyt avun Yhteys-liikkeen lähimmäisverkoston kautta, mukaan lukien vuoden terapiajakso.

Lesbot

- Minulle riittää sateenkaaritoiminta; messut, Malkus, Arcus ja Yhteys-liike.
- Haluan osallistua siihen, mikä milloinkin tuntuu hyvältä – ilman, että joutuu etukäteen miettimään, olenko jälleen jollekin ”kompastuskivi”. En kaipaa seurakunnalta homoseksuaaleille erikseen järjestettyä toimintaa, koska sitä on muuallakin mukavasti. Mutta jos sellaista olisi, luultavasti osallistuisin.
- Seurakunta näyttäytyy minulle yhtenä tiiviinä yhteisönä muiden joukossa. Arvostan niiden sisällä elettyä yhteiseloja ja vallitsevaa luottamusta. En näe vasten mieleisenä sellaiseen kuulumista, mutta koska yksi yhteishengen luoja seurakunnassa on nimenomaan samanlainen arvomaailma, ei sitä voisi minun kohdallani syntyä. Ehkä tulevaisuudessa!
- Seurakunnalla on hyvää toimintaa varsinkin lapsiperheille. Ainakin omalla asuinpaikkakunnallani seksuaalivähemmistöille suunnattu toiminta voi saada vain vähän

osallistujia – tai mistä sen tietäisi? Suurin osa tuntemistani sateenaariperheistä suhtautuu kielteisesti kirkkoon.

- Haluaisin osallistua perheeni kanssa seurakunnan toimintaan ilman, että saa pitkiä katseita tai muita kommentteja kuullakseen. Asuinpaikkakunnallani kirkkoherra ei antanut seurakunnan tiloja käyttöömmme sateenkaariperheiden kokoontumista varten - muut työntekijät olisivat kyllä antaneet. Toivoisin pienryhmiä seksuaalivähemmistöille. Toivoisin, että kirkossa suhtauduttaisiin julkisesti – piispojen ja pappien puheissa, lehtikirjoittelussa, saarnoissa – myönteisesti asiaan.

- Olen saanut kaikenlaisia lahjoja, joilla voisin osallistua toimintaan, mutta asenneilmasto on vielä sellainen, etten rohkene. Kuka haluaisi tulla tuomitukseksi, hyljättyksi, nolatuksi? Kaipaisin tilaisuuksia, joissa voisi olla oma itsensä; puhumaan opettavia, ajattelua kehittäviä, ihmissuhdetaitoja lisääviä kursseja myös seksuaalivähemmistöille. Puheita, joissa on todellista elämän tuntua ja aitoja ihmisiä ilman roolien kankeutta

- Seurakunnassa lapsille järjestettävissä kerhoissa ja hoidossa homo- ja lesboparien lapset saisivat tasavertaisen osallistumismahdollisuuden, kun kirkko nyt ensiksi hyväksyisi nämä ”susiparit” helmoihinsa ylipäättään.

- Ei ole erityisiä toiveita. Tuskin tänne tulee mitään seksuaalivähemmistöille tarkoitettua toimintaa. Voisin osallistua sateenkaarimessuihin yms.

Biseksuaalit

- Jonkinlaiseen pienryhmätoimintaan voisin osallistua. Toivoisin, että kirkon piirissä voisi keskustella seksuaalisesta erilaisuudesta kiihkottomasti, mutta en usko sen olevan mahdollista. Olen törmännyt niin valtaviin ennakkoluuloihin ja tuomioihin uskovien keskuudessa.

- Toivon keskustelun aiheesta jatkuvan. Omalle seurakunnalleni toivoisin enemmän aktiivisuutta – esim. avoimia tilaisuuksia, joissa voisi keskustella seksuaali-identiteettiin liittyvistä asioista.

- Toivoisin jokinlaista ryhmätoimintaa. Toivon seurakunnan pysyvän hyväksymään ja toivottamaan seksuaalivähemmistöjen edustajat tervetulleiksi eikä vain suvaitsemaan heitä.

- Koen uskoni henkilökohtaiseksi eikä minulla ainakaan nykytilanteessa ole tarvetta tulla esim. tapaamisryhmiin tai vastaaviin. Sateenkaarimessuja toivoisin säännöllisesti muuallekin kuin Helsingin seudulle.
- Minulla ei ole täällä omaa seurakuntaa, mutta jos olisi, haluaisin jumalanpalveluksia, kerhoja ja uskonnon tutkiskelua. Seksuaalivähemmistöjä ei pitäisi kohdella vähemmistöinä ja täten erottaa yhteisöstä yhä enemmän. Oma ryhmätoimintaa tai tilaisuuksia voisi olla, kunhan ne olisivat todella avoimia. Enemmänkin vähemmistöpainotteinen kuin oma suljettu ryhmänsä.
- Haluaisin, että enemmän olisi toimintaa nuorille aikuisille. Seksuaalivähemmistöille suunnattua ohjelmaa voisi olla, mutta itseisarvon pitäisi painottua enemmän kaikkien yhdessäoloon eikä vain vähemmistöjen keskinäiseen.
- Toivoisin, että ihmiset uskaltaisivat ottaa enemmän kantaa asioihin ilman pelkoa - myös seurakunnan työntekijät ilman pelkoa suurista ongelmista. Se olisi jokaisen ihmisen velvollisuus eikä työn tekeminen seurakunnassa vain ”leivän eteen”. Tulisi taistella hyvän asian puolesta rohkeasti.
- En välitä toiminasta, joka on suunnattu pelkästään vähemmistöille.
- Ei toiveita. Ei pitäisi eriyttää toimintaa.
- Olen löytänyt Tuomasyhteisöstä itselleni hengellisen kodin, jossa minut hyväksytään. En kaipaa vähemmistöille erikseen suunnattua toimintaa, vaan toivoisin, että seurakunnat hyväksyisivät vähemmistöihin kuuluvat mukaan omaan toimintaansa ja tunnustaisi ja hyväksyisi heidät täysivaltaisiksi seurakunnan jäseniksi. Tähän lienee surullisen pitkä matka. Vähemmistöihin kuuluvat niputetaan usein yhteen nippuun unohtaen, että he ovat tässä ja tänään, aivan lähellä ja seurakuntalaisten keskuudessa, eivät vain pienenä ryhmänä jossain seurakunnan seinien ulkopuolella. Näkymättömästä ja tuntemattomasta on helppo tehdä vihollinen. Jos seurakunnassa vallitsisi hyväksyvä ja avoin ilmapiiri, ei vähemmistöihin kuuluvat kokisi tarvetta omalle, erilliselle toiminnalle.

Transsukupuoliset

- Toivoisin suvaitsevaisuutta. Antaa ihmisten elää omaa elämäänsä, kunhan noudattavat lakia eivätkä tee rikoksia.
- En halua kehittää toimintaa.

6.10 Mieliopide kirkossa käynnissä olevasta keskustelusta suhtautumisessa homoseksuaalisuuteen

Homot

- Keskustelu on täysin mielipiteisiin ja tulkintoihin pohjautuvaa. Ihminen voi olla mitä mieltä tahansa ja millä tahansa argumentilla puoltaa kansaansa. Varmaankin, jos jokainen homo, lesbo ja bi uskaltaisi tulla kaapista ulos, kanta muuttuisi, koska ihminen asettuu kantoineen ja perusteluineen mieluummin poikansa, tyttärensä, veljensä tai ystävänsä puolelle, kuin jonkin nimettömän ja kasvottoman homon, lesbon tai muun kummajaisen.
- Erittäin hyvä keskustelu, koska myös me olemme samanarvoisia ihmisiä kuin heterotkin ja myös meillä saattaa olla tarvetta seurakunnan antamiin palveluihin.
- Erittäin hyvä keskustelu. Jos löydän joskus ihmisen, jonka kanssa haluan viettää lopun elämäni, haluan sormuksen sormeeni ja olla yhtä onnellinen kuin heterotkin.
- Keskustelu tuntuu paikoin raskaalta, koska sitä sävyttävät ennakkoluulot. Keskustelu on hyväksi, jos osapuolet kuuntelisivat toisiaan, miltä se ei oikein tunnu. Keskustelu tuo esille epätäydellisen maailmamme, uskomme ja rakkautemme.
- On hyvä, että keskustellaan, kunhan ne johtaisivat konkreettisiin muutoksiin.
- Valitettavan paljon henkistä ja hengellistä väkivaltaa, tekopyhyyttä ja kaksinaismoraalia. Mukana on toki myöskin moraalisesti rohkeita ja inhimillisiä puheenvuoroja, lähinnä Yhteys-liikkeen taholta.

Lesbot

- Meikäläisiä pidetään mikroskoopissa ja käännellään ja väännellään ja mietitään, että mitähän näiden kanssa pitäisi tehdä, mihin lajiin lokeroita. Maailma on täynnä tärkeämpiä asioita, mutta toki on tärkeää, että saisimme kirkolta virallisen siunauksen olemassaolomme.
- Tärkeä keskustelu ja toivottavasti tuloksena on puoltava ja tukeva kanta.
- Keskusteluissa, joissa Raamattu vedetään mukaan, ovat väittelijät heikoilla jäillä. Raamatusta on mielipiteitä puolesta ja vastaan. Mielipiteet perustuvat omaan tulkintaan. Arvomaailmathan ovat aina sidoksissa tekijän tulkintoihin tilanteesta. Keskustelussa on vaikea päästä yhteisymmärrykseen. Mielestäni ei olisi huono vaihtoehto, jos kirkko

jakautuisi reilusti kahtia mielipiteidensä perusteella. Tällöin niin homoseksuaalisuuden hyväksyvät kuin homofobikot säästyisivät päänvaivalta.

- Välillä karseita kommentteja, en jaksakaan välittää. Yritän antaa olla vaikuttamatta omaan suhteutumiseeni kirkkoon. Uskon, että asioissa mennään eteenpäin. Annan tuomitsijoille anteeksi.

- Asiat olisi pitänyt keskustella jo ajat sitten. Nyt he antavat itsestään vain tosi vanhoillisen kuvan. Miksi jokaisen on keksittävä itse pyörä, kun se on jo keksitty? Ruotsin kirkossa on jo teologiset ja raamatulliset perustelut kirkolliselle siunaamiselle jne. Miksi Suomessa ei oteta käyttöön samoja perusteluja, vaan halutaan pohtia asiaa itse? Nyt jo turhan pitkään venyneenä pidän keskustelua nöyryyttävänä.

- Tuomitsevia asenteita. En ymmärrä sellaisten ihmisten puheita rakkaudesta. Turhaa puhua, jos teoissa ei näy rakkaus erilaisuutta kohtaan. Keskustelu ei ole turhaa, mutta turhauttavaa. On kyse pisarasta valtamereessä.

- On vielä pitkä matka siihen, ennekuin kirkon kanta, sen edustajat ja minä voisimme kohdata samalla aaltopituudella. Ihmisten jakaminen eriarvoisiin on väärä lähtökohta.

Arvostettavaa on, että on monia, jotka jaksavat taistella itselleen tärkeän asian puolesta eli suhteiden virallistamisen.

- Näyttää siltä, että keskustelu kilpistyy siihen, miten kirkon pitäisi suhtautua eheytysliikkeeseen, koska parisuhdeseminaarissa on läsnä kutsuttuna myös eheytysliike Aslan ry. Se tekee keskustelusta mutkikkaan ja asettaa myös kirkon hankalaan välikäteen tasapainoilemaan eheytysliikkeen ja siihen kriittisesti suhtautuvien välissä. Sen sijaan, että kirkko saisi keskittyä pohtimaan, miten parisuhdelaki on vaikuttanut (kuten tarkoitus seminaarissa olisi), se joutuu kuuntelemaan tarinaa siitä, onko homoseksuaalisuus kehityshäiriö, epätasapainottomuutta, voiko sitä korjata vai ei ja pitäisikö sitä yrittää korjata jne. Eheytysliike ajaa siis kirkon keskustelun sivuraiteille.

Biseksuaalit

- Nykyään minulla ei ole kantaa tähän. En kerta kaikkiaan tiedä mikä on Raamatun mukaan oikein ja väärin tässä asiassa. Enkä enää haluakaan tietää. Toimiessani eheyttämistyössä olin ehdoton, että kirkon ei tule siunata tai vihkiä homo- ja lesbopareja. Omalla kohdalla en pidä biseksuaalisuutta vääränä. Sitä en tiedä, voisinko elää naisen kanssa, vaikka siitä joskus haaveilin. Olen valinnut avioliiton miehen kanssa.

- Keskustelu on erittäin tärkeä ja seuraan sitä tiiviisti. Tärkeää olisi tiedonanto ihmisille ja rohkaisu keskusteluun. Monelle seksuaalinen identiteetti ja vähemmistöt ovat tabuja eikä niiden olemassaoloa haluta tiedostaa. Vaikka kirkko päättäisi hyväksyä homo- ja lesbosuhteet, ei se helpottaisi suurestikaan tavallisen vähemmistöön kuuluvan ihmisen elämää seurakunnassa, koska virallinen kanta ei vastaa kaikkien seurakuntalaisten uskomuksia ja mielipiteitä.
- En tiedä tällaisesta keskustelusta mitään, mutta jos sitä käydään, on se mahdollisuus muutokseen.
- Keskustelu on vaikuttanut riittämättömältä. Ainoastaan homofobiset, aikansa eläneet puheenvuorot ovat päässeet esille tiedotusvälineissä. Tiedän, että kirkon piirissä on paljon hlbt-myönteisiä ihmisiä, mutta heidän äänensä ei pääse kuuluville. Odotan, että joku rohkea, korkeassa asemassa oleva kirkon yöntekijä ottaisi kantaa selkeästi sateenkaariväen puolesta.
- Turha. Aina tulee olemaan fundamentalisteja, joiden mielestä oma tulkinta on paras.
- Keskustelu on aina hyvästä, jos se johtaa tuloksiin. Tunnen monta pappia, joille kirkon virallinen kanta ei kiinnosta. Saisin siunauksen omalle lesbosuhteelleni koska tahansa.
- Saanut absurdeja piirteitä. Vastustajat huutavat omaa hätäänsä ja pelkoaan. Kuinka moni itekin olisi homo ilman tiukkaa kasvatusta? Vastustajat ajattelevat: ”Olen parempi kuin nuo...”. Raamattu on ristiriitainen kirja. Jeesus itse seurusteli prostituoitujen yms. muiden syrjimien kanssa. Onko Jeesus sanonut homoseksuaalisuuden olevan paha asia?
- Ikuisuuskeskustelu. Ei kai siitä voi tehdä virallista kantaa, koska ihmisillä pitää olla oikeus ajatella miten haluavat. Siitä pitäisi olla virallinen kanta, saavatko suhteensa rekisteröineet olla kirkon työntekijöinä. Kun keskustelu pysyisi asiallisena, mutta nyt kumpikin osapuoli on ehdoton mielipiteissään eikä kuuntele toista.
- Ei mielipidettä.
- Hyvä, että keskustelua käydään, mutta se tuntuu junnaavan paikoillaan. Kirkko varoo tekemästä vielä linjauksia, mutta se on asia, mitä kansa – itseni mukaan lukien – odottaa. Samalla pelkään, mikä se kanta tulee olemaan. Tuntuu kamalalta ajatella, että minun rakkauteni ei ole kirkon silmissä yhtä pyhää ja hyvää kuin heteroiden. Jumalan silmissä tiedän sen sitä olevan. Kirkon viralliset kirjat ja kannanotot puhuvat kauniisti rakkaudesta ja sen erilaisista muodoista. Loukkaavat mielipiteet olen enemminkin kuullut yksittäisten ihmisten ja kirkon edustajien suusta. Papiksi valmistuva ystäväni sanoi, ettei ota pappisvihkimystä vastaan, jos homo- ja lesbopareja aletaan siunata

kirkossa. Muiden voi olla vaikea ymmärtää, miten pahalta ja henkilökohtaiselta tällaiset ajatukset tuntuvat. Toivon, että kirkko uskaltaa tämänkaltaisista ajatuksista huolimatta kulkea kohti liberaalimpaa suuntaa.

Transsukupuoliset

- Toivoisin ihmisille suotavan mahdollisuuden tulla hyväksytyksi sellaisenaan. Monelle arka asia. Kaikkien pitäisi saada olla samalla viivalla. Ei syrjintää.
- Ei kosketa minua ollenkaan.

6.11 Osallistumishalukkuus parisuhdekurssille

Evangelisluterilaisessa kirkossa on järjestetty muutaman vuoden ajan Virtaa välillämme - parisuhdekursseja nuorille pareille sekä Virtaa + - parisuhdekursseja varttuneemmille. Kartoituksessa haluttiin selvittää homo- ja lesboparien halukkuutta osallistua vastaaville kursseille, mikäli niitä heille järjestettäisiin.

Homoista 3 vastasi osallistuvansa, 1 vastasi ”ehkä en”, yksi kertoi osallistuvansa, jos olisi kumppani ja 1 ei vastannut ollenkaan (sinkku).

Lesboista 5 vastasi osallistuvansa, 1 vastasi ehkä ja 2 eivät osallistuisi (sinkkuja).

Biseksuaaleista 3 vastasi osallistuvansa ja 7 ei osallistuisi.

Ei vastanneista 2 oli sinkkuja, 1 avioliitossa, 1 ei kuulunut kirkkoon ja 3 ei halunnut omaa kurssia samaa sukupuolta oleville pareille, vaan homo-, lesbo- ja heteroparit samalle kurssille.

Perustelut samalle kurssille

- Näin erilaisuutta ei korostettaisi liikaa ja opittaisiin suhtautumaan kaikenlaisiin parisuhteisiin yhdenvertaisina.
- Kaikille sama kurssi, koska on naismaisia ja miesmäisiä toimintatapoja riippumatta sukupuolesta. Dynamiikka parisuhteessa on sama, elipä sitten hetero- tai homoseksuaalisessa suhteessa. Ei erottelevaa toimintaa. Jako

tällaisilla kursseilla vanhempiin ja nuorempiin ihmisiin eikä heterot – homoseksuaalit. Enemmän pitäisi saada mukaan vähemmistöjen edustajia. (Vastaaaja elänyt seitsemän vuotta parisuhteessa samaa sukupuolta olevan kanssa ja elää nyt heterosuhteessa.)

- Onko kurssit rajattu vain heteroille? Osallistuisin mieluiten kaikille pariskunnille tarkoitetuille kursseille. Yhtä vaikeaa kuin heteroille voi olla ymmärtää lesbosuhdetta, voi lesboille olla vaikeaa ymmärtää heterosuhdetta. Kaikille suunnattu kurssi lisää ihmisten keskinäistä ymmärrystä ja olisi todellista ennakkoluulojen rikkomista. Toki olisi lesbona helpompi osallistua lesboille suunnatulle kurssille, mutta olisiko lopputulos silloin paras mahdollinen?
- Miksi parisuhdekurssin nimellä kulkeva tapahtuma ei sisällä itseensä samaa sukupuolta olevia pareja? Eikö silloin olekaan kyseessä parisuhde? Tarkoittaako parisuhde vain heteropareja?

6.12 Kuuluminen seksuaalivähemmistöjen asioita ajaviin järjestöihin tai yhdistyksiin ja osallistuminen niiden toimintaan

Homot

- SETA:n jäsenjärjestön Hobileksen (Joensuussa) olemassaolosta tiedän, mutta en ole jäsen.
- Joensuussa toimivan Hobileksen tiedän, mutta en ole jäsen.
- Kuulun Gemenskap-liikkeeseen ja Kom alla-ryhmään. Käyn SETA:n kristillisessä piirissä.
- Yhteys-liike. SETA:n jäsen olen ollut aiemmin. Olen perustettavan Rakkauden Ruoska-verkoston puheenjohtaja (toimii Vasemmistoliiton alla).
- SETA, Yhteys-liike, Malkus ja Ranneliike.
- En kuulu mihinkään.

Lesbot

- Malkus. Arcus ja Yhteys-liike.
- Yhteys-liike. Saksassa toimiva LSVD (Lesben- und SchwulenVerband Deutschlands).
- Olen kiinnostunut ja tietoinen Joensuun Hobileksen toiminnasta, mutta en jäsen.

- SETA ja sateenkaariperheet.
- Yhteys-liike, Arcus ja sateenkaariperheet
- Yhteys-liike ja Arcus. Hobilekseen olen kuulunut, mutta en kuulu enää, koska toimintaan osallistuu vain nuorisoa. Alueella kyllä olisi kaikenikäisiä lesboja.
- Yhteys-liike ja Tulkaa kaikki-liike. SETA:n jäsen olen ollut aiemmin.
- En kuulu mihinkään.

Biseksuaalit

- Tiedän Hobileksen olemassaolon ja harkitsen liittymistä jäseneksi.
- Hobileksen jäsen.
- Hobileksen jäsen ja mukana toiminnassa.
- SETA.
- SETA, Arcus ja Yhteys-liike.
- Yhteys-liike ja SETA:ssa käyn joskus keskustelupuolella netissä.
- HeSeta ja Yhteys-liike. Olen tutustunut Arcusin toimintaa. Sappho-listan kautta seuraan keskustelua.
- En kuulu mihinkään, mutta yritän osallistua.
- 2 ei kuulu mihinkään.

Transsukupuoliset

- SETA:n jäsen. Olen osallistunut transsukupuolisille tarkoitetuille leireille. Hobileksen tilaisuuksissa olen käynyt muutaman kerran, mutta siellä on ollut liian vähän ihmisiä.
- En kuulu mihinkään.

7 TULOSTEN TARKASTELUA

Tämän kartoitustutkimuksen tarkoituksensa oli selvittää seksuaalivähemmistöihin kuuluvien kokemuksia yhteydestään seurakuntaan sekä seurakunnan työntekijöiden ja seurakuntalaisten suhtautumista heihin. Lisäksi haluttiin selvittää, millaisia toiveita ja odotuksia seksuaalivähemmistöihin kuuluvilla oli suhteessaan seurakuntaan. Miten seurakunnat voisivat toiminnassaan ottaa huomioon heidät ja millaista toimintaa

odotetaan järjestettävän? Sukupuolivähemmistöihin kuuluvilla tarkoitettiin homoja, lesboja ja biseksuaaleja. Kartoitukseen osallistui myös kaksi transsukupuolista henkilöä.

Kartoitin myös sitä, missä vaiheessa elämäänsä kyselyyn osallistuneet olivat oivaltaneet seksuaalisen suuntautuneisuutensa ja mitä tunteita se oli heissä herättänyt. Hyväksyivätkö he itse oman seksuaali-identiteettinsä? Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet suuntautuneisuuteen; fyysiset, biologiset, psyykkiset vai oma valinta? Voiko ihminen itse valita oman seksuaalisen suuntautuneisuutensa? Millainen lapsuus oli. Perhesuhde nykyisin. Sinkuilta kysyttiin, onko sinkkuna elämiseen vaikuttanut oma seksuaalinen suuntautuneisuus. Parisuhteessa eläviltä kysyttiin, aikoivatko he rekisteröidä parisuhteensa ja pyytää kirkollista siunausta, mikäli se tullaan hyväksymään kirkon piirissä. Kenelle oltiin kerrottu suuntautuneisuudesta ja miten siihen oltiin suhtauduttu? Mihin seurakuntaan vastaaja kuuluu? Osallistuminen seurakunnan toimintaan. Suhde uskontoon. Mielipide kirkossa käynnissä olevaan keskusteluun homo- ja lesbosuhteista. Halukkuus osallistua Virtaa välillämme-parisuhdekurssille. Kuuluminen seksuaalivähemmistöjen asioita ajaviin järjestöihin tai yhdistyksiin tai osallistuminen niiden toimintaan.

Joensuun seudulla asuvilta tiedusteltiin, olisivatko he halukkaita osallistumaan seurakunnan järjestämään ryhmätoimintaan seksuaalivähemmistöihin kuuluville; joko suunnittelemaan toimintaa tai osallistumaan siihen.

Lähes jokainen kyselyyn vastanneista oli kokenut jo lapsuudessaan poikkeavansa jollakin tapaa valtaväestöstä. He olivat kokeneet kiinnostusta samaa sukupuolta oleviin kavereihinsa tai ihastuneet samaa sukupuolta olevaan opettajaansa. Useat olivat kokeneet, etteivät tuollaiset tunteet olleet sallittuja ja ne piti siksi peittää. Myöhemmin murrosiässä tai aikuisuudessa tunteet omasta seksuaalisesta suuntautuneisuudesta olivat vahvistuneet ja sitä alettiin pohtia tarkemmin. Tuolloin havaittiin, että näinhän oli ollut jo lapsuudessa. Useampien kohdalla alkoi pitkä ja tuskainenkin tie myöntää itselleen olevansa homo tai lesbo. Biseksuaalit kertoivat, että heidän ihastumisensa ja rakastumisensa kohteena saattoi olla joko samaa tai eri sukupuolta oleva henkilö. Tunteet eivät kohdistuneet sukupuoleen, vaan persoonaan – siihen, millainen ihminen oli kyseessä. Oivallettuaan seksuaalisen suuntautuneisuutensa oltiin yleensä hämmentyneitä ja tunnettiin pelkoa, häpeää ja epäonnistumista. Muutama vastanneista

kertoo kokeneensa kapinointia Jumalaa vastaan siitä, että heille oli tapahtunut näin. Yleensä pelättiin läheisten ja ympäristön suhtautumista.

Kaikki homot, lesbot ja yli puolet biseksuaaleista kertoi hyväksyvänsä oman seksuaali-identiteettinsä nykyään, joskin siihen oli ollut monella pitkä matka kuljettavana. Oli tutustuttu omaan sisimpään ja tutkiskeltu asiaa monelta eri kannalta. Koettiin, ettei voinut muuta kuin hyväksyä itsensä sellaisena kuin on, koska muuten pettäisi itseään eikä olisi onnellinen. Vajaa puolet biseksuaaleista oli epävarmoja seksuaalisuudestaan ja kävivät edelleen sisäistä vuoropuhelua itsensä kanssa asiasta. Ympäristön suhtautuminen arastutti edelleen sekä kysymykset siitä, onko tämä oikein.

Vastaajista kaikki yhtä lukuun ottamatta olivat sitä mieltä, että ihminen ei voi suoranaisesti itse vaikuttaa seksuaaliseen suuntautuneisuuteensa. Osassa vastauksista ilmeni mielipide, että homo tai lesbo voi koettaa yrittää elää heterosuhteessa, mutta silloin hän tuskin olisi onnellinen ja pettäisi vain itseään. Vastaajista vajaa kolmannes oli sitä mieltä, että syynä seksuaaliseen suuntautuneisuuteen olivat biologiset tekijät. Saman verran esittivät mielipiteenään syinä olevan fyysisten, biologisten, psyykkisten ja omien valintojen. Valinnoilla tarkoitettiin sitä, että ihminen voi valita, mihin antaa itselleen luvan ja että valita voi sellaisena kuin suuntautuneisuus on biologisena määräytynyt. Ihminen voi kieltää suuntautuneisuutensa tai peitellä sitä, mutta tuolloin hän ei ole aidosti sitä, mitä on. Kaksi piti syynä lapsuuden ja ympäristön vaikutusta varhaislapsuudessa ja samoin kahden mielestä syynä olivat psyykkiset tekijät. Kolme ei osannut sanoa syytä tai piti tarpeettomana niitä pohtia. Yksi vastasi, ettei syynä ole sairaus, jonka voisi parantaa. Toinen transsukupuolisista sanoi oman tilansa johtuvan kehityshäiriöstä, johon lääketieteen on puututtava. Tähän kartoitukseen osallistuneiden mielestä siis syyt seksuaaliseen suuntautumiseen olivat niin syvälliset ja vaikuttavat – johtui se sitten mistä hyvänsä - etteivät he itse pääsääntöisesti kokeneet voivansa suuntautumistaan valita.

Kysymällä vastaajien lapsuudesta haluttiin selvittää, löytyisikö sieltä jokin yhdistävä tekijä, millä voitaisiin selittää homoseksuaalisuutta tai transsukupuolisuutta. Mitään yhdistävää tekijää ei tässä kartoituksessa löytynyt.

Sinkkuina eli kartoitushetkellä 11 vastaajaa. Sinkkuna elämisen syynä piti kahdeksan vastaajaa omaa seksuaalista suuntautuneisuuttaan. Heistä neljä vastasi, että potentiaalisia kumppaneita homoista tai lesboista oli vaikea löytää. Neljän mielestä syynä olivat olosuhteet ja elämäntilanne; esimerkiksi se, että pienellä paikkakunnalla piti salata oma suuntautuneisuutensa, ettei joutuisi syrjinnän tai jopa uhkailun kohteeksi. Kolme vastasi kyseessä olevan oman valinnan; kahdella heistä oli takana edellisen suhteen päättyminen eivätkä he olleet vielä valmiita luomaan uutta suhdetta.

Vastanneista osa oli jo rekisteröinyt parisuhteensa ja heistä suurin osa ottaisi vastaan kirkollisen siunauksen, jos se heille suotaisiin. Osa vastasi, että tulevaisuudessa he sen haluaisivat, jos löytävät kumppanin, jonka kanssa haluavat elää lopun elämäänsä. Vastaajista kolme kertoi, ettei halua siunausta; yhdellä heistä oli liian huonoja kokemuksia seurakunnan suhtautumisesta homoseksuaalisuuteen, toinen koki sen olevan jo myöhäistä – kirkon olisi pitänyt käsitellä asia loppuun jo ajat sitten ja kolmas ei halua siunausta, koska kirkko ei kuulu hänen elämäänsä.

Lähes kaikki olivat kertoneet suuntautuneisuudestaan ainakin lähisukulaisilleen ja ystävilleen. Suhtautuminen oli ollut pääsääntöisesti positiivista eikä syrjintää tai kiusaamista ollut tapahtunut kuin parin vastaajan kohdalla; toinen heistä oli menettänyt työpaikkansa ja toista oli kiusattu ex-puolison taholta.

Kartoitukseen osallistuneesta 26 henkilöstä 19 kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Kirkkoon kuulumattomasta seitsemästä henkilöstä neljä oli eronnut luterilaisesta kirkosta protestina sen julistukselle tai siksi, ettei kirkko heidän mielestään elänyt julistuksensa mukaisesti. Tällä tarkoitettiin sitä, etteivät kirkon työntekijät ja aktiivijäsenet eläneet julistamansa rakkauden mukaisesti. Kaksi kirkkoon kuulumatonta ei kertonut syytä siihen, miksi ei ollut kirkon jäsen. Yhden vastaajan kotitausta oli helluntailainen, joten häntä ei ollut lapsena liitetty kasteen kautta seurakuntaan eikä hän sitä halunnut nyt aikuisenakaan, koska hän ei halua liittyä yhteisöön, jossa häntä ei hyväksyttäisi sellaisena kuin on. Vastauksista ilmeni selkeästi se, että usko ja uskominen Jumalaan sekä kuuluminen kirkkoon tai sen julistus olivat kaksi eri asiaa. Osa kirkkoon kuulumattomista kertoi kyllä uskovansa Jumalaan ja olevansa kristittyjä. Kysyttäessä suhdetta uskontoon, seitsemän vastasi olevansa uskossa ja kolme uskovansa Jumalaan. Kuusi vastasi suhteensa uskontoon olevan arasteleva, kuulosteleva

ja varovainen, koska homoseksuaalit ovat ikään kuin suurennuslasin alla tarkkailtavana uskonnollisissa yhteisöissä. Neljä vastasi suhteensa olevan osallistuva. Yksi vastasi sen olevan positiivinen ja yksi vastasi ”uskon olevan rakkautta”. Neljän vastaajan kohdalla uskolla ei vaikuttanut olevan juurikaan merkitystä heidän elämässään.

Kysyttäessä kokemuksia seurakunnasta, kahdeksan vastaajaa kertoi, ettei ole kertonut seksuaalisesta suuntautuneisuudestaan seurakunnassa, koska on pelännyt sitä, miten heihin suhtauduttaisiin. Todettiin, että seurakunnassa on vaikea toimia homo- tai biseksuaalina, koska suhtautuminen on yleensä torjuvaa ja synniksi julistamista. Huonoa kohtelua tai syrjintää kertoo kokeneensa kuusi vastaajaa. Tähän liittyivät kokemukset yrityksistä eheyttää, henkinen väkivalta ja rajoitukset toimia vapaaehtoistyössä. Samoin kuudella vastaajalla ei ollut kokemuksia seurakunnan suhtautumisesta: joko he eivät olleet osallistuneet seurakunnan toimintaan tai eivät olleet ilmaisseet seurakunnassa suuntautuneisuuttaan. Kolme vastasi suhtautumisen olleen siltä ja väliltä. Ei oltu koettu varsinaista syrjintää, mutta heillä oli kokemus, ettei heitä oltu myöskään hyväksytty kokonaisina ihmisinä sellaisina kuin he ovat. Kolme vastaajaa koki tulleen seurakunnassa hyväksytyksi eivätkä olleet kokeneet syrjintää.

Kysyttäessä seurakuntaan kohdistuneista toiveista ja odotuksista, jakautuivat mielipiteet tasan siinä, tulisiko järjestää seksuaalivähemmistöihin kuuluville omaa toimintaa vai tulisiko toiminnan olla ennemminkin yhteistä, ei eriyttävää toimintaa. Kahdeksan vastaajaa toivoi seksuaalivähemmistöille järjestettävän omaa toimintaa yhteisen toiminnan ohella ja yhdeksän toivoi pääasiallisesti yhteistä, ei eriyttävää toimintaa. Kaksi vastaajaa toivoi järjestettävän sekä että. Seitsemän vastaajaa ei kertonut, millaista toimintaa haluaisi. Vastauksissa toivottiin järjestettävän sateenkaarimessuja muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla. Toivottiin pienryhmiä, joissa käsiteltäisiin erilaisia ihmissuhteisiin liittyviä aiheita. Useimmissa vastauksissa toivottiin hyväksyvää ja suvaitsevaa ilmapiiriä seurakuntiin. Toivottiin, että seurakunnan toiminnassa mukana olevat seksuaalivähemmistöihin kuuluvat saisivat tulla mukaan toimintaan omana itsenään sellaisena kuin ovat ilman, että pitäisi miettiä, mitä muut heistä ajattelevat ja ovatko he ylipäättään tervetulleita. Toiveissa ja odotuksissa kaivattiin julkisesti ilmoitettua hyväksyntää sekä rakkauden toteutumista myös heitä kohtaan. Että kirkko eläisi sen rakkauden mukaisesti, mitä julistaa. Vastauksissa heijastui usean kohdalla halu olla mukana seurakunnassa ja sen jäsenenä tasavertaisesti hyväksyttynä toisten

rinnalla. Tosin muutama vastaaja koki itsestään selvänä osallistumisen ja seurakunnan jäsenyyden, mutta he eivät olleet joutuneet salaamaan omaa identiteettiään vai lieneekö kyse vahvoista persoonallisuuksista, jotka raivaavat tiensä muiden mielipiteistä huolimatta? Ne vastaajat, jotka olivat kokeneet eniten syrjintää ja torjuntaa kirkossa, eivät halunneet enää kehittää sen toimintaa millään tavalla, vaan etsivät muita yhteisöjä, jossa voivat olla mukana omana itsenään, kuten esimerkiksi Yhteys-liike. Nämä vastaajat kertoivat uskovansa edelleen Jumalaan, mutta eivät kirkkoon rakkauden yhteisönä.

Yhdeksän vastaajaa piti tärkeänä ja hyvänä kirkossa käytävää keskustelua homo- ja lesbosuhteista. Heidän asennettaan käynnissä olevaan keskusteluun voi luonnehtia positiiviseksi. Muiden vastaajien suhtautuminen keskusteluun vaikuttaa enemmän ja vähemmän kyyniseltä. Enemmistön mielestä keskustelussa on kyse vain erilaisten tulkintojen ja mielipiteiden ristiriidasta. Jokainen vain puolustaa omaa kantaansa kuuntelematta aidosti toisen mielipidettä. Osa vastasi, ettei jaksakaan enää välittää moisesta keskustelusta. Koettiin, että keskustelussa luokitellaan ihmiset eriarvoiseen asemaan. Mietittiin, onko oma rakkaus homoseksuaalina vähempiarvoinen kuin heterorakkaus? Voiko sellainen ajattelu olla lähtöisin Jumalasta?

Vastaajista lähes puolet (12) ilmoitti halukkuutensa osallistua kirkon järjestämälle homo- ja lesbopareille suunnatuille parisuhdekursseille yhdessä puolisonsa kanssa (Virtaa välillämme-parisuhdekurssit). Kaksi vastasi osallistuvansa ehkä. Neljä vastaajaa ei haluaisi osallistua eriyttävälle kurssille, vaan haluaisi sekä homo-, lesbo- että heteroparit samalle kurssille. Perusteluna tälle esitettiin, että näin erilaisuutta ei korostettaisi liikkaa ja erilaiset parit eivät joutuisi eriarvoiseen asemaan. Dynamiikka parisuhteessa on heidän mielestään kuitenkin sama, olipa kyseessä sitten homo- tai heteropari. Yksi vastaajista ihmetteli, eikö homo- tai lesbopari olekaan parisuhde, jos parisuhdekurssin nimellä kulkeva tapahtuma ei jo itse pidä sisällään samaa sukupuolta olevia pareja?

Suurin osa (21) vastanneista kuului johonkin seksuaalivähemmistöjen asioita ajavaan järjestöön tai yhdistykseen jäsenenä tai osallistui sellaisen toimintaan. Tästä voi tehdä sen johtopäätöksen, että samalla tavalla ajattelevien tuki ja hyväksyntä on vähemmistöön kuuluville tärkeä identiteetin rakentumisen ja jaksamisen kannalta.

Joensuun seudulla asuvilta tiedustelin jäsenyyttä Hobilekseen, joka on Joensuussa toimiva SETA:n jäsenjärjestö. Joensuun alueella asuvista yhdeksästä vastanneesta kaksi kertoi olevansa Hobileksen jäseniä ja kuusi vastaajaa kertoi olevansa tietoisia yhdistyksen olemassa olost, mutta eivät olleet sen jäseniä. Kaksi vastaajaa harkitsi liittyvänsä Hobileksen jäseneksi. Yksi vastaajista oli ollut aiemmin yhdistyksen jäsen, mutta oli eronnut siitä, koska toimintaan oli osallistunut enimmäkseen nuoria ja hän oli kokenut itsensä ulkopuoliseksi (vastaaja itse on keski-ikäinen).

Joensuun seudulla asuvilta kysyttiin, haluaisivatko he olla mukana suunnittelemassa tai osallistumassa Joensuun seudulla järjestettävään seksuaalivähemmistöille suunnattuun toimintaan. Halukkuutensa tähän ilmaisi viisi vastaajaa ja yhden vastaus jäi epäselväksi. Virtaa välillämme-parisuhdekurssille heistä osallistuisi neljä vastaajaa kumppanina kanssa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän kartoituksen vastauksia tutkiessani ja niitä referoidessani mieleeni nousi ihmetys siitä, kuinka monet vastaajista jaksoivat sitkeästi pysyä kirkon jäseninä ja toiminnassa mukana olevina saamastaan arvostelusta ja kokemastaan syrjinnästä huolimatta. Arvostelulla tarkoitan sitä, mitä he olivat joutuneet konkreettisesti kokemaan seksuaalisen suuntautuneisuutensa vuoksi ja sitä, millaisia toruvia näkemyksiä heistä oli esitetty kannanotoissa yleisellä tasolla kirkon foorumeissa. Useimmat tähän kartoitukseen osallistuneista olivat ikään kuin astuneet heitä arvostelevien mielipiteiden ulkopuolelle jaksuen edelleen uskoa Jumalasta lähtevään rakkauteen – siihen, että Jumala on rakkaus ja että tuo rakkaus koskettaa heitäkin ja on tullut myös heidän osakseen huolimatta siitä, mikä oli heidän seksuaalinen suuntautuneisuutensa ja – identiteettinsä. Oltiin koettu Jumalan läsnäoloa elämässä ja hyväksyntää sellaisena kuin on. Joskin oltiin käyty myös protestia Jumalaa vastaan siitä, että ”minut luotiin tällaiseksi”.

Vastauksista kuvastuu syvällisyys itsetutkiskelussa ja itsetuntemuksessa. Oltiin löydetty ”oma itsensä” ja oltiin ”sinut itsensä kanssa”. Omaa seksuaalisuutta oli jouduttu

pohtimaan vakavammin ja syvällisemmin kuin uskoakseni moni hetero on joutunut tekemään. Vastauksista kuvastuu rehellisyys itseä kohtaan. Ajatus siitä, että ihminen ei ole onnellinen, jos pettää itseään yrittämällä olla muuta kuin oikeasti on – eli yrittämällä homoseksuaalina olla hetero.

Tämän kartoitukseen saadut vastaukset herättävät kysymyksen, onko kirkolla oikeus syrjäyttää keskuudestaan ja asettaa toisarvoiseen asemaan ne jäsenensä, jotka ovat homoja, lesboja, biseksuaaleja tai transsukupuolisia ja haluavat itse olla osa Jumalan perhettä? Kuka viime kädessä vastaa siitä, jos sellainen päätös tehdään, ettei homoseksuaalisuus ole hyväksyttyä kirkon silmissä? Raamattu suhtautuu tosin torjuvasti homoseksuaalisuuteen, mutta mitä noissa torjuvissa raamatunkohdissa todellisuudessa tarkoitetaan? Ottaen huomioon sen sosiokulttuurisen historiallisen viitekehyksen, jolloin Raamatun kirjoitukset ovat syntyneet, edellä mainittu kysymys on oikeutettu. Tietoisuutemme ja ymmärryksemme moniin elämään ja ihmisyyteen liittyviin kysymyksiin on laajentunut ja syventynyt huomattavasti ajan kulussa verrattuna siihen, mitä tiedettiin ja ymmärrettiin satoja, saati tuhansia vuosia sitten. Tieteen kehittyessä pystymme löytämään vastauksia moniin aiemmin selittämättömiin elämän ilmiöihin. Yksi näistä ilmiöistä on seksuaalisuus ja sen monimuotoisuus. Meillä on lääketieteellisiä tutkimustuloksia siitä, että syyt homoseksuaalisuuteen ja transsukupuolisuuteen saattavat olla biologisia ja siten synnynnäisiä, joskaan nuo tutkimustulokset eivät ole vielä nykyään ole kiistattomia. Olivatpa syyt sukupuoliseen suuntautuneisuuteen mitkä tahansa, onko sillä loppujen lopuksi mikä merkitys sen rinnalla, mitä ihminen itse tuntee olevansa? Jokainen ihminen on oman itsensä, elämänsä ja asioidensa paras asiantuntija. Jos ihminen on itse tutkinut itseään ja toteaa kiinnostuksena kohdistuvan seksuaalisesti samaa sukupuolta olevaan, millainen oikeus kellään on tuon ihmisen identiteetin kyseenalaistamiseen, syrjimiseen tai muuttamiseen, ettei ihminen itse koe ristiriitaa suuntautuneisuutensa suhteen omassa sisimmässään ja halua itse muutosta?

Ihminen on seksuaalinen olento syntymästään aina kuolemaansa asti. Seksuaalisuus on läsnä ihmisen elämässä koko sen elämänkaaren ajan. Seksuaalisuus pitää sisällään toisen ihmisen kaipuun, lämmön ja läheisyyden tarpeen. Se on yksi ihmisen perustarpeista ja sen kautta ilmaistaan monia muita ihmisyyteen liittyviä asioita. Seksuaalisuus on paljon syvällisempi ilmiö ihmisen elämänkaareissa kuin useimmiten

tullaan edes ajatelluksi.. Seksuaalisuus on paljon enemmän kuin pelkkä seksi, joka on yksi seksuaalisuuden ilmenemismuoto. Asian voi ilmaista siten, että seksuaalisuus on olemista ja seksi sen toteuttamista, tekemistä. Homoseksuaalisuudessa ja sen olemuksessa ei ole syvimmältään kyse seksistä, vaan tunne-elämän kiintymyksestä samaa sukupuolta olevaan lähimmäiseen. Yksikään tähän kyselyyn vastanneesta ei kertonut homoseksuaalisuudessaan olevan kyse pelkästä suorituksesta eli seksistä tai hekumallisesta himosta samaa sukupuolta olevaan henkilöön. Vastaajien kertomuksissa kuvastui kaipaus löytää rinnalleen elämän kumppani, jonka kanssa voi jakaa paljon enemmän kuin pelkän seksin toteuttamisen. Kyse on rakkaudesta ja elämän jakamisesta toisen kanssa. Homoseksuaalien kohdalla kaipaus ja kiinnostus kohdistuu samaa sukupuolta olevaan ihmiseen ja vastausten mukaan tuohon syvälliseen tunteeseen ja kokemukseen ei voi itse vaikuttaa. Ihminen voi teeskennellä muuta kuin on ympäristön paineiden takia, mutta mitä siitä seuraa, jos ihminen joutuu elämään ja valitsemaan elämässään vastoin omaa minuuttaan ja todellista olemustaan?

Tuntematon ja erilaisuus ovat ihmisen elämässä ilmiöitä, joita useimmiten vieroksutaan ja pelätään. Uskon tämän pätevän myös suhtautumisessa homoseksuaalisuuteen ja transsukupuolisuuteen. Muutamat tähän kartoitukseen osallistuneet puhuvatkin homofobiasta. Miksi sitä tunnetaan niin laajasti? Torjutaanko tuon fobian kautta kenties omassa itsessä olevia piirteitä ja ominaisuuksia - omissa fantasiaissa ja seksuaalisuudessa esiintyviä mielikuvia homoseksuaalisuudesta? Asiallisen tiedon levittämisen kautta pelkoja ja ennakkoluuloja homoseksuaalisuutta kohtaan voitaisiin vähentää ja siten lisätä suvaitsevaisuutta vähemmistöjä kohtaan. Siihen olen pyrkinyt myös tämän kartoituksen avulla selvittämällä seksuaalisuuden monimuotoisuutta sen teoriaosuudessa ja referoimalla seksuaalivähemmistöihin kuuluvien vastauksia kyselyyn.

Tähän kartoitukseen osallistuneet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat toivovat tulevansa hyväksytyiksi kirkon piirissä sellaisena kuin ovat oman seksuaalisen suuntautuneisuutensa kanssa. Kuten eräs vastaajista totesi, tulisi seurakunnan olla yhteisö, jossa suvaitaan erilaisuutta ilman syrjintää tai torjuntaa. Mitä haittaa kenellekään seurakunnassa on siitä, ketä rakastaa ja kenen kanssa haluaa elämänsä jakaa? Kunhan ei tee laittomuuksia, pakota tai vahingoita muita.

Tämän kartoituksen pohjalta mieltäni jäi askarruttamaan kysymys samaa sukupuolta olevien parisuhdedynamiikasta. Neljän kartoitukseen osallistuneen mielipide oli, ettei parisuhdekursseja tule järjestää erikseen hetero- ja homo tai lesbopareille, vaan kaikkien pariin tulisi osallistua samoille kursseille, koska samat lainalaisuudet toimivat kaikissa parisuhteissa. Tätä kysymystä olisi mielenkiintoista selvittää ja tutkia enemmän.

Kartoitustutkimukseni loppuun lainaan Seinäjoen tangomarkkinoilla tänä vuonna sen sävellys- ja sanoituskilpailuissa palkitun tangon ”Onko rikos rakastaa” sanoja. Ne kuvastavat hyvin niitä tunteita, joita tähän kartoitukseen osallistuneet sydämessään tuntevat.

” Onko rikos rakastaa?

Onko väärin, jos lämpöä haluaa?

Onko jokin muu muka oikeampaa?

Onko rikos rakastaa?

Onko rikos rakastaa?

Kaikki täällä on pientä ja kapeaa.

Eikö elämästänsä nauttia saa?

Onko rikos rakastaa? ”

(Onko rikos rakastaa? Teemu Harjukari ja Sinikka Svärd)

LÄHTEET

- Virtanen, J. 2002. Kliininen seksologia. Tummavuoren Kirjapaino Oy, Vantaa: WSOY
- Heusala, K. 2005. Miehen seksuaalisuus. (3. painos). Jyväskylä: Gummerus Oy.
- Ahola, M., Antikainen, M., Salmesvuori, P. 2006. Seksuaalisuus kristinuskon historiassa. Teoksessa Ahola, M., Antikainen, M., Salmesvuori, P. (toim) Taivaallista seksiä. Kristinuskko ja seksuaalisuus. Karisto Oy Kirjapaino, Hämeenlinna: Tammi Oy.
- Nissinen, M. 2006. Ruumiillinen ihminen Vanhassa Testamentissa. Teoksessa Ahola, M. ym. (toim.) Taivaallista seksiä. Karisto Oy kirjapaino, Hämeenlinna: Tammi Oy.
- Uro, R. 2006 Kieltäytymisen lumo. Seksuaalinen asketismi varhaiskristillisyydessä. Teoksessa Ahola, M. ym. (toim.) Taivaallista seksiä. Karisto Oy Kirjapaino: Tammi Oy
- Salmesvuori, P. 2006. Paluu paratiisiin: enkelielämän ihanne myöhäisantiikin kristinuskossa. Pyhät, rippi ja mystiikka – kolme näkökulmaa seksuaalisuuteen keskiajalla. Teoksessa Ahola, M. ym. (toim.) Taivaallista seksiä. Karisto Oy Kirjapaino: Tammi Oy
- Salonen, K. 2006. Unohtuiko siveyslupaus? Kirkonmiesten seksuaalirikkomuksista ja niiden seurauksista myöhäiskeskiajalla. Teoksessa Ahola, M. (toim.) Karisto Oy Kirjapaino, Hämeenlinna: Tammi Oy
- Arffman, K. 2006. Reformaatio – seksiä kaikille mutta vain avioliitossa. Teoksessa Ahola, M. ym. (toim.) Karisto Oy Kirjapaino, Hämeenlinna: Tammi Oy
- Huhta, I. 2006. Herätysliike, valta ja seksuaalisuus 1800-luvun Suomessa. Teoksessa Ahola, M. ym. (toim.) Karisto Oy Kirjapaino, Hämeenlinna: Tammi Oy
- Ahola, M. 2006. Sivujuonteesta pääteemaksi: Seksuaalisuus Vartijan sivuilla vuosina 1945-1968. Teoksessa Ahola, M. ym. (toim.) Taivaallista seksiä. Karisto Oy Kirjapaino, Hämeenlinna: Tammi Oy
- Salomäki, H. 2006. Rakkaus, media ja nuoret modernissa seksuaalietiikassa. Teoksessa Ahola, M. (toim.) Taivaallista seksiä. Karisto Oy Kirjapaino, Hämeenlinna: Tammi Oy
- Lehtonen, J., Mustola, K. 2004. Seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuus työssä. Teoksessa Lehtonen, J., Mustola, K. (toim.) ”Eihän heterotkaan kerro...”. Seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä. Työministeriö. Tutkimukset ja selvitykset 2/04. Equal-hanke.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. 1992. Kirjapaja, Pieksämäki. Suomen Kirkon Sisälähetysseura.
- Lumikallio, Katrina. 2007. Raportti eheytymisideologiasta. Naistutkimuksen pro gradu-tutkielma. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Jyväskylän yliopisto.

Peltonen, Kai. 2007. Homoseksuaalisuus ja raamatullisuus Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Luento. Kirkon parisuhdelakiseminaari 15.1.2007.

Kylätasku, T. 2007. Kirkko joutuu ottamaan kantaa eheytymisliikkeeseen. Kotimaa-lehti n:o 33, 16.8.2007.

Väisänen, S. 2007. Kirkkomme todellinen huolenaihe. Mielipidekirjoitus. Kotimaa-lehti n:o 23, 7.6.2007.

Tuovinen, L. 2007. Homoseksuaalisuus ei ole itse valittua. Mielipidekirjoitus. Kotimaa-lehti n:o 27, 5.7.2007.

Väisänen, S. 2007. Homoseksuaalinen identiteetti voi vaihtua. Mielipidekirjoitus. Kotimaa-lehti n:o 34. 23.8.2007.

Internet sivustot

Suomen Väestöliitto. Seksuaalisuus. Seksi. <<http://www.vaestoliitto.fi/>>

Kirkon tutkimuskeskus.

<<http://www.evl.fi/kkh/ktk/parisuhde/kirkotjahomoseksuaalisuus/>>

<<http://www.evl.fi/kirkotjahomoseksuaalisuus/>>

SETA Seksuaalinen tasavertaisuus ry. <<http://www.seta.fi/>>

Helsingin SETA:n kristillinen ja elämäntasomuksellinen ryhmä.

<<http://www.heseta.fi/malkus>. <<http://www.heseta.fi/malkus/homokristilliyys.htm>>

Sexpo-Säätiö. <<http://www.sexpo.fi/>>

Yhteys-liikke. <<http://www.yhteys.org/>>

Arcus Finland – Ekumeeninen sateenkaariryhmä. <<http://www.arcusfinland.fi/>>

Aslan ry. <<http://www.aslan.fi/>>

STEAM ry. <<http://koti.welho.com/jnissine/steam.htm>>

KARTOITUS SEKSUAALIVÄHEMMISTÖIHIN KUULUVILLE

Hei!

Opiskelen seksuaalineuvojaksi Pohjois-Karjalan Ammattiopistossa ja teen opiskeluuni liittyvän päättötyön aiheesta ” **On paikka perheessä Jumalan” – vai onko? Seksuaalivähemmistöihin kuuluvien kokemuksia, odotuksia ja toiveita seurakunnasta.**

Jos olet homo, lesbo, biseksuaali tai transsukupuolinen, pyydän Sinua osallistumaan kartoitukseeni täyttämällä oheisen haastattelulomakkeen ja palauttamaan sen minulle viimeistään 31.8.07 joko postitse tai sähköisesti netissä. Oheisen palautuskuoren postimaksu on jo maksettu. Voit myös ilmoittaa minulle sähköpostiosoitteesi, jolloin lähetän lomakkeen Sinulle sähköisesti täytettäväksesi. Vaihtoehtoisesti voit myös soittaa minulle, jolloin voin tehdä haastattelun puhelimitse. Yhteystietoni löydät tämän sivun lopusta.

Kartoitukseni tarkoituksena on selvittää seksuaalisiin vähemmistöihin kuuluvien kokemuksia yhteydestään seurakuntaan sekä seurakunnan työntekijöiden ja seurakuntalaisten suhtautumisesta heihin. Lisäksi haluan selvittää, millaisia toiveita ja odotuksia seksuaalivähemmistöön kuuluvilla on suhteessa seurakuntaan. Miten seurakunnat voisivat ottaa toiminnassaan huomioon heidät ja millaista toimintaa odotetaan järjestettävän?

Tähän kartoitukseen osallistuminen on täysin luottamuksellista ja mahdolliset yhteystietosi jäävät vain minun tietooni. Kertomasi asiat käsittelen ja raportoin niin, ettei Sinua niistä pystytä tunnistamaan millään muotoa.

Marianne Rönkkö
perhetyöntekijä, Pyhäselän seurakunta
diakoni, sosionomi, työnohjaaja
puh. 050 340 7382
email marianne.ronkko@evl.fi
osoite Ristinkyläntie 28
83320 RISTI

KIITOS OSALLISTUMISESTASI!

Kyselylomake.

”On paikka perheessä Jumalan – vai onko? Seksuaalivähemmistöihin kuuluvien kokemuksia, toiveita ja odotuksia seurakunnasta.

Kysymykset ovat avoimia tarkoittaen sitä, että vastaat niihin, mitä itse pidät tarpeellisena kertoa. Jos tila vastaamiseen ei riitä, jatka kääntöpuolella tai erillisellä liitteellä. Tuolloin merkitse vastaukseesi kysymyksen numero.

1. Sukupuoleni

2. Ikäni

3. Mihin seksuaalivähemmistöryhmään kuulut? Oletko homo, lesbo, biseksuaali vai transsukupuolinen?

4. Missä vaiheessa elämääsi oivalsit seksuaalisen suuntautuneisuutesi edellä mainittuun? Minkä ikäisenä? Miten se tapahtui? Mitä tunteita se sinussa herätti?

5. Hyväksytkö itse oman seksuaali-identiteettisi? Onko seksuaalinen suuntautuneisuutesi mielestäsi fyysisistä ja biologisista tai psyykkisistä tekijöitä johtuvaa vai omien valintojesi tulos? Voiko mielestäsi ihminen itse valita seksuaalisen suuntautuneisuutensa?

6. Kerro lapsuuden perheestäsi. Millainen lapsuutesi oli?

7. Perhesuhteesi nykyisin. Avioliitto, avoliitto, seurustelusuhde, sinkku.

8. Jos elät sinkkuna, onko se oma valintasi vai seksuaalisen suuntautuneisuutesi seurausta?

9. Jos seurustelet tai elät avoliitossa homo- tai lesbosuhteessa, aiotteko rekisteröidä parisuhteenne? Entä aiotteko pyytää kirkollista siunausta parisuhteellenne mikäli se kirkon päättävissä elimissä hyväksytään?

10. Oletko kertonut perheellesi, ystävillesi, työtovereillesi tai jollekin muulle seksuaalisesta suuntautuneisuudestasi? Kenelle? Jos et ole kertonut, niin miksi et ole? Miten sinuun on suhtauduttu? Oletko tullut hyväksytyksi, leimatuksi, kiusatuksi, syrjityksi tms.

11. Mihin seurakuntaan kuulut? Minkä verran osallistut sen toimintaan? Mikä on suhteesi uskontoon?

12. Kerro kokemuksistasi seurakunnasta suhteessa seksuaaliseen suuntautuneisuuteesi.

13. Evankelisluterilaisessa kirkossa käydään nyt keskustelua siitä, mikä on sen virallinen kanta homo- ja lesbosuhteisiin. Mitä mieltä olet tästä keskustelusta?

14. Kerro toiveistasi ja odotuksistasi seurakunnasta. Haluako osallistua sen järjestämään toimintaan? Millaiseen toimintaan haluaisit osallistua? Haluaisitko omaa ryhmätoimintaa tai tilaisuuksia seksuaalivähemmistöihin kuuluville?

15. Evankelisluterilaisessa kirkossa järjestetään parisuhdekursseja. Yksi niistä on nimeltään Virtaa välillämme parisuhdekurssi nuorille pareille ja Virtaa+ yli 30-vuotiaille. Aiheina tunteiden tunnistaminen, rakastumisesta rakkauteen, suuttumus ja ristiriidat, seksuaalisuus ja intohimo sekä arkirakkaus. Kurssille voivat osallistua avioparit, avoparit sekä seurustelusuhteessa elävät. Jos vastaavaa kurssia järjestettäisiin homo- ja lesbopareille haluaisitko osallistua siihen tai kouluttautua ohjaajapariksi yhdessä kumppanisi kanssa?

16. Kuulutko johonkin järjestöön tai yhdistykseen, joka ajaa seksuaalivähemmistöihin kuuluvien asioita tai osallistutko sellaisen toimintaan? Esim. SETA, Yhteys-liike tms.

17. Mitä muuta haluat kertoa omasta elämästäsi tai toiveistasi tähän kartoitukseen liittyen?

18. Kerrotko vielä asuinpaikkakuntasi.

Jos haluat, että lähetän sinulle tämän kartoituksen raportoituna sen valmistuttua, kirjoita tähän yhteystietosi. Joko sähköpostiosoitteesi tai osoitteesi.

LÄMMIN KIITOS SINULLE VASTAUKSISTASI!